

POWIAT ŁĘBORSKI

**Program Ochrony Środowiska
dla Powiatu Łęborskiego
na lata 2012-2015
z uwzględnieniem perspektywy na lata
2016-2019**

Lębork, 2012 r.

Wykonawca:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych
ul. Wiązowa 1B/2
62-002 Suchy Las
www.ekostandard.pl
e-mail: ekostandard@ekostandard.pl
tel. (0-61) 652 23 80; kom. 505 006 914

Zespół autorski:

mgr Robert Siudak
mgr Monika Żelazna

Spis treści:

1. WSTĘP	5
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	5
1.2. KONCEPCJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	6
1.3. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.4. METODYKA I TOK PRACY	7
2. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU	10
2.1. UWARUNKOWANIA MIĘDZYNARODOWE – GLOBALNA AGENDA 21	10
2.2. UWARUNKOWANIA WSPÓLNOTOWE	10
2.2.1. VI Program Działań Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego	10
2.2.2. Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego	11
2.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE WYNIKAJĄCE Z POLITYKI KRAJOWEJ	12
2.3.1. Zasady polityki ekologicznej	12
2.3.2. Podstawowe założenia Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 14	12
2.3.3. Strategia rozwoju kraju 2007-2015	16
2.3.4. Uwarunkowania wynikające z Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013	17
2.3.5. Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości	18
2.3.6. Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	19
2.3.7. Uwarunkowania wynikające z Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły	20
2.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WOJEWÓDZKICH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH	21
2.4.1. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	21
2.4.2. Uwarunkowania wynikające z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013	22
2.4.3. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 22	22
2.4.4. Uwarunkowania wynikające z wojewódzkiego programu ochrony środowiska	24
2.5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POWIATOWYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	26
2.5.1. Strategia Rozwoju Powiatu Lęborskiego na lata 2007-2013	26
3. CHARAKTERYSTYKA I OCENA STANU ŚRODOWISKA POWIATU	28
3.1. PODSTAWOWE DANE O POWIECIE	28
3.1.1. Położenie i podział terytorialny	28
3.1.2. Powiązania komunikacyjne	30
3.1.3. Sytuacja demograficzna	32
3.1.4. Gospodarka	33
3.1.4.1. Przemysł	34
3.1.4.2. Rolnictwo	35
3.1.4.3. Turystyka	36
3.2. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA W POWIECIE	37
3.2.1. Geologia i geomorfologia	37
3.2.2. Warunki glebowe	38
3.2.3. Złoże surowców mineralnych	39
3.2.4. Powietrze atmosferyczne	41
3.2.4.1. Klimat	41
3.2.5. Zanieczyszczenie powietrza	43
3.2.6. Hałas	51
3.2.7. Pola elektromagnetyczne	55
3.2.8. Zasoby wodne	56
3.2.8.1. Wody powierzchniowe	56
3.2.8.2. Wody podziemne	59
3.2.8.3. Tereny zalewowe	62
3.2.8.4. Gospodarka wodno-ściekowa	64
3.2.9. Gospodarka odpadami	70
3.2.10. System obszarów i obiektów prawnie chronionych	77
3.2.11. Tereny zieleni	95

3.2.12.	Zasoby leśne.....	95
4.	NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA W POWIECIE LĘBORSKIM	98
4.1.	GŁÓWNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA – PODSUMOWANIE	98
4.1.1.	Zagrożenia naturalne.....	98
4.1.2.	Zagrożenia antropogeniczne	98
4.2.	PRIORYTETY OCHRONY ŚRODOWISKA	101
5.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROKU 2019	103
5.1.	WPROWADZENIE	103
5.2.	CEL NADRZĘDNY	103
5.3.	CELE SYSTEMOWE	103
6.	HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY	115
7.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	129
7.1.	WPROWADZENIE	129
7.2.	UCZESTNICY WDRAŻANIA PROGRAMU	129
7.3.	INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	129
7.3.1.	Instrumenty prawne	130
7.3.2.	Instrumenty finansowe	130
7.3.3.	Instrumenty społeczne	130
7.3.4.	Instrumenty strukturalne	132
7.3.5.	Monitoring środowiska	132
7.4.	KONTROLA, MONITORING I ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	133
7.4.1.	Kontrola i monitoring Programu.....	133
7.4.2.	Wdrażanie i zarządzanie Programem	133
7.4.3.	Harmonogram wdrażania Programu.....	134
7.4.4.	Mierniki realizacji Programu.....	135
7.5.	OCENA I WERYFIKACJA PROGRAMU. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	137
7.6.	UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O STANIE ŚRODOWISKA I REALIZACJI PROGRAMU	138
8.	ASPEKTY EKONOMICZNE WDRAŻANIA PROGRAMU	140
8.1.	KOSZTY WDROŻENIA PRZEDSIĘWZIĘĆ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W LATACH 2012 – 2015	140
8.2.	STRUKTURA FINANSOWANIA	140
8.3.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI W OCHRONIE ŚRODOWISKA	140
8.3.1.	Krajowe fundusze ekologiczne	141
8.3.1.1.	Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	141
8.3.1.2.	Fundusz Leśny	142
8.3.1.3.	Fundusz Termomodernizacji i Remontów	143
8.3.2.	Fundusze Unii Europejskiej.....	145
8.3.2.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013.....	145
8.3.2.2.	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013	147
8.3.2.3.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007 – 2013	148
8.3.2.4.	Fundusz LIFE+	154
8.3.3.	Instytucje i programy pomocowe	154
8.3.3.1.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	154
8.3.3.2.	Departament Generalny XI Komisji Europejskiej	155
8.3.3.3.	Fundusz na Rzecz Globalnego Środowiska	156
8.3.3.4.	Fundacja Partnerstwo dla Środowiska – Fundusz Partnerstwa	156
8.3.3.5.	Banki	157
8.3.3.6.	Instytucje leasingowe	158
8.3.3.7.	Fundusze inwestycyjne	158
8.4.	ADRESY JEDNOSTEK FINANSUJĄCYCH	158

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna opracowania

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150j.t z późn. zm.) w art. 17 obliguje organ wykonawczy powiatu do sporządzenia powiatowego Programu Ochrony Środowiska w celu realizacji założeń Polityki Ekologicznej Państwa. Programy te są uchwalane przez Radę Powiatu i wymagają aktualizacji co 4 lata.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Łębskiego w celu wypełnienia obowiązku nałożonego na samorządy przez ustawę Prawo Ochrony Środowiska.

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Podstawę prawną aktualizacji Programu stanowią wymienione niżej ustawy oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150 j.t z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.08.199.1227z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.09.151.1220 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.12.391 j.t.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U.12.145 j.t.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.06.123.858 j.t.) z późn. zm.;
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.11.12.59 j.t.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.11.163.981);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.10.185.1243 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U.07.90.607 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.04.121.1266 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U.10.243.1623 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U.07.147.1033 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U.07.44.287 j.t.z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.03.80.717 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U.03.106.1002 j.t. z późn. zm.).

1.2. Koncepcja programu ochrony środowiska

Program ochrony środowiska przygotowany został w oparciu o założenia zawarte w następujących dokumentach:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
- „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”;
- „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”;
- „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” opracowane przez Ministerstwo Środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska niniejszy Program zawiera cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Program ochrony środowiska definiuje cele długookresowe (8 lat) i zadania dla najbliższych czterech lat, monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu. Zgodnie z dokumentem „Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” cele i zadania zostały opracowane w kilku blokach tematycznych:

- Cele i zadania o charakterze systemowym;
- Ochrona zasobów naturalnych;
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Program Ochrony Środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Oznacza to, że w przygotowanym programie uwzględnione zostały:

- Zadania własne powiatu tzn. te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji powiatu;
- Zadania koordynowane, tzn. finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim bądź centralnym.

Ponadto podczas opracowywania programu uwzględniono założenia zawarte w wojewódzkim programie ochrony środowiska, strategii rozwoju powiatu oraz programach sektorowych i istniejących planach rozwoju.

1.3. Cel i zakres opracowania

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska jest długotrwały, zrównoważony rozwój Powiatu Łębskiego, w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego.

Celem opracowania jest stworzenie dokumentu pt. „Program ochrony środowiska dla Powiatu Łębskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016- 2019”. Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przez Radę Powiatu przyczyni się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie powiatu, do poprawy jakości środowiska naturalnego, poprawy jakości życia mieszkańców i zrównoważonego rozwoju Powiatu Łębskiego.

Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel, w opracowaniu zawarto diagnozę stanu środowiska naturalnego na terenie Powiatu Łębskiego, główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania łącznie z harmonogramem działań i źródłami ich finansowania.

1.4. Metodyka i tok pracy

Dla osiągnięcia zamierzonego celu przyjęto określony tok pracy, na który składało się kilka zasadniczych etapów.

W pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu. Dane pozyskiwano głównie z dokumentów posiadanych przez powiat i wchodzące w jego skład gminy oraz z opracowań GUS, a także raportów z nadrzędnych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska (WIOŚ, WSSE, RZGW, RDOŚ itp.).

Drugi etap prac wiązał się z opracowaniem charakterystyki aktualnego stanu środowiska powiatu. Następnie na podstawie dokonanej oceny i analizy określono priorytety ekologiczne dla terenu powiatu, które stanowiły punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych Programu.

Kolejny etap to proces planowania i określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska. Zarówno cele, jak i zadania strategiczne zostały określone tak, aby były zgodne z opracowaniami wyższego szczebla, tzn. z wojewódzkim programem ochrony środowiska.

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w „Wytycznych sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, podczas tworzenia Programu Ochrony Środowiska duży nacisk położono na proces planowania, który miał charakter jak najbardziej otwarty. W procesie planowania został uwzględniony udział społeczeństwa, który polegał na konsultacjach ze społeczeństwem poprzez zgłaszanie wniosków, uwag i opinii.

Struktura Programu ochrony środowiska nawiązuje do struktury dokumentu „*Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*” i zawiera następujące elementy:

- Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych;
- Poprawa jakości środowiska;
- Harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu;

- Narzędzia i instrumenty realizacji programu;
- Kontrola realizacji programu.

Treść opracowania została podzielona na następujące rozdziały:

Rozdział 1. Wstęp

- Podstawa prawna opracowania;
- Koncepcja programu ochrony środowiska;
- Cel i zakres opracowania;
- Metodyka i tok pracy;
- Struktura programu.

Rozdział 2. Założenia wyjściowe programu

- Uwarunkowania prawne programu wynikające z dyrektyw UE oraz z polityki krajowej;
- Uwarunkowania wynikające z wojewódzkich programów strategicznych;
- Uwarunkowania wynikające z powiatowych programów strategicznych;

Rozdział 3. Charakterystyka i ocena stanu środowiska objętego programem

- Charakterystyka fizyczno-geograficzna powiatu.
- Stan środowiska na obszarze powiatu.
- Ocena infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska.

Rozdział 4. Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w powiecie

- Zagrożenia środowiska na obszarze powiatu.
- Obszary priorytetowe z punktu widzenia ochrony środowiska na terenie powiatu.

Rozdział 5. Strategia ochrony środowiska do roku 2019

- Cele i zadania o charakterze systemowym.
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody.
- Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne.
- Zrównoważone wykorzystanie surowców.

Rozdział 6. Harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat

- Priorytety ekologiczne oraz kryteria ich wyboru.
- Lista przedsięwzięć wraz z określeniem terminów realizacji lub wdrożenia oraz jednostek odpowiedzialnych za ich wprowadzenie.

Rozdział 7. Zarządzanie środowiskiem

- Instrumenty i narzędzia wdrażania, zarządzania oraz ewaluacji programu ochrony środowiska.

Rozdział 8. Aspekty ekonomiczne wdrażania programu

- Ramy finansowe realizacji programu.
- Koszty wdrożenia przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w okresie 4 lat.
- Potencjalne źródła finansowania.

2. Założenia wyjściowe programu

2.1. Uwarunkowania międzynarodowe – Globalna Agenda 21

Globalna Agenda 21, uchwalona w czerwcu 1992 r. na Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Spraw Środowiska i Rozwoju w Rio de Janeiro na tzw. Szczycie Ziemi, stanowi globalny program działań na rzecz środowiska i rozwoju. Program ten wskazuje, w jaki sposób należy równoważyć rozwój gospodarczy i społeczny z poszanowaniem środowiska. Wdrażanie założeń Agendy opiera się na zasadzie „Myśl globalnie, działaj lokalnie”, zgodnie z którą największą rolę w ich realizacji przypisuje się władzom lokalnym.

Agenda składa się z czterech zasadniczych części, omawiających następujące zagadnienia:

- problemy socjalne i gospodarcze,
- zachowanie i zagospodarowanie zasobów w celu zapewnienia rozwoju,
- wzmocnienia znaczenia ważnych grup społecznych,
- możliwości realizacyjne celów i zadań agendy.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

Zasady zrównoważonego rozwoju przyjęte w Agendzie 21 zostały usankcjonowane na szczeblu krajowym między innymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz „Polityce Ekologicznej Państwa”.

2.2. Uwarunkowania wspólnotowe

2.2.1. VI Program Działań Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego

Priorytety Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska na lata 2002-2012 formułuje VI Program Działań Wspólnoty w zakresie środowiska. Jego realizacja ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego oraz ogólną poprawę środowiska i jakości życia. Będzie realizowany poprzez 7 strategii tematycznych w zakresie: zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych, zapobiegania powstawaniu odpadów i upowszechniania recyklingu, poprawy jakości środowiska miejskiego, ograniczania emisji zanieczyszczeń, ochrony gleb, zrównoważonego użytkowania pestycydów oraz ochrony i zachowania środowiska morskiego.

Program wspiera proces włączania problemów ochrony środowiska we wszystkie polityki i działania Wspólnoty w celu zmniejszenia nacisków na środowisko naturalne pochodzących z różnych źródeł. Strategicznym celem w dziedzinie ochrony środowiska, wyznaczonym przez Program, jest w szczególności rozwój legislacji UE i jej skuteczna implementacja, integracja zagadnień środowiska z przedmiotem innych wspólnotowych polityk oraz promocja zrównoważonej produkcji i zachowań konsumpcyjnych.

Główne priorytety ochrony środowiska do realizacji w ramach Programu to:

- powstrzymanie zmian klimatu (zgodnie z założeniami protokołu z Kioto),

- ochrona przyrody i różnorodności biologicznej (w tym ochrona rzadkich zasobów, właściwe wykorzystanie środowiska morskiego, wybrzeża i bagien),
- zapewnienie odpowiednich relacji środowisko – zdrowie (zapewnienie wysokiego poziomu jakości życia i dobrobytu społecznego obywateli),
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, ograniczenie ilości odpadów.

2.2.2. Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego obejmuje makroregion, w którego skład wchodzi 8 państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym Polska. Celem Strategii jest aktywizacja i wykorzystanie potencjału regionu Morza Bałtyckiego powstałego w wyniku rozszerzenia Unii Europejskiej w 2004 roku. Strategia dzieli się na 4 filary, dotyczące stworzenia zrównoważonego ekologicznie regionu, rozwoju dobrobytu, wzrostu dostępności i atrakcyjności, zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony w regionie Morza Bałtyckiego.

Cel środowiskowy zajmuje wysoką pozycję na liście priorytetów, w szczególności ze względu na pilną potrzebę rozwiązania problemu ekologicznej i środowiskowej degradacji Morza Bałtyckiego. Filar dotyczący przekształcenia regionu Morza Bałtyckiego w obszar zrównoważony środowiskowo obejmuje następujące zagadnienia priorytetowe w ramach których realizowane są odpowiednie „projekty flagowe”:

1. zmniejszenie ilości związków odżywczych w morzu do dopuszczalnych poziomów;
 - usuwanie fosforanów z detergentów w krajach, w których nie prowadzi się jeszcze takich działań zgodnych z zaleceniami Bałtyckiego planu działań HELCOM, tj. przygotowanie harmonogramu stopniowego zaprzestania użycia fosforanów w detergentach,
 - osiągnięcie czystszych ścieków przez identyfikację, budowę i unowocześnianie oczyszczalni ścieków w basenie Morza Bałtyckiego,
 - analiza wyników działań pilotażowych finansowanych przez Program Regionu Morza Bałtyckiego (w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), program LIFE i forum Baltic 21, mających na celu zapobieganie eutrofizacji,
 - realizowanie najlepszych praktyk w rolnictwie,
 - współpraca z Rosją i Białorusią nad kompleksową oceną ryzyka zanieczyszczenia w regionie.
2. zachowanie naturalnych stref oraz różnorodności biologicznej, również w łowiskach;
 - utworzenie morskich obszarów chronionych,
 - ograniczenie wprowadzania nowych obcych gatunków przez statki, głównie poprzez wprowadzenie w życie Międzynarodowej konwencji o kontroli i zarządzaniu wodami balastowymi oraz osadami ze statków i dzięki takim metodom jak uzdatnianie wody na pokładzie statku lub instalowanie urządzeń do odprowadzania wody balastowej,
 - ustanowienie środków ułatwiających migrację i rozmnażanie gatunków ryb migrujących.
3. ograniczenie stosowania i oddziaływania substancji niebezpiecznych;

- zmniejszenie i ograniczenie stosowania najbardziej niebezpiecznych substancji,
- ocena konieczności usuwania skażonych wraków i broni chemicznej.

4. stworzenie wzorcowych warunków ekologicznej żeglugi w regionie;

- promowanie środków mających na celu gromadzenie odpadów wytwarzanych przez statki,
- promowanie środków mających na celu zmniejszenie emisji ze statków i sprzyjanie rozwojowi lądowych instalacji elektrycznych lub przetwarzaniu emisji we wszystkich głównych portach basenu Morza Bałtyckiego,
- wprowadzenie zróżnicowanych opłat portowych w zależności od oddziaływania statków na środowisko,
- eliminowanie odprowadzania ścieków ze statków poprzez zobowiązanie liniowców i statków pasażerskich do poddawania ścieków uzdatnianiu w celu usunięcia związków odżywczych lub do dostarczania ich do portowych stacji odbiorczych,
- poprawa gospodarowania odpadami na statkach i w portach,
- przeprowadzenie studium wykonalności dotyczącego infrastruktury LNG dla potrzeb żeglugi morskiej krótkiego zasięgu.

5. łagodzenie skutków zmiany klimatu i adaptacja do niej;

- przewidywanie regionalnych i lokalnych skutków zmiany klimatu poprzez badania,
- pełne wdrożenie inicjatywy UE i Rosji w zakresie efektywności energetycznej,
- stworzenie sieci zrównoważonych miast i wsi mającej na celu wymianę wiedzy i dobrych praktyk w zakresie przyjaznego dla środowiska zarządzania miastami.

2.3. Uwarunkowania prawne wynikające z polityki krajowej

Podstawę opracowania niniejszego Programu stanowią następujące dokumenty "II Polityka Ekologiczna Państwa", "Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010" oraz dostosowana do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska "Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010" oraz „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” będąca aktualizacją wcześniej przyjętych polityk.

2.3.1. Zasady polityki ekologicznej

Polityka ekologiczna państwa opiera się na konstytucyjnej (art. 5 Konstytucji RP) zasadzie zrównoważonego rozwoju. Artykuł 74 Konstytucji zobowiązuje władze publiczne do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom oraz do wspierania działań obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Zasady polityki ekologicznej państwa:

Zasada prewencji, która zakłada, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć. Zasada ta oznacza w szczególności:

- zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT),
- recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania,
- zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC),
- wprowadzanie pro-środowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnosięciowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji i Responsible Care itp.

Zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, oznaczająca uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi;

Zasada zanieczyszczający płaci odnosząca się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń. Odpowiedzialność tę ponosić powinny wszystkie jednostki użytkujące środowiska a więc także konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych;

Zasada regionalizacji, oznaczająca m.in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie (np. Morze Bałtyckie i strefy przybrzeżne, doliny rzeczne i obszary wodno-błotne, szczególnie w strefach przygranicznych);

Zasada subsydiarności, wynikająca m.in. z Traktatu o Unii Europejskiej, a oznaczająca przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny tak, aby był on rozwiązywany na najniższym szczeblu, na którym może zostać skutecznie i efektywnie rozwiązany;

Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego, która traktowana jest w następujących kategoriach:

- sprawiedliwości międzypokoleniowej – tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń;
- sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej – tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych społeczeństw, grup społecznych i jednostek ludzkich w ramach sprawiedliwego dostępu do zasobów i walorów środowiska z równoprawnym traktowaniem potrzeb ogólnospołecznych z potrzebami społeczności lokalnych i jednostek;

- równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą poprzez zapewnienie zdrowego i bezpiecznego funkcjonowania jednostek ludzkich przy zachowaniu trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz ze stałą ochroną różnorodności biologicznej;

Zasada uspołeczniania polityki ekologicznej, która realizowana jest poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków do społeczeństwa w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju, z równoczesnym rozwojem edukacji ekologicznej;

Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej odnosząca się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska, a następnie do oceny osiągniętych wyników. Oznacza to potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

2.3.2. Podstawowe założenia Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Kierunki działań systemowych Polityki są następujące:

- Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych – cel strategiczny: doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów;
- Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska – cel: uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego;
- Zarządzanie środowiskowe – cel: jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie;
- Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska – cel: podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”;
- Rozwój i postęp techniczny – cel: zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu eko-innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska;
- Odpowiedzialność za szkody w środowisku – cel: stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy;
- Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – cel: przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju,

w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji;

- Ochrona przyrody – cel: zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną;
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów – cel: dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
- Racjonalne gospodarowanie zasobami wody – cel: racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem;
- Ochrona powierzchni ziemi – cel: rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą;
- Gospodarowanie zasobami geologicznymi – cel: racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją;
- Środowisko a zdrowie – cel: dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- Jakość powietrza – cel: dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych;
- Ochrona wód – cel: przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, a także realizację Bałtyckiego Programu Działań dotyczącego walki z eutrofizacją wód Bałtyku;

- Gospodarka odpadami – cel: utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.), znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska, zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja, sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865 z późn.zm.), eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów, pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji, takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych;
- Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych – cel: dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
- Substancje chemiczne w środowisku – cel: stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

2.3.3. Strategia rozwoju kraju 2007-2015

Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie ochrony środowiska wspierane będą przedsięwzięcia związane z oczyszczaniem ścieków, zapewnieniem wody pitnej wysokiej jakości, zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych, ochroną powietrza, ochroną przed hałasem, drganiami i wibracjami. Wspierana będzie, zatem budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych, a także podjęte zostaną działania ograniczające odprowadzanie do wód szkodliwych substancji, w tym z rolnictwa. Wdrażane będą też działania zmniejszające emisje CO₂, SO₂, NO_x i pyłów pochodzących z sektora komunalno-bytowego oraz przemysłu, zwłaszcza energetyki, jak również przedsięwzięcia termomodernizacyjne.

Pożądane jest przygotowanie i wdrożenie wieloletnich programów rozwoju branż, przy zapewnieniu utrzymania lub redukcji emisji CO₂ na poziomie uwzględniającym potrzeby rozwojowe kraju i zobowiązania międzynarodowe.

Przewiduje się także wsparcie tworzenia nowoczesnych systemów utylizacji odpadów. Ze wsparciem publicznym realizowane też będą przedsięwzięcia z dziedziny ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, w tym tworzenia europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000, ochrony i kształtowania krajobrazu, a ponadto rozwój parków narodowych i krajobrazowych, jako wyraz dbałości o zachowanie dziedzictwa przyrody.

Promowane będą również działania z zakresu ochrony przed katastrofami naturalnymi (zwłaszcza powodzią i ich skutkami), w tym o charakterze prawnym i organizacyjnym, oraz zagrożeniami technologicznymi, jak też dotyczące zwiększania zasobów leśnych. Techniczne działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej będą obejmować przede wszystkim inwestycje modernizacyjne i odtworzeniowe, a także rozwój małej, sztucznej retencji oraz budowy polderów. Będą one stanowić niezbędne uzupełnienie działań dotyczących retencji naturalnej.

Tab. 1. Wyciąg z podstawowych wskaźników realizacji Strategii rozwoju kraju

Cele i priorytety	Wskaźniki	UE 25	Polska		
		Wartość wskaźnika w roku bazowym (2005)	Zakładana wartość wskaźnika		
			2010	2015	
Priorytet II Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w ogólnym jej zużyciu (%)	13,7 (2004)	2,6	7,5	9,0
	Emisje zanieczyszczeń powietrza (kg na mieszkańca)	17 (2003)	36 (2003)	22	15
	- SO ₂	24 (2003)	21 (2003)	17	15
	- NO _x				
	Recykling odpadów opakowaniowych(% ogółu wprowadzonych opakowań)	-	28,3 (2003)	min. 38	55-80
	Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków	-	60	75	85

2.3.4. Uwarunkowania wynikające z Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013

Misją Narodowego Planu Rozwoju jest podniesienie jakości życia obywateli Polski mierzonej wskaźnikiem rozwoju społecznego (HDI – Human Development Index). Wskaźnik ten obejmuje w sposób syntetyczny takie parametry jak: przeciętne dalsze trwanie życia, jakość edukacji i średni dochód na głowę mieszkańca.

Narodowy Plan Rozwoju określił następujące cele strategiczne w rozwoju kraju:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego;
- Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia;
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Określono również szereg priorytetów strategicznych:

- Wiedza i kompetencje rozumiane jako poprawa jakości kształcenia, jego upowszechnienie na poziomie średnim i wyższym oraz promocja idei uczenia się przez całe życie;

- Zatrudnienie, aktywizacja i mobilność rozumiane jako dążenie do tworzenia nowych miejsc pracy i zwiększanie możliwości zatrudnienia oraz uzyskanie mobilności zasobów siły roboczej w celu lepszego dostosowania popytu i podaży na rynku pracy, a tym samym ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego;
- Przedsiębiorczość i innowacyjność rozumiane jako tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej, zwiększanie efektywności i produktywności istniejących form gospodarowania, kreowanie postaw innowacyjnych w społeczeństwie oraz włączanie nauki w rozwój gospodarczy;
- Integracja społeczna rozumiana jako stan sprawiedliwej, wolnej od nierówności struktury społecznej, którego osiągnięcie jest możliwe poprzez działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu wzajemności i równorzędności, a w rezultacie prowadzące do celu, jakim jest funkcjonowanie społeczeństwa w warunkach demokratycznego ładu społecznego, wyznaczonego współuczestnictwem, rządami prawa i poszanowaniem różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich życiowych celów;
- Inwestycje i gospodarowanie przestrzenią rozumiane, jako wzrost inwestycji odpowiadających wyzwaniom postępu technologicznego i społeczeństwa informacyjnego, rozbudowujących i modernizujących infrastrukturę techniczną kraju oraz zapewniających realizację zasady zrównoważonego rozwoju;
- Dobre rządzenie rozumiane jako usprawnienie administracji państwa i uczynienie jej służebną wobec obywateli i potrzeb społecznych oraz zdolną do partnerskiego współdziałania z podmiotami sektora obywatelskiego.

2.3.5. Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości

Głównym celem, przyjętego w 1995 r., Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL), jest zwiększanie powierzchni zalesionych, co zgodne jest z przyjętą długofalową polityką rządu.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości jest zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30% w 2020 r., ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych. Integralną częścią programu jest:

- Przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów;
- Założenia programów regionalnych i lokalnych;
- Zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej;
- Harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

Planuje się, że w dalszej perspektywie, do roku 2050, lesistość kraju powinna zwiększyć się do 33%. Zgodnie z harmonogramem zalesień przewidzianym w tym programie, średnioroczny rozmiar zalesień w latach 2001-2020 powinien wynosić 26 tys. ha.

2.3.6. Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi.

Dyrektywa 91/271/EWG zobowiązuje państwa członkowskie Unii Europejskiej m. in. do wyposażenia w określonych terminach wszystkich aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców większej od 2 000 w systemy kanalizacyjne dla ścieków komunalnych i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków przed wprowadzeniem ich do wód, tak aby ścieki spełniały określone w dyrektywie wymagania dotyczące zawartości w nich substancji łatworozkładalnych biologicznie. Państwa członkowskie zobowiązane zostały również do zidentyfikowania obszarów, których wody są podatne (wrażliwe) na eutrofizację. Przy czym przewidziano w dyrektywie alternatywną możliwość dla tych obszarów, pozwalającą na oczyszczanie ścieków w stopniu szczególnie zaawansowanym tylko w niektórych aglomeracjach, tak, aby osiągnąć redukcję 75% całkowitego ładunku azotu i fosforu zawartego w ściekach komunalnych. Oprócz konieczności rozwiązania problemów w zakresie gospodarki ściekowej dla aglomeracji o RLM większym od 2 000, dyrektywa nakreśla obowiązek odpowiedniego oczyszczania ścieków odprowadzanych z mniejszych aglomeracji (poniżej 2 000 RLM), a także ograniczenia ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych bezpośrednio do wód z zakładów przemysłu rolno-spożywczego ≥ 4000 RLM.

W celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, został sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r., Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), który określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

KPOŚK zawiera wykaz aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) powyżej 2000, które powinny być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zakończone oczyszczalnią ścieków oraz wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych.

Zgodnie z założeniami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz ustaleniami z Komisją Europejską odnośnie stopnia wyposażenia aglomeracji w zbiorcze systemy kanalizacyjne - aglomeracje powyżej 2000 RLM będą spełniały wymogi dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, jeżeli do końca 2015 r. aglomeracja będzie wyposażona w systemy kanalizacji zbiorczej, a osiągnięty poziom obsługi tymi systemami będzie wynosił:

- w aglomeracjach o RLM wynoszącej ≥ 150.000 - co najmniej 98 % RLM;
- w aglomeracjach o RLM wynoszącej ≥ 100.000 i < 150.000 - co najmniej 95 % RLM;
- w aglomeracjach o RLM wynoszącej ≥ 15.000 i < 100.000 - co najmniej 90 % RLM;
- w aglomeracjach o RLM wynoszącej ≥ 2.000 i < 15.000 - co najmniej 80 % RLM.

Zgodnie z art. 43 ust. 4c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. Nr 145 j.t.) Rada Ministrów dokonuje aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, nie później niż w terminie 2 lat od dnia jego zatwierdzenia. Kolejne aktualizacje będą dokonywane co najmniej raz na 4 lata. Obecnie istnieje trzecia aktualizacja KPOŚK, która została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r. (AKPOŚK 2010). Celem trzeciej Aktualizacji Programu było ustalenie realnych terminów zakończenia inwestycji w aglomeracjach, które ze względu na opóźnienia inwestycyjne nie zrealizują zaplanowanych zadań do końca 2010 r. Dlatego też, AKPOŚK 2010 swoim zakresem objęło wyłącznie zmiany dotyczące terminów realizacji inwestycji. Wartości inne niż terminy osiągnięcia efektów ekologicznych pozostały zgodne z dokumentem drugiej aktualizacji z 2009 r. - AKPOŚK2009.

W AKPOŚK 2010 3 aglomeracje z Powiatu Lęborskiego zostały zaliczone do aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego:

- Aglomeracja Lębork (PLPM008)
 - przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 5 250, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 45 383 (tj. ok. 81,2 % wszystkich mieszkańców);
- Aglomeracja Łeba (PLPM033)
 - liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 2 800 (tj. ok. 100 % wszystkich mieszkańców);
- Aglomeracja Wicko (PLPM090N)
 - przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 1 382, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 2 102 (tj. ok. 100 % wszystkich mieszkańców).

2.3.7. Uwarunkowania wynikające z Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, wprowadza system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód obowiązuje państwa członkowskie do opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programów wodno-środowiskowych kraju.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły został zatwierdzony przez Radę Ministrów 22 lutego 2011 r. i opublikowany w Monitorze Polskim nr 49 poz. 549 z 2011 r. Plan jest podsumowaniem każdego z 6 letnich cykli planistycznych wymaganych Dyrektywą 2000/60/WE tzw. Ramową Dyrektywą Wodną (2003-2009; 2009-2015; 2015-2021; 2021-2027) i stanowić powinien podstawę podejmowania wszelkich decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości. Zawiera elementy wymienione w art. 114 Prawa wodnego tj.:

- ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza, obejmujący:

- wykaz jednolitych części wód powierzchniowych, wraz z podaniem ich typów i ustalonych warunków referencyjnych
- wykaz jednolitych części wód podziemnych,
- podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- rejestr wykazów obszarów chronionych wraz z ich graficznym przedstawieniem,
- mapę sieci monitoringu, wraz z prezentacją programów monitoringowych,
- ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód,
- podsumowanie działań zawartych w programie wodno-środowiskowym kraju, z uwzględnieniem sposobów osiągania ustanawianych celów środowiskowych,
- wykaz innych szczegółowych programów i planów gospodarowania dla obszaru dorzecza dotyczących zlewni, sektorów gospodarki, problemów lub typów wód, wraz z omówieniem zawartości tych programów i planów,
- podsumowanie działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa i konsultacji publicznych, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie,
- wykaz organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza,
- informację o sposobach i procedurach pozyskiwania informacji i dokumentacji źródłowej wykorzystanej do sporządzenia planu oraz informacji o spodziewanych wynikach realizacji planu.

2.4. Uwarunkowania wynikające z wojewódzkich programów strategicznych

2.4.1. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Intencją *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego* jest przekształcenie województwa w region trwałego wzrostu, w którym udaje się odblokować i wykorzystywać zróżnicowane potencjały terytorialne, równoważąc procesy rozwojowe; który buduje swą unikalną pozycję, wykorzystując aktywność społeczeństwa obywatelskiego, silny kapitał społeczny i intelektualny, racjonalne zarządzanie zasobami środowiska, gospodarcze wykorzystanie potencjału morza, a także rozwój inteligentnych sieci infrastrukturalnych i szerokiego spektrum technologii ekoefektywnych; wreszcie, który jest liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.

„Strategia ...” definiuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Wspomniane cele zdefiniowano pod terminami: Nowoczesna gospodarka, Aktywni mieszkańcy, Atrakcyjna przestrzeń. Dobry stan środowiska jest celem operacyjnym stanowiącym rozwinięcie ostatniego spośród wymienionych wyżej zagadnień.

Jedna z przesłanek celu strategicznego „Atrakcyjna przestrzeń” wskazuje, że długofalowy rozwój musi opierać się na poszanowaniu i umiejętnym wykorzystaniu zasobów i walorów środowiska, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ograniczanie antropopresji i stałą poprawę parametrów środowiska (m.in. poprzez produkcję zielonej energii), jak też zachowanie naturalnych siedlisk. Istotne jest także przygotowanie do skutecznego ograniczenia negatywnych skutków wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych, zwłaszcza powodzi, z

czym wiąże się konieczność podniesienia poziomu bezpieczeństwa ludności i zmniejszenia ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej.

W zakresie celu operacyjnego 3.3. „Dobry stan środowiska” Strategia przewiduje następujące kierunki działań, jakie w tej sytuacji należy obrać w celu poprawy stanu środowiska województwa:

- Rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych,
- Ograniczanie zagrożeń powodziowych,
- Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych,
- Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej,
- Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych.

2.4.2. Uwarunkowania wynikające z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego stanowi największy w historii, skoordynowany, wieloletni i ustabilizowany finansowo program przedsięwzięć rozwojowych w województwie pomorskim. Jego celem strategicznym jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych.

W ramach celu szczegółowego programu „Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej regionu” wyróżniono obszar tematyczny „Poprawa jakości środowiska”, z której wynika oś priorytetowa 5 „Środowisko i energetyka przyjazna środowisku”. Cel główny wskazanej osi „Poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń ekologicznych” będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- Poprawa funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami;
- Poprawa jakości infrastruktury gospodarki wodnej;
- Usprawnienie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych;
- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- Poprawa efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii.

2.4.3. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

Generalnym celem polityki przestrzennej województwa jest: *Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno - przestrzennej województwa sprzyjającej równoważeniu wykorzystania cech, zasobów i walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem poziomu i jakości życia oraz trwałym zachowaniem wartości środowiska dla potrzeb obecnego i przyszłych pokoleń.* Właściwa polityka przestrzenna województwa pomorskiego musi więc uwzględniać i realizować generalną zasadę długookresowego równoważenia rozwoju różnych sfer życia i działalności w przestrzeni województwa.

Podstawową przesłankę ochrony walorów przestrzeni województwa stanowi potrzeba rozwoju zrównoważonego i równoprawnego traktowania ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.

W *Planie* wskazano obszary i walory, których ochrona i odpowiednie wykorzystanie powinno stanowić podstawę podejmowania przestrzennych decyzji lokalizacyjnych i użytkowych. W ramach systemów związanych z ochroną środowiska sformułowano następujące zadania polityki przestrzennej:

- System ochrony środowiska przyrodniczego
 - utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz dążenie do poprawy ciągłości przestrzennej systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, zapewniających trwałość i różnorodność gatunkową zasobów biosfery oraz stabilność procesów przyrodniczych;
- System ochrony walorów krajobrazu
 - zachowanie i eksponowanie najwartościowszych zespołów i fragmentów krajobrazu, panoram widokowych i wnętrz architektoniczno-krajobrazowych dla wzmocnienia wizerunku regionu;
 - kształtowanie nowych walorów krajobrazowych, w tym odtworzenie krajobrazów zdegradowanych oraz przeciwdziałanie procesom zagrażającym walorom krajobrazu;
- Ochrona zasobów środowiska
 - zachowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego (abiotycznego – *kopaliny, gleby, wody, powietrze* i biotycznego – *bioróżnorodność*), kształtującymi jakość przestrzeni, warunki życia i zrównoważony rozwój regionu ze szczególnym uwzględnieniem rekreacji i turystyki;
 - podwyższanie skuteczności ochrony zasobów i walorów środowiska ekosystemu Morza Bałtyckiego;
- System infrastruktury technicznej
 - ochrona strefy brzegowej, obszarów przybrzeżnych oraz istniejącego zainwestowania w sposób uwzględniający abrazję morza, podnoszenie się jego poziomu oraz zagrożenia związane z powodzią odmorską;
 - ochrona ludności i mienia, ograniczenie rozwoju zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, dążenie do poprawy stosunków wodnych i zapewnienia dostatecznej retencji wód;
 - zapewnienie dostępu mieszkańców województwa do wody pitnej o jakości zgodnej z obowiązującymi normami z uwzględnieniem racjonalizacji wykorzystania zasobów wód podziemnych;
 - zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntu przez planowaną i realizowaną kompleksowo w zlewniach, zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo i ważnych dla turystyki, oraz w zlewniach

rzek stanowiących źródło wody pitnej, rozbudowę i budowę sieci kanalizacji sanitarnej i urządzeń do unieszkodliwiania ścieków, zapewniającą poprawę dostępności dla mieszkańców szczególnie obszarów wiejskich;

- poprawa bezpieczeństwa energetycznego, poprawa efektywności energetycznej, sprawności technicznej i efektywności ekonomicznej funkcjonowania systemu oraz stworzenie możliwości odbioru energii wytwarzanej w planowanych źródłach, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym CO₂, zwiększenie udziału energii odnawialnych w ogólnym zużyciu energii oraz poszanowanie i racjonalizacja zużycia energii;
- dostosowanie systemu gospodarki odpadami do wymogów wynikających z przepisów prawa krajowego i unijnego w nawiązaniu do potrzeb osadnictwa i gospodarki oraz zróżnicowanych warunków przestrzennych województwa.

2.4.4. Uwarunkowania wynikające z wojewódzkiego programu ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007–10 z uwzględnieniem perspektywy 2011–14 nie formułuje celu generalnego, przyjmując, że misja województwa pomorskiego, zawarta w Strategii rozwoju województwa dostatecznie mocno podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

W programie sformułowano 4 cele perspektywiczne spełniające rolę osi priorytetowych:

- Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Celom perspektywnym przyporządkowano cele średniookresowe przewidziane do realizacji w latach 2007–2014. Natomiast w obrębie celów średniookresowych wskazano cele priorytetowe.

W zakresie dalszej poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego wyznaczono następujące cele:

- Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków;
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych;
 - Wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem miogenów wszystkich aglomeracji o wielkości powyżej 15 000 RLM;

- Eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego;
- Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza;
 - Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania i spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa;
- Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie;
 - Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk nie spełniających standardów Unii Europejskiej; zdecydowane przeciwdziałania porzucaniu odpadów w środowisku i „dzikim składowiskom”;
 - Objęcie do końca 2009 r. wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania i systemem selektywnego zbierania odpadów; skuteczne rozwiązanie problemu odpadów niebezpiecznych;
- Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych;
- Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska;
- Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia;
- Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

W zakresie wzmocnienia systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa wyznaczono cele wskazane poniżej:

- Wykształcenie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska;
- Rozwój świadomego uczestnictwa społeczeństwa w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska;
- Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów;
 - Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzania w postępowaniu z udziałem społeczeństwa rzetelnej oceny skutków ekologicznych ich realizacji;
- Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu;

W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego wykorzystania zasobów przyrody wyznaczono następujące cele:

- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000;
- Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę;
- Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej;
- Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych;
- Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobywania;

W zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii sformułowano poniższe cele:

- Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce;
- Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy.

2.5. Uwarunkowania wynikające z powiatowych dokumentów strategicznych

2.5.1. Strategia Rozwoju Powiatu Łębskiego na lata 2007-2013

Misją Powiatu Łębskiego jest: *Podniesienie standardu życia mieszkańców powiatu łębskiego przez zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i wykorzystaniem jego turystycznych walorów.*

Strategia wyróżnia pięć obszarów życia społeczno-gospodarczego: gospodarka, społeczność, infrastruktura, przestrzeń i ekologia. Obszary te wydzielono mając na uwadze politykę zrównoważonego rozwoju, która to opiera się na trzech podstawowych filarach:

- Środowisko naturalne jako niezbędna podstawa zrównoważonego rozwoju,
- Gospodarka jako narzędzie osiągnięcia zrównoważonego rozwoju,
- Dobra jakość życia dla wszystkich ludzi (aspekt społeczny), który jest celem zrównoważonego rozwoju.

W ramach obszaru strategicznego, jakim jest *ekologia* wyznaczono następujące priorytety oraz działania:

PRIORYTET 1 Dostosowanie do wymogów ochrony środowiska

- Utylizacja i gospodarka odpadami;
- Propagowanie należytej ochrony wód, gleby i powietrza;
- Współpraca w celu należytej gospodarki zasobami leśnymi;

PRIORYTET 2 Zachowanie i ochrona zasobów środowiska naturalnego

- Umożliwianie rozwoju odnawialnych źródeł energii;
- Edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej;
- Wsparcie tworzenia korzystnych warunków rozwoju gospodarstw ekologicznych i ich promocja;
- Inwentaryzacja i monitoring zasobów przyrody;
- Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych powiatu lęborskiego, w tym także walorów Słowińskiego Parku Narodowego;
- System ratowniczy chroniący przed skażeniem środowiska.

3. Charakterystyka i ocena stanu środowiska powiatu

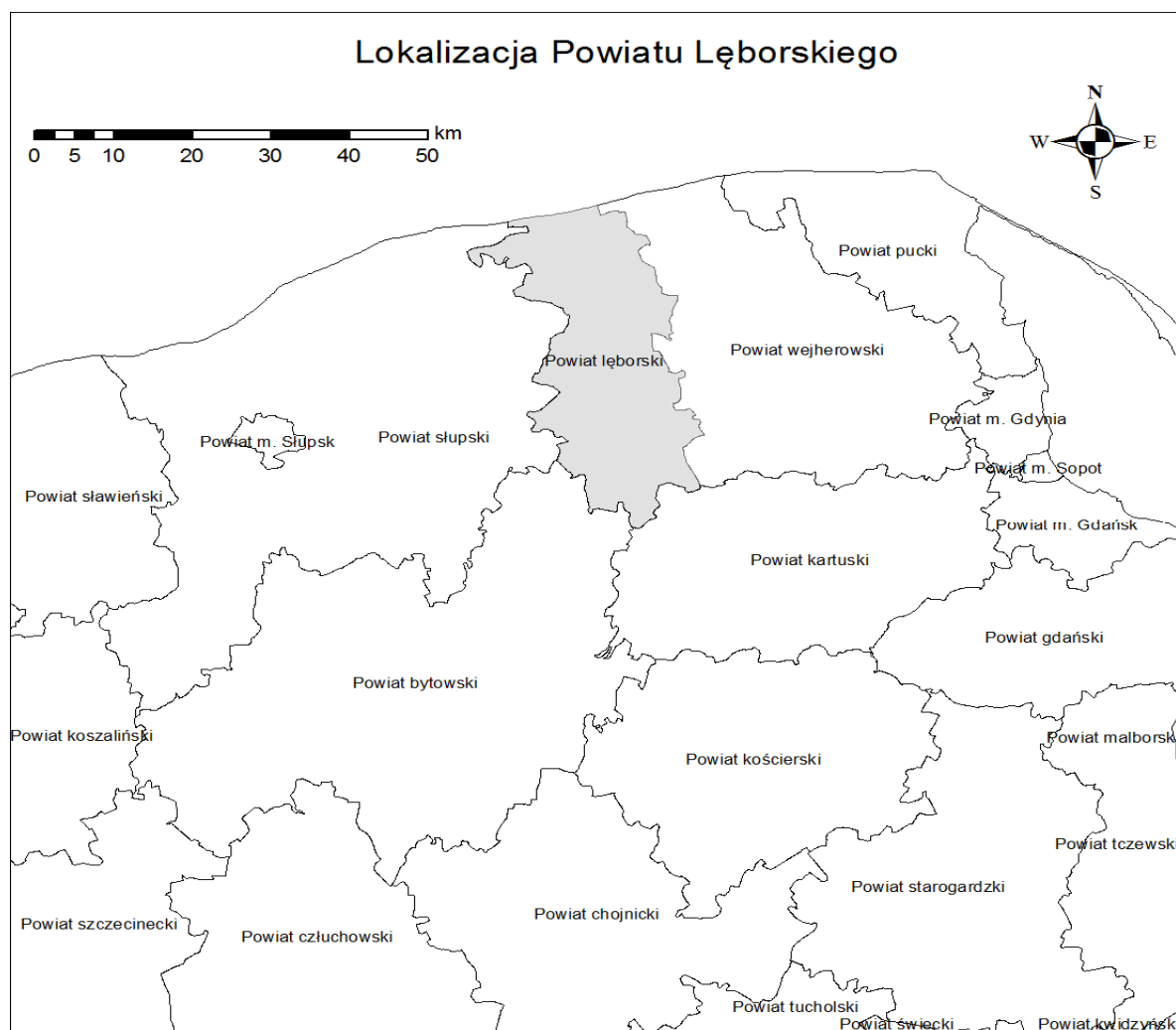
3.1. Podstawowe dane o powiecie

3.1.1. Położenie i podział terytorialny

Powiat Lęborski położony jest w północnej części województwa pomorskiego. Od wschodu graniczy z powiatem wejherowskim, od zachodu z powiatem słupskim, a od południa z powiatem bytowskim i kartuskim. Powiat Lęborski posiada dostęp do Morza Bałtyckiego od strony północnej. Długość wybrzeża morskiego w granicach administracyjnych powiatu wynosi 12,7 km.

Powiat Lęborski swym zasięgiem obejmuje obszar 706 km².

Rys. 1 Położenie Powiatu Lęborskiego na tle sąsiednich powiatów

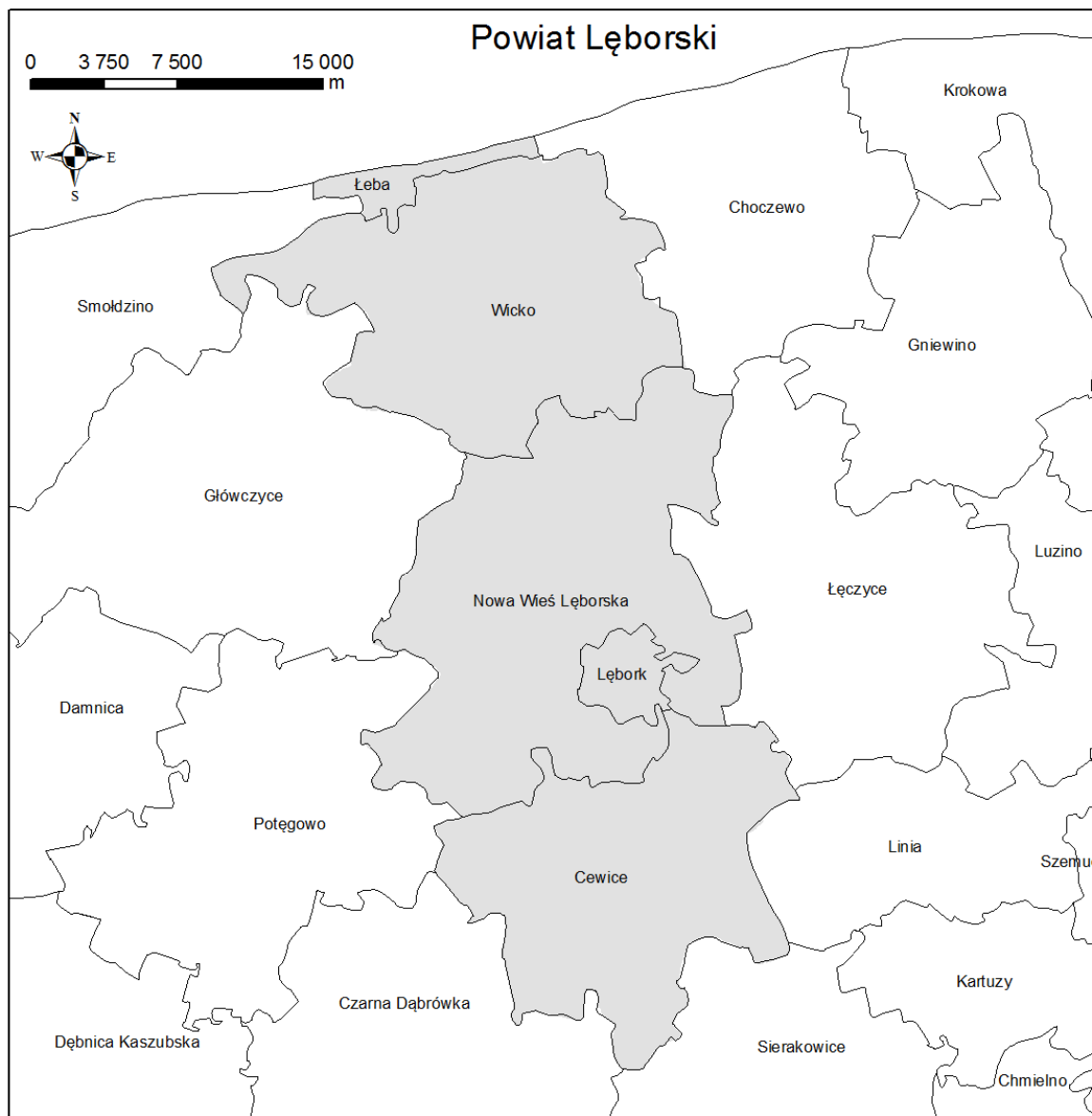

Źródło: opracowanie własne

Powiat Lęborski tworzy 5 gmin:

- miejska: Lębork, Łeba;
- wiejska: Cewice, Nowa Wieś Lęborska, Wicko.

Rys. 2 Gminy Powiatu Lęborskiego

Źródło: opracowanie własne

Według regionalizacji J. Kondrackiego omawiany teren należy do dwóch podprovincji Pobrzeży i Pojezierzy Południowobałtyckich. Przeważająca część powiatu należy do makroregionu Pobrzeże Koszalińskie. Pozostała natomiast położona jest w mezoregionie Pojezierze Kaszubskie należącym już do makroregionu Pojezierze Wschodniopomorskie.

W ramach podziału geobotanicznego opracowanego przez Władysława Szafera Powiat Lęborski leży w państwie Holarktydy, w obszarze Eurosyberyjskim, w prowincji Środkowoeuropejskiej, dział Bałtycki.

Powiat Lęborski zajmuje obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu, w obrębie której można wyróżnić wydmy nadmorskie, formy dolinne jakie tworzy Pradolina Redy-Łeby oraz obszary wysoczyznowe.

Pod względem hydrograficznym powiat leży w obrębie zlewni dwóch rzek przymorskich: Łupawy i Łeby. Większe partie leśne rozpościerają się w południowej części powiatu. Tereny środkowe z kolei są dość ubogie w obszary zalesień. Dopiero na terenach północnych powierzchnie kompleksów leśnych ponownie ulegają zwiększeniu.

3.1.2. Powiązania komunikacyjne

Przez teren Powiatu Lęborskiego przebiegają następujące linie kolejowe:

- nr 229 relacji Pruszcz Gdański - Łeba,
- nr 230 relacji Wejherowo – Garczegorze,
- nr 237 relacji Lębork – Maszewo Lęborskie – Bytów,
- nr 202 relacji Gdańsk Główny – Stargard Szczeciński.

Spośród nich jedynie na linii Gdańsk Główny – Stargard Szczeciński zachowany jest na całej trasie ruch pasażerski i towarowy. Linia kolejowa łącząca Pruszcz Gdański z Łebą na większości trasy jest nieprzejezdna lub jeżdżą po niej tylko dreżyny ręczne. Jedynie na odcinku Lębork – Łeba występuje ruch towarowy z sezonowym ruchem pasażerskim oraz na odcinku Kartuzy – Stara Piła ruch towarowy. Z kolei linia łącząca pierwotnie Lębork z Bytowem, a obecnie z Cewicami, a także linia łącząca Wejherowo z Garczegorzem jest zamknięta i nieużywana na całej długości.

System komunikacyjny powiatu obejmuje również drogi:

- krajowe:
nr 6 Kołbaskowo-Łęgowo (dł. 22,087 km na terenie powiatu);
- wojewódzkie:
nr 212 Osowo-Lęborskie (dł. 13,673 km na terenie powiatu);
nr 213 Słupsk-Wicko-Żelazno-Sulicice-Celbowo (dł. 15,836 km na terenie powiatu);
nr 214 Łeba-Lębork-Sierakowice-Puzdrowo-Kościierzyna-Warlubie (dł. 46,656 km na terenie powiatu).

Na terenie powiatu zlokalizowane są także drogi powiatowe i gminne. Ogólna długość dróg powiatowych wynosi 221,429 km.

Tab. 2. Wykaz dróg powiatowych

Lp.	Nr ew. drogi	Przebieg drogi	Długość [km]
1.	P1	m. Lębork - ul. Kusocińskiego	1,499
2.	P2	m. Lębork - ul. Aleja Wolności	1,075
3.	1183G	granica pow. Słupsk (Stowięcino)-Żelazkowo- Redkowice-Czarnówko-Nowa Wieś Lęborska-do drogi woj. nr214	12,096
4.	1185G	granica pow. Słupsk (Węgierskie) -Darzewo-do drogi kraj. nr 6	4,322
5.	1187G	granica pow. Słupsk(Czerwieniec)-Laska - do drogi kraj. nr 6	4,192
6.	1302G	granica m. Łeba (ul. Nowęcińska)-Nowęcín-Szczenurze- do drogi pow. nr 13060	4,902
7.	1303G	Żarnowska- do drogi woj. nr 214	3,089
8.	1304G	droga woj. nr214-CharbrowskiBór-Krakulice-Cbarbrowo-do drogi woj. nr 214	6,182
9.	1305G	Górka- do drogi woj. nr 213	1,530
10.	1306G	od drogi nr 214-Steknica- Łebieniec-Szczenurze- Sarbsk-Ulinia-granica pow. Wejherowo (Sasino)	13,750
11.	1307G	Skarszewo- Wrzeście-Wrześcienko-stacja kolejowa Wrzeście (do drogi woj. nr	5,989

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego za lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

		213)	
12.	1308G	Komaszewo- do drogi woj. nr213	1,218
13.	1309G	od dr. pow. nr 13060-Bargędzino-Roszczyce-Maszewko-Zdrzewno-Kopafliewo-Łebień-Garzcęgorze- Pogorszewo-Janowice (do drogi pow. nr1311G)	23,036
14.	1310G	od dr. pow. nr 11830-Chocielewko Dolne- do drogi kraj. nr 6	6,996
15.	1311G	od. woj. nr 214(Krępa Kaszubska)-Rozgorze -Janowice-Redkowice-Chocielewko-do drogi pow. nr 1310G	14,096
16.	1312G	Gęś-Lędziechowo-Łebień-Rekowo Lęborskie(do drogi pow. nr 13180	9,637
17.	1314G	od drogi pow. 1309G-Obliwice	2,153
18.	1315G	Garczęgorze (od drogi pow. 1309G)-Wilkowo Nowowiejskie-do drogi pow. nr 13220	6,030
19.	1316G	Nowa Wieś Lęborska (od drogi woj. nr 214)-do drogi pow. nr 1322G	1,681
20.	1317G	od drogi woj. nr 213-Wojciechowo-granica pow. Wejherowo (Zwartowo)	3,485
21.	1318G	Bąsewice-Tawęcino-KarlikowoLęborskie-RekowoLęborskie-granicapow. Wejherowo (Godętowo)	7,270
22.	1320G	Pogorzelice (od drogi kraj. nr 6)-Unieszyno-Unieszynko-Maszewo-do drogi woj. nr 212(Osowo)	15,948
23.	1321G	Unieszynko (od drogi pow. nr 1320G-Karwica- Lesiaki-do drogi woj. nr 212	6,118
24.	1322G 1322G	m. Lębork - ul. Syrokomli granica m. Lębork Kębłowo Nowowiejskie-gr. pow. Wejherowo (Kisewo)	1,237
25.	1323G	Krępkowice-do drogi pow. nr 1320G	0,795
26.	1324G	od drogi pow. nr 1320G-Cewice (do drogi woj. nr 212. -	3,110
27.	1325G 1325G	od drogi kraj. nr 6-Dziecholino-Małoszyce- granica-m. Lębork/ul. Małoszycka/ m. Lębork - ul. Małoszycka	7,690
28.	1326G	Cewice (od drogi woj nr 212-Lebunia (do drogi woj. 214)	4,523
29.	1327G	Łebunia (od drogi woj. nr 214) .-Okalice-Popowo (do drogi pow. nr 1336G)	4,341
30.	1328G	od drogi woj. nr 212-Siemirów-Pieski- granica pow. Kartuzy (Smolniki)	9,404
31.	1329G 1329G	in. Lębork - ul. Słupska, ul. I Armii Wojska Polskiego, ul. AL Niepodległości, ul. Gdańska granica m. Lębork -Mosty-Lubowidz-granica pow. Wejherowo(Dąbrówka Wlk)	3,284
32.	1330G 1330G	m. Lębork-ul. Kaszubska granica in. Lębork-granica pow. Wejherowo (Dzięcielec)	1,767
33.	1334G	od drogi woj. Nr 212 (Oskowo)- granica pow. Bytów (Rokitki)	1,708
34.	1336G	od drogi pow. nr 1330G-Dziecholino-Popowo-granica pow. Wejherowo(Zakrzewo)	6,552
35.	1337G	m. Lębork - ul. Toruńska	0,260
36.	1338G	m. Lębork - ul. Mieszka I	0,506
37.	1339G	m. Lębork-ul. Obrońców Wybrzeża	0,189
38.	1341G	m. Lębork-ul. Węgrzynowicza	0,268
39.	1342G	m. Lębork-ul. Czołgistów	1,068
40.	1344G	m. Lębork-ul. Mostnika	0,524
41.	1346G	m. Lębork - ul. Okrzei	0,323
42.	1349G	m. Lębork-ul. Armii Krajowej	0,885
43.	1350G	m. Lębork-ul. Dworcową ul. Warszawska	0,718
44.	123010	m. Lębork –ul.. Bohaterów Westerplatte	0,102

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Lęborku

Z danych dostarczonych przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku wynika, iż stan techniczny większości dróg wojewódzkich, występujących w granicach Powiatu Lęborskiego, określa się jako zły. Jedynie niewielką część dróg oceniono dobrze pod tym kątem.

W Powiecie Łębskim przyrost naturalny jest dodatni i utrzymuje się na poziomie 3,4, co sytuuje powiat korzystnie na tle kraju (0,9). Niepokojącym zjawiskiem jest jednak ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały.

Aktywność zawodowa ludności uzależniona jest od płci, wieku, a także wykształcenia. Spośród ogółu bezrobotnych blisko 55 % stanowią kobiety. W tabeli poniżej zobrazowano skalę bezrobocia na analizowanym obszarze.

Tab. 5. Rynek pracy w Powiecie Łębskim w 2010 roku

Pracujący według płci [os.]	
ogółem	12717
mężczyźni	6111
kobiety	6606
Bezrobotni zarejestrowani według płci [os.]	
ogółem	4569
mężczyźni	2034
kobiety	2535

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

3.1.4. Gospodarka

W Powiecie Łębskim w roku 2010 zaobserwowano wyraźny wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Z kolei w roku 2011 odnotowano spadek tej liczby, niemalże do poziomu z roku 2009. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest na terenie gminy miejskiej Łębork, w pozostałych gminach powiatu liczba ta jest znacznie niższa.

Tab. 6. Liczba podmiotów gospodarczych w Powiecie Łębskim

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011
	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]
Powiat łębski	8117	8343	8151
Łębork g. miejska	4557	4667	4507
Łeba g. miejska	1417	1455	1405
Cewice g. wiejska	462	451	449
Nowa Wieś Łębska g. wiejska	1025	1098	1118
Wicko g. wiejska	656	672	672

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Wg. danych GUS w 2011 r. w Powiecie Łębskim zarejestrowane było 8151 podmiotów gospodarczych ujętych w systemie REGON. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie liczby podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD 2007.

Tab. 7. Podmioty gospodarcze Powiatu Łębskiego wg. sekcji PKD i rodzajów działalności

Jednostka terytorialna	2011			
	ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi
	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]
Powiat łębski	8151	264	1877	6010
Łębork g. miejska	4507	63	1061	3383
Łeba g. miejska	1405	43	112	1250
Cewice g. wiejska	449	42	149	258
Nowa Wieś Łębska g. wiejska	1118	68	374	676
Wicko g. wiejska	672	48	181	443

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą przeważają podmioty prowadzące działalność w zakresie usług, z kolei najmniejsza liczba podmiotów przypada na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wraz z rozwojem prywatnej przedsiębiorczości rozwija się sektor usług około biznesowych (bankowość, rachunkowość, ubezpieczenia i doradztwo). Do podstawowych dziedzin gospodarczych powiatu należy rolnictwo i związany z nim przemysł rolno-spożywczy, przemysł drzewny, materiałów budowlanych, rybactwo i rybołówstwo wraz z przetwórstwem rybnym oraz turystyka.

Działalność gospodarcza powiatu oparta jest na jego naturalnych walorach.

3.1.4.1. Przemysł

Do największych zakładów przemysłowych na terenie powiatu należą zakłady przemysłu rolno-spożywczego, przetwórstwa ryb, elektrotechnicznego, maszynowego, materiałów budowlanych, zakłady eksploatacji surowców, zakłady przemysłu farmaceutycznego i drzewnego (zakłady meblarskie, stolarnie i tartaki).

Główne zakłady przemysłowe na terenie powiatu to:

- Odlewnia Żeliwa i Metali Nieżelaznych "Spomel" w Lęborku;
- WIENERBERGER Ceramika Budowlana Sp. z o.o. w Lęborku;
- "Farm Frites Poland" S.A. w Lęborku;
- ABB Entrelec Sp z o.o. w Nowej Wsi Lęborskiej;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe AMG Sp. z o.o. w Lęborku;
- Przedsiębiorstwo Produkcji Farmaceutyczno - Kosmetycznej Profarm Sp. z o.o. w Lęborku;
- Zakład Mechaniki Maszyn AVALON w Nowej Wsi Lęborskiej;
- Meyn Polska Sp. z o.o. w Lęborku;
- TERNAEBEN PL Sp. z o.o. w Łebie;
- Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu Odpadów Sp. z o.o. w Czarnówku;
- HOLLAS SP. Z O. O. w Krakulicach (g. Wicko);
- Zakład Przetwórstwa Ryb LAURIN SEAFOOD w Lęborku;
- Seeger - Dach" Sp. z o.o. w Łebieńcu (g. Łeba);
- A-Lakierna Sp. z o.o. w Lęborku;
- DOS Sp. z o.o. w Łebie;
- WIM-Wolborscy Lębork-Lubowidz;
- Zakład Wytwórczy Aparatów Elektrycznych Sp. z o.o. w Lęborku;
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego POLTAREX Sp. z o.o. w Lęborku;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe ROBEX Sp. z o.o. w Lęborku;
- Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe „DAWIA” Mirosław Dawidziuk w Lęborku.

Oddziaływanie ww. zakładów przemysłowych na środowisko, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, odbywa się odpowiednio poprzez emisje zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, zbieranie, odzysk lub unieszkodliwianie odpadów, zrzuty ścieków, a także pobór wód.

Część zakładów prowadzi instalację, której funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w niej działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. W związku z tym zakłady te zmuszone były do uzyskania pozwolenia zintegrowanego, które stanowi swego rodzaju koncesję, określającą warunki prowadzenia/eksploatowania instalacji. Do zakładów oddziałujących w znaczny sposób na środowisko lub poszczególne jego komponenty na terenie Powiatu Łębskiego, i które jednocześnie posiadają pozwolenie zintegrowane, można zaliczyć m.in. "Farm Frites Poland" S.A., Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu Odpadów Sp. z o.o., Odlewnia Żeliwa i Metali Nieżelaznych "Spomel", Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. oraz WIENERBERGER Ceramika Budowlana Sp. z o.o. Determinantą do uzyskania tego pozwolenia jest spełnienie najważniejszego wymogu, jakim jest dostosowanie się do wymagań najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym optymalizacja działania w celu zapewnienia wysokiego stopnia ochrony środowiska jako całości, unikanie ochrony jednego komponentu środowiska kosztem zwiększenia zanieczyszczenia drugiego, zapobieganie lub skuteczne ograniczanie wprowadzania do środowiska substancji lub energii oraz nie pogarszanie stanu środowiska w znacznych rozmiarach i nie powodowanie zagrożenia życia lub zdrowia ludzi.

Jeżeli mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu, to dla ściśle określonych rodzajów obiektów tworzy się obszar ograniczonego użytkowania. Na terenie Powiatu Łębskiego uchwałą nr XXI/134/2000 Rady Powiatu Łębskiego z dnia 1 grudnia 2000 r. utworzony został obszar ograniczonego użytkowania, o zasięgu 240 m od granicy działek, dla miejskiej oczyszczalni ścieków w Łęborku. W granicach tego obszaru nie należy budować domów mieszkalnych, użyteczności publicznej oraz obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi z wyłączeniem należących do eksploatacji oczyszczalni; lokalizować ogródków działkowych, urządzeń i obiektów sportowych i rekreacyjnych; lokalizować obiektów przeznaczonych do magazynowania i przetwarzania żywności oraz uprawiać roślin warzywnych.

3.1.4.2. Rolnictwo

Ogólna powierzchnia użytków rolnych w Powiecie Łębskim w 2010 roku wynosiła 24230,23 ha. Największy odsetek terenów użytkowanych rolniczo znajduje się w gminach: Cewice, Nowa Wieś Łębska i Wicko. Pomiędzy poszczególnymi gminami występują znaczne różnice w wielkości powierzchni lasów, łąk i pastwisk.

Tab. 8. Użytkowanie gruntów w 2010 r.

Powierzchnia ogólna [ha]	Użytki rolne ogółem [ha]	Użytki rolne w dobrej kulturze [ha]	Pod zasiewami [ha]	Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielony [ha]	Uprawy trwałe [ha]	Sady [ha]	Łąki [ha]	Pastwiska [ha]	Pozostałe użytki rolne [ha]	Lasy i grunty leśne [ha]	Pozostałe grunty [ha]
24230,23	21875,14	20731,28	12776,03	559,62	521,11	393,21	4590,16	2259,68	1143,86	768,77	1586,33

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

W produkcji roślinnej w strukturze zasiewów powiatu dominują zboża. Znaczny udział wykazują również ziemniaki, uprawy przemysłowe, a także rzepak i rzepik. Pozostałe uprawy w skali powiatu nie mają dużego znaczenia.

Tab. 9. Powierzchnia zasiewów wybranych upraw w 2010 roku

zboża razem [ha]	zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi [ha]	ziemniaki [ha]	uprawy przemysłowe [ha]	buraki cukrowe [ha]	rzepak i rzepik razem [ha]	strączkowe jadalne [ha]	pastewne [ha]	warzywa gruntowe [ha]
9991,71	9652,42	740,94	524,54	3,43	521,11	0,00	0,00	7,23

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

W Powiecie Lęborskim chów zwierząt skupia się w ośrodkach wiejskich. Dominuje chów drobiu i trzody chlewnej.

Tab. 10. Gospodarstwa rolne w 2010 roku wg. pogłowia zwierząt [szt.]

bydło	trzoda chlewna	konie	drób
7075	10749	438	176970

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

3.1.4.3. Turystyka

Powiat lęborski charakteryzuje się atrakcyjnością turystyczną o znacznym zróżnicowaniu przestrzennym. Do najatrakcyjniejszych należą tereny położone w pasie nadmorskim – miasto Łeba i część gminy Wicko.

Tab. 11. Baza turystyczna Powiatu Lęborskiego – obiekty zbiorowego zakwaterowania

Wyszczególnienie	J.m.	2011
obiekty ogółem	ob.	77
obiekty całoroczne	ob.	17
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	8491
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	1658
korzystający z noclegów ogółem	osoba	76514
korzystający z noclegów turyści zagraniczni	osoba	6477
wynajęte pokoje w hotelach, motelach, pensjonatach ogółem	pok.	36219
wynajęte pokoje w hotelach, motelach, pensjonatach turystom zagranicznym	pok.	7904
udzielone noclegi ogółem	nocleg	482009
udzielone noclegi turystom zagranicznym	nocleg	29840

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Noclegowa baza turystyczna na terenie funkcjonuje w oparciu o 77 obiektów zbiorowego zakwaterowania, w tym 17 obiektów całorocznych. Liczba miejsc noclegowych wynosi 8491, z czego 1658 to całoroczne miejsca noclegowe. W 2011 r. z noclegów skorzystało 482 009 osób, z czego 29 840 to turyści zagraniczni.

Tab. 12. Struktura obiektów zbiorowego zakwaterowania w 2011 roku

Rodzaj obiektu	liczba
Hotele	6
Motele	1
Pensjonaty	2
Domy wycieczkowe	0
Schroniska młodzieżowe	0
Ośrodki wczasowe	30
Ośrodki kolonijne	6
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3
Hostele	0
Domy pracy twórczej	0
Zespoły domków turystycznych	9
Kempingi	6
Pola biwakowe	3
Zakłady uzdrowiskowe	1
Pokoje gościnne	-
Kwatery agroturystyczne	-
Pozostałe niesklasyfikowane	4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Powiat Lęborski oferuje turystom uprawianie turystyki aktywnej. Dla rowerzystów przeznaczona jest 160 kilometrowa, specjalnie przygotowana, trasa z Łeby przez Bytów do Miastka zwana „Szlakiem zwiniętych torów”. Miłośnicy pieszych wędrówek mogą poruszać się po wyznaczonych szlakach. Dla miłośników żeglarstwa przygotowano port jachtowy, który może przyjąć i zapewnić pełną obsługę 120 jednostkom różnych klas. Do atrakcji turystycznych należą także imprezy kulturalne i sportowe organizowane w powiecie.

3.2. Diagnoza stanu środowiska w powiecie

3.2.1. Geologia i geomorfologia

Decydujący wpływ na ukształtowanie powierzchni powiatu miała działalność lodowca. Kumulacja piasku w holocenie w postaci wałów wydmyowych zainicjowała kształtowanie się rzeźby współczesnej. Na terenie Powiatu Lęborskiego zalegają czwartorzędowe utwory plejstocenu i holocenu.

Według regionalizacji J. Kondrackiego omawiany teren należy do dwóch podprowincji Pobrzeży i Pojezierzy Południowobałtyckich. Przeważająca część powiatu należy do makroregionu Pobrzeże Koszalińskie. Swoiste cechy środowiska i zmienność krajobrazu stały się podstawą wydzielenia w tej części Pobrzeża następujących mezoregionów: Wybrzeża Słowińskiego, Wysoczyzny Żarnowieckiej, Pradoliny Redy – Łeby oraz skrajnego fragmentu Wysoczyzny Damnickiej. Południowa część powiatu leży w mezoregionie Pojezierze Kaszubskie należącym już do makroregionu Pojezierze Wschodniopomorskie.

Powiat Lęborski zajmuje obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu, w obrębie której można wyróżnić wydmy nadmorskie, formy dolinne jakie tworzy Pradolina Redy-Łeby oraz obszary wysoczyznowe.

Wąski pas północnej części powiatu obejmuje ciąg wydmy nadmorskich (pas mierzei) i przylegający do niego od południa pas hydrogenicznych równin przymorskich z jeziorami przybrzeżnymi Łebsko i Sarbsko. Ukształtowanie powierzchni w obrębie powiatu jest w przewadze równinne – deniwelacje nie przekraczają 2,5 m, jedynie w pasie wydmy nadmorskich dochodzą do 10 m. Podłoże tej części powiatu zbudowane jest głównie z czwartorzędowych osadów holocenu. Są to głównie piaski, mułki, ily i gytie jeziorne; mułki, piaski i żwiry morskie, a także lokalnie w wydmach piaski eoliczne.

Centralna część Powiatu Lęborskiego charakteryzuje się występowaniem kęp wysoczyznowych. W obrębie kęp wysoczyznowych przeważają powierzchniowo faliste i pagórkowate wysoczyzny morenowe, o urozmaiconej rzeźbie i deniwelacjach rzędu 5-20 m. Najwyżej wyniesiona część powiatu położona jest w strefie pagórków morenowych na wschód od wsi Roszczyce – ok. 120 m n.p.m. Utwory powierzchniowe stanowią tutaj głównie gliny przewarstwione poziomami piaszczystymi z domieszką żwirów i otoczków oraz piaski gliniaste

Najpotężniejszą formą dolinną jest Pradolina Redy-Łeby – rozległa forma dolinna, głęboko wcięta w wysoczyznę morenową. Pradolina obejmuje dno i terasę zalewową z utworami bagienno aluwialnymi w postaci torfów, gytii i namułków organicznych. Terasy nadzalewowe w obrębie pradoliny to powierzchnie akumulacyjne zbudowane z piasków fluwioglacjalnych sandrów i stożków napływowych, lokalnie przykrytych utworami deluwialnymi. Najmłodsze terasy budują piaski rzeczne z domieszką części organicznych.

Południowa część Powiatu Lęborskiego to wysoczyzna morenowa pojezierza położona na wysokości ok. 80 – 190 m n.p.m. Północny skłon nachylony w kierunku Pradoliny Redy-Łeby, pocięty jest licznymi dolinkami erozyjnymi. Występują tu największe deniwelacje - nachylenia terenu przekraczają 25°. W budowie geologicznej dominują utwory zwałowe, głównie gliny, ily i piaski z przewarstwieniami żwirów.

3.2.2. Warunki glebowe

Na obszarze Powiatu Lęborskiego gleby tworzą urozmaiconą mozaikę. W przybrzeżnym pasie wydmy na podłożu piaszczystym występują bielcowe gleby luźne. Centralna część powiatu to głównie gleby bielcowe lekkie i średnie, z niewielkimi płatami gleb bielcowych słabo gliniastych i gliniastych. W północnej i środkowej części Pradoliny Redy-Łeby, na zachód od Lęborka występują gleby torfowe. Na wysoczyznach morenowych występują gleby gliniasto-piaszczyste, a także ilaste i żwirowe.

Blisko 63 % gruntów ornych powiatu stanowi gleby średniej oraz słabej jakości tj. IVa, IVb, V. Gleby orne bardzo dobre stanowią zaledwie 0,02%, gleby orne dobre i średnio dobre to ponad 26%, natomiast gleby orne najłabsze obejmują 10,46% powierzchni gruntów ornych.

Strukturę jakościową gruntów ornych w Powiecie Lęborskim przedstawia tabela poniżej.

Tab. 13. Jakość gleb na terenie Powiatu Lęborskiego

Jednostka terytorialna	Pow. gruntów ornych [ha]	Klasy bonitacyjne							
		II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
		powierzchnia gruntów [ha]							
Powiat Lęborski	21574,8608	4,4591	1438,8578	4276,2936	4979,4942	3918,9297	4652,775	2257,2303	46,8211

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku, 2012

Badania gleb w systemie monitoringu krajowego prowadzone są przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Monitoring prowadzony jest cyklicznie, w okresach pięcioletnich, w punktach zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo. Wybór punktów kontrolno-pomiarowych uwzględnia zróżnicowanie pokrywy glebowej (typy, gatunki, rodzaje, kompleksy przydatności rolniczej, klasy bonitacyjne), a także inne czynniki środowiska. Podstawę wyboru tych punktów stanowi szczegółowa analiza warunków glebowych kraju, fizjografia oraz występowanie obszarów ekologicznego zagrożenia powstałych w wyniku określonej działalności gospodarczej człowieka. W województwie pomorskim zlokalizowanych zostało zaledwie 9 punktów kontrolno-pomiarowych. Żaden z tych punktów nie występuje w granicach Powiatu Lęborskiego.

3.2.3. Złoża surowców mineralnych

Na terenie Powiatu Lęborskiego eksploatacja surowców naturalnych obejmuje głównie piaski i żwiry oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej. Udokumentowane złoża tych surowców występują na terenie gmin Lębork, Nowa Wieś Lęborska, Cewice oraz Wicko.

Tab. 14. Wykaz złóż kopalin na terenie Powiatu Lęborskiego wg. stanu na 31.12.2011 r.

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby [tys. Mg]		
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	wydobycie
Sól kamienna				
Łeba	P	2 751 000	-	-
Kreda				
Roszczyce	Z	6 085	-	-
Roszczyce II	T	225	-	-
Piaski i żwiry				
Cewice I	R	111	-	-
Chocielewko	E	926	926	5
Karwica	R	188	-	-
Kębłowo	E	2 846	2 846	93
Kębłowo Nowowiejskie	T	183	-	-
Kębłowo Nowowiejskie I	E	428	-	34
Krępkowice	R	635	-	-
Lębork IX	E	128	-	23
Lębork VIII	E	-	-	11
Łebieniec II	E	680	-	5
Łebień*	R	135	-	-
Nowa Wieś Lęborska II	R	2 732	2 732	
Oskowo*	R	360	360	-
342 Oskowo II*	Z	251	-	-
343 Oskowo III*	R	919	-	-
Podroże	Z	68	-	-

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby [tys. Mg]		
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	wydobycie
Pogorzelice II*	R	9 186	4 500	-
Pogorzelice III*	T	918	918	-
Pogorzelice IV	R	467	-	-
Pogorzelice V	R	4 239	4 186	-
Ulinia	E	1 213	1 213	17
Surowce dla prac inżynierskich				
Łebieniec II	E	144	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej				
Łębork	E	1 251	536	92
Łębork V	Z	708	-	-
Łębork VI	Z	28	-	-
Łębork VII	R	490	-	-
Łędziechowo	Z	-	-	-
Nowa Wieś Łębska	R	7 447	-	-
Nowa Wieś Łębska II	E	1 438	1 438	57
Torfy				
Roszczyce II	T	62	-	-

* złoża zawierające piasek ze żwirem, E- złoża eksploatowane, R- złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1), P- złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂+D), Z- złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane, T- złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2011r., PIG, Warszawa 2012 r.

Działalność polegająca na eksploatacji surowców naturalnych jest w większości uregulowana stosownymi koncesjami i pozwoleniami. Obecnie w obrocie prawnym znajdują się koncesje udzielone, przez Starostę Powiatu Łębskiego, następującym podmiotom:

- ROM-BUD Roman Nowacki – złoża Łebieniec II;
- Maciej Rodzewicz – złoża Krępkowice;
- EKO-Kruszywa Sp. z o.o. – złoża Kębłowo Nowowiejskie I;
- Zakład Budowlany Dzida Zaręba Sp. j. – złoża Kębłowo Nowowiejskie;
- „JUBET” Mariusz Jurgowiak – złoża Łebień;
- Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o. – złoża Łębork VIII (do wygaszenia z powodu wybilansowania złoża), złoża Łębork IX;
- Firma Transportowo-Handlowa Jerzy Zakolski – złoża Pogorzelice IV.

Koncesje wydane przez Starostę, zgodnie z wymogami prawa, dotyczą obszarów udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górnictwem, o powierzchni nie przekraczającej 2 ha, zamierzonym rocznym wydobywaniu do 20 000 m³ oraz bez użycia środków strzałowych podczas eksploatacji. Wydane koncesje wyłącznie dotyczą wydobywania piasków i żwirów.

Na obszarze Powiatu, Łębskiego podobnie jak na obszarze całego kraju, obserwujemy również wzrost zarejestrowanych przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin. Zauważamy wzrost cen surowców skalnych oraz zwiększone zapotrzebowanie na nie sprawiły, że znaczna ilość kopalin wydobywana jest nielegalnie, bez odpowiednich zezwoleń,

opłat i koncesji. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze pojawiło się nowe rozwiązanie prawne, które być może częściowo rozwiąże problem nielegalnego wydobywania. Mianowicie nowość ta dotyczy wydobywania piasku i żwiru w ilości nie większej niż 10 m³/rok, bez użycia środków strzałowych, przeznaczonego dla zaspakajania potrzeb własnych osób fizycznych z nieruchomości stanowiących przedmiot prawa ich własności, bez prawa rozporządzania wydobytą kopalnią. Nowy zapis stanowi swego rodzaju furtkę, gdyż każda osoba fizyczna, będąca właścicielem nieruchomości, po spełnieniu wyżej przytoczonych warunków, ma możliwość wydobywania kopalin bez przechodzenia czasochłonnego i kosztownego procesu koncesyjnego i nie musi tego faktu ukrywać.

W granicach Powiatu Lęborskiego trwają poszukiwania gazu łupkowego. W roku 2010 firma „Lane Energy Poland ” Sp. z o.o. wykonała pionowy odwiert łebień LE-1, gdzie stwierdzono przepływ gazu ziemnego na powierzchnię. W II kwartale 2011 r. wykonano poziomy odwiert łebień LE-2H, a w III kwartale 2011 r. wykonano poziome, wieloetapowe szczelinowanie hydrauliczne oraz przeprowadzono testy produkcyjne z ustabilizowanym przepływem gazu. Jest to pierwsza ustabilizowana produkcja gazu łupkowego w Polsce.

3.2.4. Powietrze atmosferyczne

3.2.4.1. Klimat

Warunki klimatyczne Powiatu Lęborskiego są zróżnicowane z uwagi na geomorfologię terenu, sąsiedztwo Morza Bałtyckiego i położenie w zasięgu oddziaływania dużych, stałych i sezonowych, centrów barycznych. Z tego względu obszar Powiatu Lęborskiego został zaliczony do następujących krain klimatycznych: Kraina pobrzeża otwartego morza, Kraina Pojezierza Pomorskiego - część zewnętrzna, a w znikomej części także do Krainy Pojezierza Pomorskiego – części wewnętrznej.

Na pobrzeżu nasłonecznienie rzeczywiste jest o przeszło 50 godzin dłuższe niż na Pojezierzu Pomorskim. Szczególnie wyraźnie zaznacza się to uprzywilejowanie w okolicach Łeby. Obszar pobrzeża wraz z przylegającymi do niego fragmentami wysoczyzn młodoglacjalnych charakteryzuje się wysokimi sumami nasłonecznienia rzeczywistego w okresie wegetacyjnym, wyższymi niż na przeważającej części Polski.

W miesiącach zimowych uwidaczniają się różnice dotyczące wartości ciśnienia atmosferycznego między północą Polski a południem. Na Pomorzu występuje jedna z najniższych w Polsce wartości ciśnienia. Jest to efekt położenia nad Morzem Bałtyckim, przez które przebiega szlak szczególnie aktywnych w zimie niżów barycznych.

Obszar Powiatu Lęborskiego charakteryzują łagodniejsze zimy i nieco chłodniejsze niż dalej w głąb lądu lata oraz niskie amplitudy roczne temperatur. Roczne wahania temperatur powietrza i średnia roczna amplituda temperatury zmieniają swoją wartość w sposób potwierdzający istotny wpływ Bałtyku na reżim termiczny obszaru. Linie amplitudy temperatur układają się tutaj prawie równolegle do linii brzegowej. Najniższa średnia roczna amplituda temperatury powietrza występuje w wąskiej strefie brzegowej, gdzie jej wartości wynoszą około 17,5 °C. Liczba dni mroźnych, a więc z temperaturą minimalną niższą od 0 °C, przeciętnie w ciągu roku zmienia się. Liczba dni mroźnych w okolicach Łeby należy do najniższych w Polsce. Ponadto występują tutaj relatywnie długie okresy przejściowe między latem a zimą oraz wyraźnie chłodniejsza wiosna niż jesień.

Wyniesienie terenu nad poziom morza powoduje, że centralne części pojezierzy cechuje wyraźnie ostrzejszy klimat niż ten w strefie przybrzeżnej.

Położenie części obszaru powiatu w Pradolinie Redy-Łeby sprzyja występowaniu stagnacji zimnego powietrza wskutek inwersji typu adwekcyjnego i radiacyjnego. Warunki klimatyczne charakteryzują duże dobowe amplitudy temperatur, inwersje termiczne, częste przymrozki, długie zaleganie pokrywy śnieżnej, duża wilgotność, zaleganie chłodnego powietrza i mgły.

Rozkład roczny i sezonowy częstości występowania wiatru w Powiecie Lęborskim jest zbliżony do cech całego Niżu Polskiego. Przeważa wiatr z kierunków zachodniego i południowo-zachodniego. Natomiast wyraźnie ujawniają się dwa rejonu zdecydowanie różniące się prędkością wiatru. Pierwszy to rejon nadmorski, gdzie występują najwyższe w Polsce (poza górami) prędkości wiatru i wysoka liczba dni w roku (nawet do 70) z wiatrem silnym i bardzo silnym (powyżej 15 m/sek.). Wiatr silny i bardzo silny występuje głównie zimą. Najmniejsza liczba dni z wiatrem silnym i bardzo silnym występuje na wybrzeżu w lecie, wtedy też wyraźnie wzrasta w rejonie nadmorskim udział cisz i wiatrów słabych. Drugi rejon to obszar Pojezierza Pomorskiego, gdzie obserwuje się średnio w ciągu roku pięć-, sześciokrotnie mniejszą liczbę dni z wiatrem silnym i bardzo silnym. Wzrasta natomiast liczba dni z wiatrem słabym i ciszą.

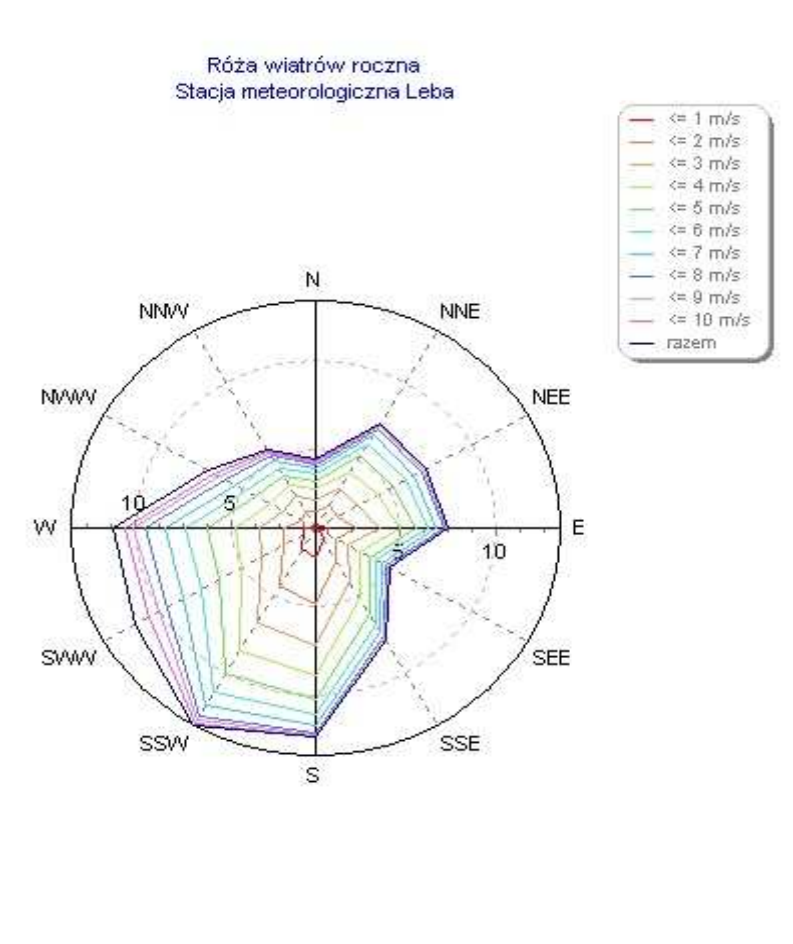
Na styku lądu i morza występuje w Powiecie Lęborskim wiatr lokalny – bryza, o zmieniającym się w ciągu doby kierunku. Bryza pojawia się na polskim wybrzeżu jedynie w półroczu ciepłym, w sprzyjających warunkach synoptycznych. Liczba dni z bryzą w tym okresie szacowana jest na kilkanaście do 30–40. Jest to wiatr o prędkościach nie przekraczających 4 m/sek. o bardzo ograniczonym zasięgu.

Tab. 15. Zestawienie udziałów poszczególnych kierunków wiatru %

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
NNE	ENE	E	ESE	SSE	S	SSW	WSW	W	WNW	NNW	N
7,28	7,17	7,51	5,01	7,84	12,31	13,31	11,37	11,08	7,09	5,60	4,43

Źródło: IMGW Gdańsk, Stacja Meteorologiczna w Łebie

Rys. 4 Róża wiatrów dla stacji IMGW w Łebie

Źródło: IMGW Gdańsk, Stacja Meteorologiczna w Łebie

3.2.5. Zanieczyszczenie powietrza

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych (emisja z wszelkiego rodzaju procesów technologicznych i procesów spalania wprowadzana za pośrednictwem emitorów tj. kominy, wyrzutnie wentylacyjne itp.),
- emisję niezorganizowaną (emisja do środowiska zachodząca w przypadkowy sposób, bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych przez: nieszczelności instalacji, zawory, wywietrzniki dachowe i okienne lub też w wyniku pożarów lasów, wypalania traw, itp., obejmująca także emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych - drogi, parkingi).

Na jakość powietrza na terenie powiatu może mieć wpływ również strumień zanieczyszczeń powietrza dopływający spoza jego obszaru.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowodór, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne oraz związki węgla elementarnego w postaci sadzy. Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i benzo(a)piren, który uznawany jest za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych, co przy występujących stężeniach stwarza istotne ryzyko zdrowotne dla mieszkańców. Przy spalaniu odpadów z produkcji tworzyw sztucznych opartych na polichloroku winylu do atmosfery mogą dostawać się substancje chlorowcopochodne, a wśród nich dioksyny i furany.

Emisja przemysłowa

Stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu kształtuje emisja zanieczyszczeń z procesów technologicznych oraz grzewczych w zakładach przemysłowych.

Na terenie powiatu znajduje się kilka istotnych obiektów będących źródłami tego rodzaju emisji. Na ogólną emisję przemysłową największy wpływ wywierają źródła „technologiczne” w zakładach produkcyjnych, takich jak np. Odlewnia Żeliwa i Metali Nieżelaznych „Spomel”, Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o., FARM FRITES POLAND S.A., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „AMG” Sp. z o.o., A-LAKIERNIA Sp. z o.o., POL-DRÓG LĘBORK, DOS spółka z o.o., PPHU DAWIA Mirosław Dawidziuk. Wskazane zakłady posiadają wymagane pozwolenia ustalające maksymalne wielkości emisji i zobowiązujące do podejmowania działań zmierzających do poprawy stanu czystości powietrza.

Istotnym elementem polityki w ochronie powietrza są opłaty za wprowadzanie zanieczyszczeń do atmosfery. Opłaty są jednym z najważniejszych ekonomicznych środków ochrony środowiska, którego celem jest stymulowanie podmiotów gospodarczych do oszczędnego korzystania z jego zasobów i minimalizowania szkodliwych zmian. Opłatami za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza objęte są wszystkie istotne jednostki organizacyjne.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące rocznej wielkości emisji do powietrza, z wyszczególnieniem pyłów i gazów, z wybranych zakładów funkcjonujących na terenie Powiatu Lęborskiego. Informacje te pochodzą z bazy Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, opartej na rozliczeniu się za korzystanie ze środowiska.

Tab. 16. Zestawienie emisji gazów i pyłów do powietrza z wybranych zakładów w 2011 roku

Nazwa jednostki	Suma gazów [Mg]	Suma pyłów [Mg]	Razem [Mg]
Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o.	22 496,683646	2,498842	22 499,182488
FARM FRITES POLAND S.A.,	17 210,267314	0,128466	17 210,395780
PPHU DAWIA Mirosław Dawidziuk	1 691,491540	2,585370	1 694,076910
POL-DRÓG LĘBORK	899,624255	9,309467	908,933722
A-LAKIERNIA Sp. z o.o.	619,593054	0,004811	619,597865
Odlewnia Żeliwa i Metali	411,342802	11,267987	422,610788

Niezelaznych „Spomel”			
DOS spółka z o.o.	184,275371	0,009561	184,265810
PPH AMG Sp. z o.o.	46,433944	0,324849	46,758792

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Roczne wielkości emisji wybranych pyłów i gazów z terenu całego powiatu zaprezentowano poniżej.

Tab. 17. Wielkość emisji do powietrza wybranych pyłów i gazów w latach 2010-2011

Nazwa substancji	Ładunek całkowity [Mg]	
	2010	2011
Suma pyłów	125,897529	133,043225
pyły ze spalania paliw	101,095408	110,062880
pyły cem-wap i mat. Ogniotrw.	0,034777	0,015093
pyły krzemowe	7,431079	9,504226
pyły środków powierz. Czynnych	0,028547	0,034961
pyły węglowo-grafitowe, sadza	6,780270	2,204495
pyły pozostałe	10,300408	10,994038
suma gazów	90 801,031397	93 619,985281
dwutlenek siarki	163,685097	208,485599
dwutlenek azotu	121,407567	125,828903
tlenek węgla	528,602764	602,005268
węglowodory alifatyczne do C12	0,799808	2,766518
węglowodory aromatyczne	0,668358	0,597433

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Przedstawione dane wskazują na wzrost emisji do powietrza zarówno pyłów, jak i gazów w roku 2011 w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost odnotowano w odniesieniu do pyłów ze spalania paliw, dwutlenku siarki oraz tlenku węgla. Z kolei znaczny spadek uwidocznił się w emisji pyłów węglowo-grafitowych, sadzy.

W wielu zakładach, znajdujących się na terenie powiatu, zainstalowane są urządzenia do redukcji zanieczyszczeń. Skuteczność działania urządzeń oczyszczających jest określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń i jest wielkością wskazującą jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzanego do urządzenia jest w nim zatrzymywany.

Tab. 18. Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji z zakładów szczególnie uciążliwych

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011
pyłowe	t/r	90	134
gazowe	t/r	3	3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012.

Emisja niska

Źródłem niskiej emisji są lokalne kotłownie i piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (około 20 %), siarki (1

– 2%) oraz azotu (1%). W większości domów spalany jest węgiel niskiej jakości, w dodatku w przestarzałych konstrukcyjnie piecach bez właściwego nadzoru procesu spalania i bez urządzeń odpylających. Ponadto wprowadzanie zanieczyszczeń następuje zwykle z kominów o niewielkiej wysokości, co sprawia, że zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania.

W budynkach mieszkalnych, w których zainstalowane są kotły opalane paliwem stałym istnieje zagrożenie w postaci spalania odpadów domowych. Powoduje to emisję substancji toksycznych stwarzających znaczne zagrożenie dla zdrowia, a występujących głównie przy spalaniu tworzyw sztucznych w nieprzystosowanych do tego celu instalacjach. Największe zagrożenie powodują emitowane dioksyny, furany, benzo(a)piren będące substancjami rakotwórczymi. Problem ten nie występuje przy kotłach opalanych gazem i olejem, gdyż konstrukcja tych kotłów uniemożliwia spalanie odpadów stałych.

Najistotniejsze zagrożenie spowodowane niską emisją występuje w obszarach o zwartej zabudowie mieszkalnej w tym na osiedlach domów jednorodzinnych. Duże skupiska budynków z kotłowniami opalonymi węglem znajdują się w Łęborku. W obszarze powiatu, poza obszarem miasta, nie występują duże tereny zabudowy mieszkalnej, w których występowałoby znaczne zagrożenie spowodowane niską emisją.

Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Z instalacji gazowej korzysta 50,5 % ludności Powiatu Łębskiego. Długość czynnej sieci wynosi 104979 m. Do sieci podłączonych jest 2871 budynków. Zużycie gazu w powiecie wynosi 4354,6 tys. m³/rok (dane GUS za rok 2010).

Tab. 19. Sieć gazowa w Powiecie Łębskim w 2010 roku

Jednostka administracyjna	długość czynnej sieci	przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	ludność korzystająca z sieci gazowej
	[m]	[szt.]	[osoba]
Powiat łębski	104018	2871	33444
Łębork g. miejska	82693	2515	32006
Łeba g. miejska	-	0	31
Cewice g. wiejska	-	0	30
Nowa Wieś Łębska g. wiejska	21325	356	1328
Wicko g. wiejska	-	0	49

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Sytuacja w zakresie ciepłownictwa w Powiecie Łębskim, ze szczególnym uwzględnieniem danych dotyczących sieci ciepłej, sprzedaży energii cieplnej oraz kubatury budynków ogrzewanych została przedstawiona poniżej. Z uwagi na brak dostępności danych za rok 2011, aby możliwe było określenie tendencji zmian, uwzględniono dane za lata 2009-2010.

Tab. 20. Kotłownie i sieć ciepła w Powiecie Lęborskim

Wyszczególnienie	J.m.	2009	2010
kotłownie ogółem	ob.	23	17
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	26,4	23,3
długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów	km	7,7	10,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Tab. 21. Sprzedaż energii ciepłej w ciągu roku wg celu

Wyszczególnienie	J.m.	2009	2010
ogółem	GJ	255117,0	272920,0
budynki mieszkalne	GJ	204399,0	216271,0
urzędy i instytucje	GJ	50718,0	56649,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

Tab. 22. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie

Wyszczególnienie	J.m.	2009	2010
ogółem	dam ³	2652,1	2544,3
budynki mieszkalne ogółem	dam ³	1586,90	1593,10
budynki mieszkalne komunalne	dam ³	428,8	521,0
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych	dam ³	1001,0	918,0
budynki mieszkalne prywatne	dam ³	64,1	61,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2012

W roku 2010 odnotowano spadek liczby kotłowni, a także długości sieci ciepłej przesyłowej, przy jednoczesnym wzroście długości sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów. Ponadto zaobserwowano większą sprzedaż energii ciepłej w porównaniu do roku poprzedniego. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w 2010 r. zmniejszyła się.

Emisja komunikacyjna

Źródłem tego rodzaju emisji są drogi o dużym natężeniu ruchu kołowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi. Emisja komunikacyjna stanowi szczególne zagrożenie dla terenów przyległych do ciągów komunikacyjnych, głównie ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe. Zaleca się aby w sąsiedztwie dróg prowadzić uprawy nasienne ponieważ w nasionach nie następuje akumulacja metali ciężkich i innych zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Zasadniczą różnicą między emisją przemysłową, a komunikacyjną jest położenie punktu emisji. Źródła emisji komunikacyjnej (pojazdy) posiadają punkt emisji przy powierzchni ziemi

przez co rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń jest bardzo utrudnione. Zanieczyszczenia te działają na środowisko w najbliższym otoczeniu drogi. Rozprzestrzenianie się spalin zależy nie tylko od warunków meteorologicznych jak prędkość, kierunek wiatru, opad atmosferyczny, zachmurzenie, ale głównie od otoczenia drogi to jest umiejscowienia budynków i zieleni miejskiej w stosunku do kierunku przebiegu dróg.

Na terenie Powiatu Łębskiego nie były prowadzone badania wpływu zanieczyszczeń komunikacyjnych na stan środowiska oraz brak jest analiz teoretycznych. Określenie stopnia zanieczyszczenia powietrza przez zanieczyszczenia komunikacyjne jest trudne i wymagałoby przeprowadzenia odpowiednich badań w rocznym cyklu pomiarowym. W granicach powiatu zagrożenie ze strony komunikacji stanowią przede wszystkim droga krajowa nr 6 oraz drogi wojewódzkie o numerach 212, 213, 214.

Jakość powietrza wg badań WIOŚ

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ). Co roku Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach, w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2008.47.281). Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2008.25.150 ze zm.) strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, pozostały obszar województwa. Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów imisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za 2011 r.

Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, które obejmują: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm, benzo(a)piren, pył PM10, pył PM2,5, ozon, tlenek węgla. Zakres oceny od roku 2008 jest poszerzony o arsen, nikiel, kadm i benzo(a)piren, czyli zanieczyszczenia objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Natomiast w ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃ określony współczynnikiem AOT40. Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z okresu roku 2011. Poziom dopuszczalny, docelowy, celu długoterminowego uznawany był za przekroczony, jeżeli chociaż w jednym punkcie strefy wystąpiło niedotrzymanie ww. norm.

W rocznej ocenie jakości powietrza strefy o najwyższych stężeniach (przekroczenia normy) zaliczono do klasy C, dla której istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia programów ochrony powietrza (POP). W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- Klasa A – gdy poziom substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego;
- Klasa B – poziom choćby jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji;
- Klasa C – poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji (jeżeli dla substancji nie został określony

margines tolerancji – poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny).

W przypadku klasyfikacji stref dla celów długoterminowych stosuje się natomiast dwuklasową skalę:

- Klasa D1 - poziom substancji nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- Klasa D2 - poziom substancji przekracza poziom celu długoterminowego.

Począwszy od 2002 roku rocznej oceny jakości powietrza dokonuje się w tzw. strefach. Obszar Powiatu Lęborskiego wchodzi w skład strefy pomorskiej. Prowadzona ocena ma na celu monitorowanie zmian jakości powietrza i powinna skutkować podjęciem działań powodujących zmniejszenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu przynajmniej do poziomu stężenia dopuszczalnego na terenie kraju w określonym terminie.

Tab. 23. Stężenia średnioroczne zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Lęborskiego w 2011 roku

Adres stacji	Mierzone zanieczyszczenia [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			
	NO ₂	SO ₂	O ₃	benzen
Łeba	6,9	1,67	60,4	2,2
Lębork pl. Pokoju	10,4	-	-	3,3
Lębork ul. Jana Pawła II	12,0	-	-	2,7
Lębork ul. Krzywoustego	8,1	-	-	-
Nowa Wieś Lęborska	11,0	-	-	3,4
Wicko	5,9	-	-	2,2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, Raport za rok 2011, WIOŚ Gdańsk

Tab. 24. Wynikowe klasy strefy pomorskiej, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	Uwagi
strefa pomorska	2011												
	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A (D ₂)	- niedotrzymane poziomy dla pyłu PM10 - niedotrzymane poziomy docelowe (2013 r) benzo(a)pirenu - niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020 r)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, Raport za rok 2011, WIOŚ Gdańsk

W rocznej ocenie jakości powietrza dla strefy pomorskiej, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku

siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, pyłu PM_{2,5}, ołowiu, arsenu, kadmu, i niklu. Ponadto zachowany został również poziom docelowy w odniesieniu do ozonu.

Źródłem wysokich stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu są procesy spalania paliw w celach grzewczych, w szczególności w paleniskach sektora komunalno-bytowego. Stężenia te w okresie zimnym są znacznie wyższe niż w sezonie ciepłym. Z kolei czynnikami powodującymi powstawanie ozonu są tlenki azotu oraz węglowodory. W związku z tym, że ozon jest zanieczyszczeniem pochodzenia fotochemicznego, jego stężenie zależy bezpośrednio od stopnia nasłonecznienia, wilgotności względnej, temperatury oraz prędkości wiatru.

Tab. 25. Klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO₂ i NO_x pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Klasa dla obszarów ze względu na poziom dopuszczalny SO ₂	Klasy dla obszarów ze względu na poziom dopuszczalny NO _x
strefa pomorska	2011	
	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, Raport za rok 2011, WIOŚ Gdańsk

Tab. 26. Klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla O₃ pod kątem ochrony roślin – poziomy docelowe do 2010 r., poziomy celów długoterminowych (2020 r.)

Nazwa strefy	Poziom docelowy dla roku 2010	Poziom celów długoterminowych dla roku 2020
strefa pomorska	2011	
	A	D ₂

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim, Raport za rok 2011, WIOŚ Gdańsk

W ocenie jakości powietrza za rok 2011 dla strefy pomorskiej, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony roślin, nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki i tlenków azotu. Zachowane zostały również poziomy docelowe dla ozonu założone do osiągnięcia w roku 2010. Natomiast nadal pozostają zagrożone poziomy celów długoterminowych dla ozonu ustalone do osiągnięcia na rok 2020.

W roku 2011, na niektórych stacjach strefy pomorskiej, odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych i celów długoterminowych substancji tj.: pył PM₁₀, benzo(a)piren oraz ozon. W związku z tym istnieje obowiązek opracowania Programu Ochrony Powietrza wynikający z Prawa ochrony środowiska art. 91 pkt 5 (Dz. U. z 2001 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Należy jednak mieć na uwadze, że przekroczenia norm jakości powietrza zostały stwierdzone na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w większych miastach tj. Trójmiasto, Słupsk, Kościerzyna, Wejherowo i Starogard Gdański. Spośród nich najbliżej, aczkolwiek poza granicami, analizowanego obszaru położony jest Słupsk i Wejherowo. Uzyskane wyniki z tych pomiarów rzutują na ocenę jakości powietrza w całej strefie, pomimo, że przekroczenia mogą wynikać np. z lokalnego problemu z daną substancją. Spośród substancji w odniesieniu, do których w roku 2011 stwierdzono przekroczenia, na terenie Powiatu Lęborskiego badano wyłącznie poziom ozonu. Wynik uzyskany z punktu pomiarowego zlokalizowanego w Łebie wskazuje na zachowanie poziomu dopuszczalnego, docelowego oraz poziomu celu długoterminowego.

3.2.6. Hałas

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- hałas komunikacyjny;
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Hałas komunikacyjny

Czynnikami wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny. Poziom dźwięku poszczególnych rodzajów pojazdów przedstawia się następująco:

- Pojazdy jednośladowe 79–87 dB;
- Samochody ciężarowe 83–93 dB;
- Autobusy i ciągniki 85–92 dB;
- Samochody osobowe 75–84 dB;
- Maszyny drogowe i budowlane 75–85 dB;
- Wozy oczyszczania miasta 77–95 dB.

W Powiecie Lęborskim hałas komunikacyjny związany jest głównie z drogą krajową nr 6 oraz drogami wojewódzkimi.

Zgodnie z informacją przedstawioną przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, oddział w Gdańsku, przy drodze krajowej nr 6 na odcinku od km 244+272 do km 266+359 nie są umiejscowione ekrany akustyczne. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku odnosząc się do tej kwestii wskazał, że w pasach drogowych dróg wojewódzkich przebiegających przez teren powiatu również nie ma ekranów akustycznych. Zgodnie z informacją uzyskaną z Zarządu Dróg Powiatowych w Lęborku, na drogach przez niego administrowanych, podobnie jak w pozostałych przypadkach nie znajduje się infrastruktura ochrony przed hałasem.

Według danych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad średnie dobowe natężenie ruchu na drodze krajowej nr 6 w roku 2010 wynosiło:

- na odcinku od granicy powiatu lęborskiego do Lęborka – 7168 pojazdów/dobę,
- na odcinku Lęborka/przejście/ - 9737 pojazdów/dobę,
- na odcinku od Lęborka do granicy powiatu lęborskiego – 10388 pojazdów/dobę.

Z kolei średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tab. 27. Wykaz dróg wojewódzkich na terenie powiatu lęborskiego wraz z pomiarem średniego dobowego ruchu pojazdów na rok 2010

Numer drogi	Opis odcinka	Pojazdy samochod. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
	Nazwa		Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
						bez przycz.	z przycz.		
						SDR			
212	OSOWO - gr. powiatów Lębork/Bytów	1997	12	1651	154	66	94	16	4
213	gr. powiatów Słupsk/Lębork – gr. powiatów Lębork/Wejherowo	1402	6	1188	107	40	35	22	4
214	ŁEBA-WICKO	6383	57	5778	300	89	51	89	19
214	WICKO-LĘBORK /GR.M./	7526	83	6765	346	83	68	166	15
214	LĘBORK /GR.M./- LĘBORK /SK. Z DK6/	9312	140	8437	447	102	112	65	9
214	LĘBORK /SK. Z DK6/- LĘBORK /GR.M./	14542	175	12853	1018	175	175	131	15
214	LĘBORK /GR.M./-gr. powiatów Lębork/Kartuzy	6503	46	5481	533	176	182	72	13

Źródło: http://zdw-gdansk.pl/pl/184/opis_sieci_drog/

Zarząd Dróg Powiatowych w Lęborku dysponował wyłącznie wynikami pomiaru ruchu z roku 2000, zgodnie z którymi ruch ten kształtował się na poziomie równym 979 poj./dobę.

Z powyższych informacji wynika, iż największy ruch odnotowuje się na drodze krajowej i drogach wojewódzkich. Ruch na drogach powiatowych jest niewielki.

Na obszarze Powiatu Lęborskiego prowadzone były badania poziomu hałasu komunikacyjnego w odniesieniu do drogi krajowej nr 6. Dane dostarczone przez GDDKiA wykazały, w miejscach chronionych akustycznie, przekroczenia poziomów hałasu określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826). W tabelach poniżej zamieszczono dane udostępnione z części opisowej raportu pt.: „Wykonanie map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (zadanie 5)” z kwietnia 2012 r.

Tab. 28. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik L_{DWN}

wskaźnik L_{DWN}	Powiat Lęborski				
	< 5 dB	5-10dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w	0,117	0,043	0,028	0,008	0,00005

danym zakresie [km ²]					
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,060	0,019	0,015	0,008	0,001
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tyś.]	0,198	0,063	0,050	0,026	0,003
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	1	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Raport pt.: „Wykonanie map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (zadanie 5)”, GDDKiA

Tab. 29. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik L_N

wskaźnik L _N	Powiat Lęborski				
	< 5 dB	5-10dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,099	0,048	0,025	0,005	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,036	0,017	0,014	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tyś.]	0,0119	0,056	0,046	0,003	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	1	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Raport pt.: „Wykonanie map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (zadanie 5)”, GDDKiA

Tab. 30. Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} - Powiat Lęborski

Poziomy dźwięku w środowisku	Powiat Lęborski				
	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,206	0,625	0,357	0,191	0,111

Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,0,61	0,019	0,016	0,008	0,001
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,201	0,063	0,053	0,026	0,003
Liczba narażonych na hałas przekraczający dopuszczalną wartość $L_{DWN}=55dB$ w danym zakresie [tys.]	0,201	0,063	0,053	0,026	0,003
Liczba narażonych na hałas przekraczający dopuszczalną wartość $L_{DWN}=60dB$ w danym zakresie [tys.]	0	0	0	0	0

Źródło: Raport pt.: „Wykonanie map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (zadanie 5)”, GDDKiA

Tab. 31. Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_N - Powiat Lęborski

	Powiat Lęborski				
Poziomy dźwięku w środowisku	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,927	0,482	0,264	0,161	0,016
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,036	0,017	0,015	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,119	0,056	0,050	0,003	0
Liczba narażonych na hałas przekraczający dopuszczalną wartość $L_{DWN}=50dB$ w danym zakresie [tys.]	0,119	0,056	0,050	0,003	0

Źródło: Raport pt.: „Wykonanie map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (zadanie 5)”, GDDKiA

W dniu 23 października 2012 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz.1109). Przedmiotowy akt prawny wprowadził zmiany w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu pochodzącego m.in. od dróg. Wartości poziomów dopuszczalnych stały się mniej rygorystyczne. W związku z tym, można przypuszczać, że przekroczenia wartości dopuszczalnych, w przypadku aktualizacji map akustycznych, będą mniejsze.

Hałas instalacyjny

Hałas instalacyjny obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych, jak i instalacje oraz wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do hałasów instalacyjnych zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych (wentylatory, urządzenia klimatyzacyjne itp.), a także - urządzenia nagłaśniające w lokalach gastronomicznych i rozrywkowych.

Na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonujące przedsiębiorstwa, warsztaty oraz podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym mogą być źródłem tego typu hałasów.

3.2.7. Pola elektromagnetyczne

Podstawowe sztuczne źródła promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego w środowisku to:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony
- i telefonia komórkowa,
- stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne,
- stacje transformatorowe,
- sprzęt gospodarstwa domowego i powszechnego użytku oraz instalacje elektryczne.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określone zostały rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883). Dla terenów mieszkaniowych wartość dopuszczalna składowej elektrycznej wynosi 1kV/m, składowa magnetyczna dla częstotliwości 50 Hz wynosi 60 A/m. Dla miejsc dostępnych dla ludności wartość dopuszczalna składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wynosi 10 kV/m, a składowej magnetycznej, dla częstotliwości 50 Hz, wynosi 60 A/m.

Istotnym źródłem promieniowania elektroenergetycznego na terenie Powiatu Lęborskiego jest linia 400 kV łącząca elektrownie „Dolna Odra” i „Bełchatów” przebiegająca w relacji Słupsk - Lębork - Żarnowiec - Wejherowo - Gdańsk - Malbork - Kwidzyn. Ponadto w Lęborku znajduje się stacja transformatorowo-rozdzielcza, z której wyprowadzona jest sieć linii 110 kV. Linie te doprowadzają energię do Głównych Punktów Zasilających (GPZ), w których następuje zamiana napięcia ze 110 kV na 15 kV. W granicach Powiatu Lęborskiego zlokalizowane są 2 GPZ w miejscowościach: Wicko oraz Lębork. Z GPZ wyprowadzone są linie napowietrzne i kablowe o napięciu 15 kV do Punktów Zasilających (PZ), w których następuje zmiana napięcia na 0,4 kV i pod takim napięciem energia jest dostarczana odbiorcom.

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego na obszarze powiatu są również stacje telefonii komórkowej zlokalizowane w miejscowościach:

- Cewice;
- Osowo Lęborskie;
- Kamieniec;
- Maszewo;
- Pogorzelice;
- Czarnówko (dwa maszty);
- Lędziechowo; Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego 62
- Lucino;
- Wicko;
- Łeba;
- Lębork.

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola. Pomiary prowadzone są w punktach rozmieszczonych w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych w:

- centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- pozostałych miastach,
- terenach wiejskich.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie Powiatu Lęborskiego w roku 2010 pomiary poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzono w 1 punkcie – Lębork, Al. Niepodległości. Brak informacji na temat ewentualnych badań prowadzonych w tym zakresie w granicach powiatu w roku 2011.

Tab. 32. Poziom pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie Powiatu Lęborskiego w 2010 r.

Miejsce wykonania pomiaru	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego [V/m]	Średnia arytmetyczna w obszarach dużych miast [V/m]	Średnia arytmetyczna w obszarach małych miast [V/m]	Średnia arytmetyczna dla obszarów wiejskich [V/m]
Lębork	0,20		0,25	

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2010 roku, WIOŚ Gdańsk

We wskazanym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

3.2.8. Zasoby wodne

3.2.8.1. Wody powierzchniowe

Powiat Lęborski położony jest w obrębie zlewni dwóch rzek przymorskich: Łeby oraz w południowej części powiatu Łupawy, w regionie wodnym Dolnej Wisły.

Tab. 33. Główne ciek wodne Powiatu Lęborskiego

Nazwa	Długość [km]
rzeka Okalica	17,6
rzeka Unieszynka	9,1
rzeka Bukowina	16,3
rzeka Okalica II	5,8
rzeka Łeba	44,3
rzeka Kisewa	8,3

Źródło: www.infoeko.pomorskie.pl

Na terenie powiatu występuje kilka naturalnych zbiorników wodnych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje jezioro Łebsko, będące jednocześnie największym jeziorem powiatu. Zbiornik znajduje się na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Zaliczany jest do grupy jezior przybrzeżnych, czyli zbiorników oddzielonych od morza mierzeją, które wcześniej istniały jako zatoka morska. Jezioro Łebsko do dziś pozostaje akwenem o słonawym charakterze, co jest jedną z jego wyróżniających cech. Ponadto jezioro jest dość płytkie. Atrakcyjne jego położenie to efekt sąsiedztwa wydmy Mierzei Łebskiej, która oddziela jezioro od Bałtyku. Do jezior przybrzeżnych zaliczane jest również jezioro Sarbsko, będące drugim co do wielkości zbiornikiem tego obszaru. Usytuowane we wschodniej części otuliny Słowińskiego Parku Narodowego. Sarbsko jest jeziorem kryptodepresyjnym, lustro wody znajduje się na wysokości 0.5 m n.p.m.

Tab. 34. Jeziora Powiatu Lęborskiego o powierzchni powyżej 5 ha

Nazwa	Powierzchnia w granicach powiatu [ha]	Głębokość max.	Przepływowe
Jezioro Oskowo	17,32	8,5	Nie
Jezioro Brody (Żurawie)	11,47	7,8	Tak
Jezioro Osowskie	13,59	-	Nie
Jezioro Łebsko	1627	9	Tak
Jezioro Sarbsko	677	6	Tak
Jezioro Czarne	9	9	Nie
Jezioro Lubowidzkie	153,47	15,6	Tak

Źródło: www.infoeko.pomorskie.pl

Danymi dotyczącymi stanu czystości wód powierzchniowych na terenie Powiatu Lęborskiego dysponuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku.

W latach 2010-2011 monitoringiem objęto 6 rzek Powiatu Lęborskiego. Badania parametrów fizycznych, chemicznych i biologicznych realizowane były na 9 stanowiskach pomiarowo-kontrolnych, co umożliwiło określenie stanu wód środkowej Łeby oraz dolnych biegów jej dopływów, tj. Rzechcinki, Okalicy, Pogorzeli, Chełstu i Charbrowskiej Strugi.

Tab. 35. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych przez WIOŚ w Gdańsku na obszarze Powiatu Lęborskiego w latach 2010-2011

Nr stanowiska	Nazwa rzeki	Nazwa stanowiska	Kilometraż km	Stan biologiczny	Stan fizykochemiczny	Stan ekologiczny	Stan chemiczny
2010							
1	Rzechcinka	Karpno	1,8	-	II	-	-
2	Charbrowska Struga	Charbrowo	5,7	-	II	-	-
2011 *							
3	Łeba	Chocielewko	46,6	II	I	dobry	DOBRY

4	Łeba	Cecenowo	25,5	II	II	dobry	ZŁY
5	Łeba	Izbica	15,011	II	I	dobry	
6	Łeba	Łeba	2,0	II	II	dobry	DOBRY
7	Okalica	Lębork	0,1	III	II	umiarkowany	
8	Pogorzelica	Pogorzelice	1,5	II	II	dobry	
9	Chełst	Ulinia	9,3	II	II	dobry	

* ocena w trakcie weryfikacji wg rozporządzenia MŚ z dn. 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. Nr 257, poz. 1545).

Źródło: WIOŚ Gdańsk

Analiza uzyskanych wyników wykazała generalnie II-klasową jakość biologiczną i fizykochemiczną większości monitorowanych rzek. W rezultacie, stan ekologiczny monitorowanych rzek prezentował się dobrze, za wyjątkiem wód Okalicy, dla których osiągnął poziom umiarkowany. W zakresie stanu chemicznego, który w przekrojach Chocielewko i Łeba przedstawiał się dobrze, wyróżniła się zła jakość rzeki Łeby monitorowanej w Cecenowie.

Monitoringiem stanu jakości wód jezior w roku 2011, na terenie Powiatu Lęborskiego, objęto jezioro Łebsko. W wyniku pomiarów ustalono, że stan ekologiczny jeziora osiągnął poziom umiarkowany. Dla porównania badania przeprowadzone w roku 2008 wykazały słaby stan ekologiczny jeziora Łebsko

Na terenie powiatu prowadzone są również badania monitoringowe wód ze względu na wymagania jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych. Ocenę przydatności wód do bytowania ryb wykonano na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych /Dz. U. Nr 176, poz. 1455/. Zgodnie z zapisami rozporządzenia woda oceniana jest jako przydatna lub nieprzydatna do bytowania ryb karpiowatych lub łososiowatych.

Badania na terenie Powiatu Lęborskiego prowadzone były w 2010 roku w czterech punktach. Wody rzek nie spełniały wymagań wskazanych w rozporządzeniu w żadnym punkcie pomiarowo-kontrolnym. W każdym punkcie pomiarowym stwierdzono przekroczenie norm przez azotyny i fosfor ogólny. Wskaźnikami przekraczającymi wartości dopuszczalne był także odczyn, BZT₅ i zawiesina ogólna.

Tab. 36. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych ze względu na wymagania jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych

Lp.	Wskaźnik jakości	Łeba - Cecenowo	Łeba - Łeba	Charbrowska Str. - Charbrowo	Chełst - Ulinia
wynik przydatności wód dla życia ryb					
1.	odczyn	łososiowate	nie odpowiada normie	łososiowate	łososiowate
2.	tlen rozpuszczony	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate
3.	BZT ₅	karpiowate	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie	karpiowate
4.	zawiesina ogólna	łososiowate	nie odpowiada normie	łososiowate	łososiowate
5.	niejonowy amoniak	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate
6.	azot amonowy	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate

7.	azotyny	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie
8.	fosfor ogólny	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie	nie odpowiada normie
9.	cynk ogólny	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate
10.	Miedź rozpuszczona	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate
11.	Węglowodory ropopochodne	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate
12.	Związki fenolowe	łososiowate	łososiowate	łososiowate	łososiowate

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2010 roku, WIOŚ Gdańsk

3.2.8.2. Wody podziemne

Wody podziemne regionu wodnego Dolnej Wisły, w którego granicach zawiera się obszar Powiatu Lęborskiego, zwykle występują w piętrach: kredy górnej-paleocenu, oligocenu-miocenu i czwartorzędu. Główny użytkowy poziom wodonośny występuje w piętrach czwartorzędowym i czwartorzędowo-trzeciorzędowym. Dominujące znaczenie użytkowe ma piętro czwartorzędowe. Jego miąższość i wykształcenie litologiczne wykazują znaczne zróżnicowanie spowodowane erozją i sedymentacją kolejnych zlodowaceń. Notuje się tu najczęściej od jednego do kilku poziomów wodonośnych występujących na różnych głębokościach, rozdzielanych warstwami izolującymi glin, rzadziej iłów. Miąższość utworów wodonośnych czwartorzędu wynosi 5-20 nad samym morzem i 5-10 m w części południowej regionu północnopomorskiego.

W obrazie hydrostrukturalnym wskazanego regionu wodnego wyraźnie zaznacza się wpływ struktur rynnowych typu pradolin i dolin pogrzebanych. Dla terenów Powiatu Lęborskiego największe znaczenie w tym zakresie ma pradolina Redy-Łeby. Jej wcięcia oraz głębokość warunkują lokalny i regionalny system przepływu wód podziemnych. Utwory wodonośne struktur pradolinnych cechują się najczęściej dobrą przewodnością i znaczną pojemnością wodną.

Na równinach północnej części Powiatu Lęborskiego pierwszy poziom wody podziemnej występuje płytko. Z kolei w centralnej części powiatu zwierciadło wody podziemnej występuje na ogół na znacznych głębokościach, lokalnie możliwe płytsze występowanie w postaci sączeń śródglinowych. Wody gruntowe Pradoliny Redy-Łeby zalegają płytko pod powierzchnią terenu i charakteryzują się dużymi wahaniami poziomu. Omawiany obszar jest bardzo zasobny w wody ziemne (GZWP 107). Wody gruntowe występują tu na poziomie 0-3 m p.p.t. a ich wahania dochodzą do 1m. Południowy obszar powiatu natomiast charakteryzuje się głębokim zaleganiem wód gruntowych, lokalne płytsze występowanie związane jest z występowaniem sączeń z soczewek i przewarstwień piaszczysto-żwirowych.

Jednym z ważniejszych zadań polityki państwa jest ochrona wód podziemnych przed degradacją zasobową i jakościową oraz tworzenie warunków racjonalnego nimi gospodarowania.

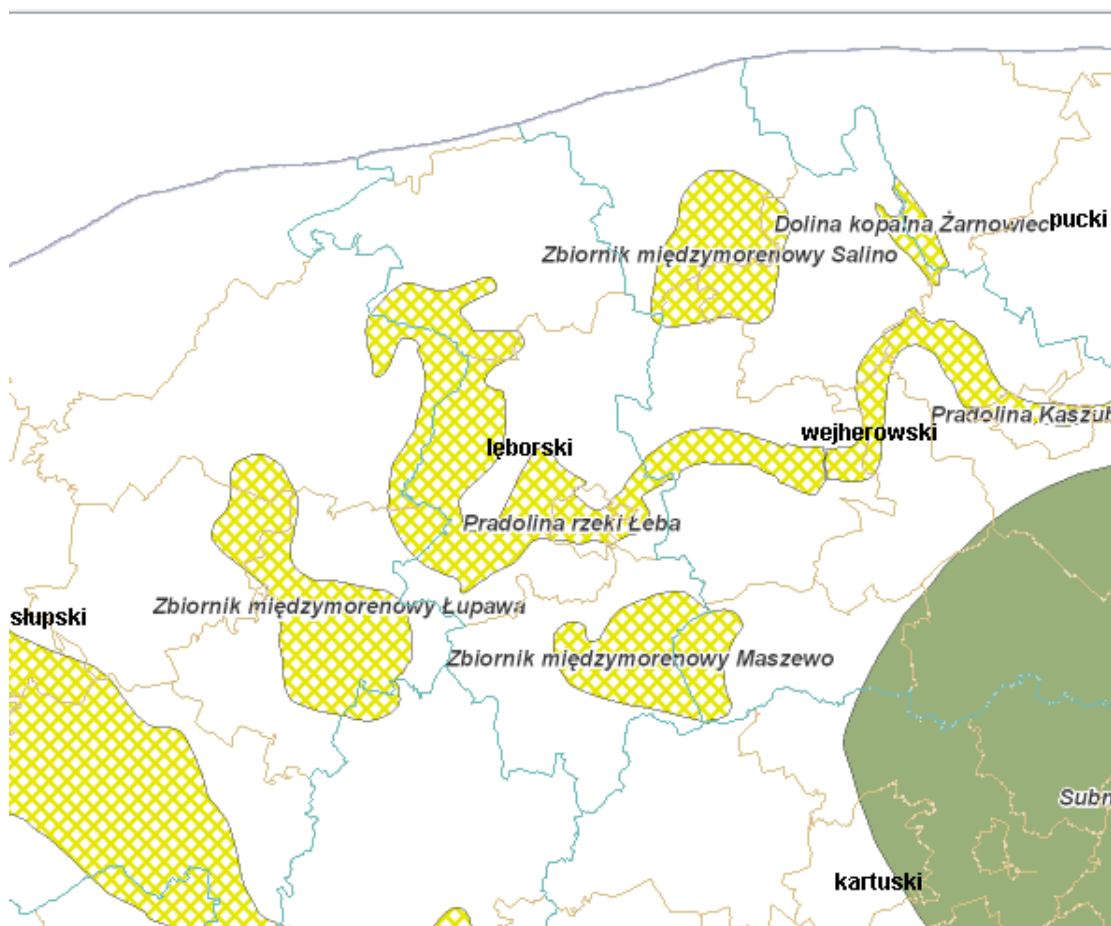
Ze względu na ochronę największych zasobów wód podziemnych, z uwagi na ich cechy, wydajność ujęć, przewodność utworów i czystość wyznaczone zostały Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) gromadzące strategiczne zasoby kraju. W Powiecie Lęborskim zlokalizowane są części 3 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP 107 Pradolina rzeki Łeba, GZWP 114 Zbiornik międzymorenowy Maszewo oraz niewielki fragment GZWP 108 Zbiornik międzymorenowy Salino.

Tab. 37. Charakterystyka Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, których części występują w granicach Powiatu Lęborskiego

Numer i nazwa GZWP	Wiek utworów	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne (m3/dobę)	Powierzchnia zbiornika (km2)	Typ zbiornika / odporność na zanieczyszczenie	Średnia głębokość ujęć [m ppt]
107 Pradolina rzeki Łeby	Q*	125 000	195	pradoliny / podatny	5-50
108 Zbiornik międzymorenowy Salino	Q*	16 900	80	międzymorenowy / odporny	10-40
114 Zbiornik międzymorenowy Maszewo	Q*	30 443	81,8	międzymorenowy / odporny	10-50

*Q – czwartorzęd

Rys. 5 Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Powiecie Lęborskim

Źródło: Studium ekofizjograficzne Województwa Pomorskiego, 2006

Źródło: www.ikar2.pgi.gov.pl

Dla potrzeb gospodarowania wodami podziemnymi wydziela się jednolite części wód podziemnych. Jednolita część wód podziemnych (JCWPd) oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej, jednolite części wód podziemnych obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w

wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

W granicach Powiatu Lęborskiego wyodrębniono JCWPd 11 - Q1-3, (Ng), (Pg), (Cr)(z) oraz JCWPd 12 - Q(z), (Q-Pg)(z). Obszar JCWPd 11 na analizowanym terenie obejmuje zlewnie łupawy i łeby. Główne poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych. System wodonośny jest głęboko rozbudowany w profilu pionowym. Wyróżnia się zasobna struktura pradoliny Redy-Łeby (GZWP 107) oraz innych głównych zbiorników wód podziemnych. Natomiast obszar JCWPd 12 w granicach powiatu obejmuje występujący tutaj fragment obszaru Słowińskiego Parku Narodowego wraz z otoczeniem. Ekosystemy gruntowo-wodne parku występują w bezpośredniej więzi hydraulicznej z wodami podziemnymi. Warunki hydrodynamiczne wód podziemnych i stany morza decydują o trwałości i nienaruszalności środowiska gruntowo-wodnego obszarów podmokłych i wydm ruchomych. W rejonie Łeby warstwy wodonośne czwartorzędu zostały zasolone na skutek ingresji wód morskich i ascencji mineralizowanych wód z podłoża. Spływająca ku morzu słodka woda podziemna "wypiera" znajdującą się w spoczynku wodę słoną, a granica pomiędzy nimi przybiera kształt soczewki. Wysokość soczewki i kształt powierzchni rozgraniczającej wodę słodką od słonej określone są prawem równowagi dwóch nie mieszających się cieczy o różnej gęstości.

Badania i oceny stanu wód podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska w sieci krajowej przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z art. 155a ust. 5 i 6 Ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 (Dz.U.12.145 j.t.), Państwowa Służba Hydrogeologiczna wykonuje badania i ocenia stan wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. W uzasadnionych przypadkach Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wykonuje, w uzgodnieniu z państwową służbą hydrogeologiczną, uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych, a wyniki tych badań przekazuje za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska Państwowej Służbie Hydrogeologicznej.

W latach 2010-2011 przeprowadzono badania wód podziemnych z 3 otworów pomiarowych, zlokalizowanych w obrębie Powiatu Lęborskiego. Pomiary obejmowały około 40 parametrów fizykochemicznych.

Tab. 38. Ocena stanu wód podziemnych monitorowanych przez WIOŚ w Gdańsku na obszarze Powiatu Lęborskiego w latach 2010-2011

Lp.	Miejscowość	Nr lokalny przekroju	Klasyfikacja w przekroju	Ocena stanu chemicznego
2010				
1.	Janowice — ujęcie wiejskie	1	II	DOBRY
2.	Cewice — ujęcie wiejskie	2	I	DOBRY
2011				
1.	Okalice — ujęcie miejskie	16	II	DOBRY

Źródło: WIOŚ Gdańsk

Analiza wyników uzyskanych w 2010 oraz 2011 roku pozwoliła stwierdzić, iż wody pochodzące z 3 rozpatrywanych otworów badawczych cechowały się dobrym stanem chemicznym.

3.2.8.3. Tereny zalewowe

Na terenie Powiatu Lęborskiego zagrożenia przyrodnicze związane z powodziami dotyczą głównie Pradoliny Redy-Łeby, w tym Lęborka, oraz otoczenia jez. Łebsko, w tym miasta Łeba.

Tab. 39. Tereny zalewowe w Powiecie Lęborskim

Jednostka administracyjna	Położenie terenów zalewowych
Lębork g. miejska	tereny typu łąki i pastwiska wzdłuż rzeki Łeby od Mostów do ul. 9 Maja w Lęborku
Łeba g. miejska	tereny w południowo-zachodniej części miasta, przylegające do jeziora Łebsko, rzeki Łeby i Kanału Mielnickiego będącego głównym rowem melioracyjnym
Cewice g. wiejska	brak terenów zalewowych
Nowa Wieś Lęborska g. wiejska	tereny łąkowe znajdujące się w sąsiedztwie rzeki Łeby na terenie gminy
Wicko g. wiejska	obszary przyległe do jeziora Łebsko w m. Żarnowska

Źródło: dane z Urzędów Gmin

W granicach Powiatu Lęborskiego funkcjonują obwałowania wskazane w tabeli poniżej. Częściowo w obwałowaniu płynie rzeka Łeba (gm. Wicko), rzeka Chełst (m. Łeba) oraz Charbrowska Struga (gm. Wicko). Ponadto wał przeciwpowodziowy usytuowany został również przy jeziorze Łebsko (na granicy Słowińskiego Parku Narodowego).

Tab. 40. Wały przeciwpowodziowe na ciekach terenu Powiatu Lęborskiego

Lokalizacja wału	Długość [km]	Klasa	Stan techniczny
Wał p.pow. wsteczny, lewy rzeki Chełst w km 0+600-1+520	0,9	IV	dobry
Wał p.pow. wsteczny, prawy rzeki Łeby w km -20+100-25+600	5,5	IV	dobry
Wał p.pow. wsteczny, prawy i lewy Charbrowskiej Str. w km 0+000-2+000	4,0	IV	dobry
Wał p.pow. przyjeziorny jeziora Łebsko w km 0+000-4+400	4,4	IV	dobry

Źródło: Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Zgodnie z informacją udzieloną przez Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku, na terenie powiatu nie występują zbiorniki retencyjne.

Rys. 6 Tereny zalewowe w Powiecie Lęborskim

Źródło: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku

3.2.8.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Zgodnie z danymi uzyskanymi z poszczególnych Urzędów Gmin za rok 2011, sieć wodociągowa w Powiecie Łębskim ma długość ok. 409,35 km i liczy 6458 przyłączy.

Z uwagi na brak pełnych danych za rok 2011, biorąc pod uwagę dane GUS za 2010 rok, należy stwierdzić, że z wodociągów w tamtym okresie korzystało 57 879 użytkowników, co stanowi 90,3 % ludności powiatu. Największy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej obejmował miasto Łębork, a najmniejszy gminę Cewice.

Ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym w 2011 roku wahała się od 1 147, 646 do 180 dam³ w zależności od gminy.

Tab. 41. Mieszkańcy korzystający z sieci wodociągowej w 2010 roku

Jednostka terytorialna	Mieszkańcy korzystający z sieci wodociągowej [%]
Powiat Łębski	90,3
Łębork g. miejska	99,9
Łeba g. miejska	97,2
Cewice g. wiejska	77,4
Nowa Wieś Łębska g. wiejska	85,9
Wicko g. wiejska	64,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 42. Podstawowe dane dotyczące sieci wodociągowej w ujęciu gminnym dla Powiatu Łębskiego (2011 r.)

Parametr	Gmina miejska Łębork	Gmina miejska Łeba	Gmina wiejska Cewice	Gmina wiejska Nowa Wieś Łębska	Gmina wiejska Wicko
Długość sieci [km]	135,0	68,9	51	92,25	62,2
Liczba przyłączy [szt.]	2454	807	510	1875	489
Ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym [dam ³]	1 147,646	290,40	180	439,096	538,0

Źródło: dane z Urzędów Gmin

Pobór wody na terenie powiatu w ostatnich latach znacznie się zmniejszył z 3 969 040 m³ w roku 2010 do 3 912 985 m³ w roku 2011. Spadek uwidacznia się szczególnie w przypadku wody przeznaczonej do spożycia oraz na cele socjalno-bytowe, a także w odniesieniu do wody przeznaczonej na pozostałe cele. Wzrost poboru natomiast dotyczy wody wykorzystywanej na potrzeby produkcji.

Tab. 43. Wielkość poboru wód w latach 2010-2011 [m³/rok]

Cel zużycia	2010	2011
	m ³ /rok	
do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe	3 080 905	2 996 000
na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi i farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania	396 823	470 997
pozostałe cele	491 312	445 988
razem	3 969 040	3 912 985

Źródło: Urząd Marszałkowski w Gdańsku

Tab. 44. Ujęcia wody w Powiecie Lęborskim

Gmina	Nazwa ujęcia	Lokalizacja	Rodzaj	Wydajność
Lębork g. miejska	Dolina Łeby	Północno.-wschodni Lębork, rejon ul. 9 Maja	podziemne	400/610 m ³ /h
	Okalice	12 km na południowy-wschód od Lęborka	podziemne	70 m ³ /h
Łeba g. miejska	Łebieniec	-	podziemne	520 m ³ /h
Cewice g. wiejska	Studnia głęb.	Bukowina	podziemne	272 m ³ /d
	Studnia głęb.	Cewice	podziemne	672 m ³ /d
	Studnia głęb.	Krępkowice	podziemne	51 m ³ /d
	Studnia głęb.	Łebunia	podziemne	285 m ³ /d
	Studnia głęb.	Okalice	podziemne	35 m ³ /d
	Studnia głęb.	Osowo Lęb.	podziemne	162 m ³ /d
	Studnia głęb.	Oskowo	podziemne	74 m ³ /d
	Studnia głęb.	Popowo	podziemne	168 m ³ /d
	Studnia głęb.	Pieski	podziemne	81 m ³ /d
	Studnia głęb.	Unieszyno	podziemne	132 m ³ /d
	Studnia głęb.	Unieszyniec	podziemne	16 m ³ /d
	Studnia głęb.	Unieszynko	podziemne	70 m ³ /d
	Studnia głęb.	Cewice, W. Wasil	podziemne	152 m ³ /d
	Studnia głęb.	Osowo Skrzyż.	podziemne	5 m ³ /d
	Studnia głęb.	Karwica	podziemne	5 m ³ /d
	-	Siemirowice	podziemne	b.d.
	-	Maszewo Lęb.	podziemne	b.d.
Nowa Wieś Lęborska g. wiejska	Chocielewko		podziemne	5,8 l/s
	Czarnówko		podziemne	5 l/s
	Darzewo		podziemne	2,2 l/s
	Dziechlino		podziemne	5,8 l/s
	Garczegorze		podziemne	5,8 l/s
	Janowice		podziemne	7,22 l/s
	Janowiczki		podziemne	4,7 l/s

Gmina	Nazwa ujęcia	Lokalizacja	Rodzaj	Wydajność
	Kębłowo Nowowiejskie		podziemne	5,8 l/s
	Krępa Kaszubska		podziemne	8,33 l/s
	Lędziechowo		podziemne	2,2 l/s
	Lubowidz		podziemne	4,7 l/s
	Łebień		podziemne	6,0 l/s
	Łebień Berholtz		podziemne	3,3 l/s
	Ługi		podziemne	5,0 l/s
	Małoszyce		podziemne	5,2 l/s
	Obliwice		podziemne	5,8 l/s
	Pogorzelice		podziemne	1,9 l/s
	Redkowice		podziemne	3,33 l/s
	Tawęcino		podziemne	6,25 l/s
	Wilkowo Nowowiejskie		podziemne	4,7 l/s
	Żelazkowo		podziemne	4,7 l/s
	Leśnice		podziemne	Brak danych
Wicko g. wiejska	Bargędzino	dz. nr 11/5	podziemne	22,5 m ³ /d
	Wojciechowo	dz. nr 10 i 9/2	podziemne	70 m ³ /d
	Charbrowski Młyn	dz. nr 268/2	podziemne	8,32 m ³ /d
	Komaszewo	dz. nr 441/24	podziemne	24,3 m ³ /d
	Wrzeście b. baza GS	dz. nr 486/12	podziemne	b.d.
	Roszczyce	dz. nr 42/3	podziemne	75 m ³ /d
	Zdrzewno	dz. nr 36/6	podziemne	86,9 m ³ /d
	Wicko	dz. nr 531/2	podziemne	116,6 m ³ /d
	Charbrowo	dz. nr 135/12 i 140/18	podziemne	418 m ³ /d
	Strzeszewo	dz. nr 200/16	podziemne	52 m ³ /d
	Ulinia	dz. nr 51/6	podziemne	89 m ³ /d
	Wrześcienko	dz. nr 39/20	podziemne	68,8 m ³ /d
	Białogarda	dz. nr 135	podziemne	b.d.

Źródło: dane z Urzędów Gmin

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej w Powiecie Lęborskim wynosiła 187,85 km, wg danych uzyskanych za rok 2011 z poszczególnych Urzędów Gmin. W powiecie funkcjonuje 14 komunalnych i 1 przemysłowa oczyszczalnia ścieków. Budynki niepodłączone do sieci kanalizacji sanitarnej korzystają z bezodpływowych zbiorników nieczystości lub też z przydomowych oczyszczalni ścieków funkcjonujących w indywidualnych gospodarstwach domowych w gminach wiejskich powiatu.

Według danych pozyskanych z GUS za rok 2010 (brak danych za rok 2011) z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 72,6 % mieszkańców powiatu. W największym stopniu skanalizowana jest gmina miejska Lębork, a w najmniejszym gmina wiejska Nowa Wieś Lęborska.

Tab. 45. Mieszkańcy korzystający z sieci kanalizacji sanitarnej w 2010 roku

Jednostka terytorialna	Mieszkańcy korzystający z sieci kanalizacji sanitarnej [%]
Powiat Lęborski	72,6
Lębork g. miejska	99,0
Łeba g. miejska	94,9
Cewice g. wiejska	58,4
Nowa Wieś Lęborska g. wiejska	33,0
Wicko g. wiejska	39,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 46. Podstawowe dane dotyczące sieci kanalizacji sanitarnej w ujęciu gminnym dla Powiatu Lęborskiego za rok 2011

Parametr	Liczba przyłączy	Długość sieci [km]
Lębork g. miejska	2037	81,9
Łeba g. miejska	892	35,1
Cewice g. wiejska	312	28
Nowa Wieś Lęborska g. wiejska	767	24,18
Wicko g. wiejska	255	18,67

Źródło: dane z Urzędów Gmin

Na przestrzeni lat 2010-2011 w Powiecie Lęborskim nastąpił wzrost ilości odprowadzanych ścieków, w tym w szczególności ilości ścieków komunalnych. W tabeli poniżej przedstawiono szczegółowe wartości, oszacowane w odniesieniu do istniejących pozwoleń wodno-prawnych na podstawie opłat za korzystanie ze środowiska, które wniesiono do Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku.

Tab. 47. Ilość odprowadzanych ścieków w latach 2010-2011 [m³/rok]

Rodzaj ścieku	2010	2011
	m ³ /rok	
ścieki komunalne	3906579	3997048
ścieki bytowe	84800,26	81173,06
ścieki przemysłowe	400	400
wody opadowe – teren przemysłowy	14105	14105
wody opadowe – drogi i parkingi	1315	1315
razem	4007199,26	4094041,06

Źródło: Urząd Marszałkowski w Gdańsku

Tab. 48. Ścieki przemysłowe i komunalne wytworzone w Powiecie Lęborskim w 2011 r.

Ścieki z Powiatu Lęborskiego	Gmina miejska Lębork	Gmina miejska Łeba	Gmina wiejska Cewice	Gmina wiejska Nowa Wieś Lęborska	Gmina wiejska Wicko
ogółem [dam ³]	1709	464	332	144	152
oczyszczane razem [dam ³]	1709	464	332	144	152
oczyszczane mechanicznie [dam ³]	0	0	152	9	10

Ścieki z Powiatu Lęborskiego	Gmina miejska Lębork	Gmina miejska Łeba	Gmina wiejska Cewice	Gmina wiejska Nowa Wieś Lęborska	Gmina wiejska Wicko
oczyszczane chemicznie (tylko ścieki przemysłowe) [dam ³]	0	0	0	0	0
oczyszczane biologicznie [dam ³]	0	0	71	43	20
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów [dam ³]	1709	464	109	92	122
nieoczyszczane razem [dam ³]	0	0	0	0	0
nieoczyszczane odprowadzone z zakładów przemysłowych [dam ³]	0	0	0	0	0
nieoczyszczane odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	0	0	0	0	0
oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania [dam ³]	100	100	54,2	93,8	93,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 49. Komunalne oczyszczalnie ścieków w Powiecie Lęborskim

Nazwa/ Lokalizacja oczyszczalni	Rodzaj	Przepustowość [m ³ /d]	Obciążenie [RLM]	Ilość odbieranych ścieków [m ³ /dobę]	Ilość wytworzonych osadów ściekowych [tsm*/rok]	Sposób zagospodarowania osadów
Komunalna oczyszczalnia ścieków w Lęborku, ul. Pionierów 23	mechaniczno-biologiczna	10167	74219	7478	907	składowanie i kompostowanie
Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Łeba”, ul. Wspólna 1	mechaniczno-biologiczna	8600	95000	3697	153	kompostowanie
Oczyszczalnia Łebunia	mechaniczno-biologiczna	30	250	30	10	wywóz na poletka osadowe
Oczyszczalnia Darzewo	mechaniczno-biologiczna	14	180	42	b.d.	składowanie
Oczyszczalnia Janowice	mechaniczno-biologiczna	169	460	21	2	składowanie
Oczyszczalnia Pogorszewo	mechaniczno-biologiczna	45	384	27	2	składowanie
Oczyszczalnia Łebień	mechaniczno-biologiczna	67,5	433	25	b.d.	składowanie
Wicko 43a Ośrodek Zdrowia	mechaniczno-biologiczna	9	90	7	1	wywóz na składowisko odpadów

Wicko 22-25 „BIOCLERE”	mechaniczno-biologiczna	34	252	10	1	wywóz na składowisko odpadów
Charbrowo	mechaniczna	15	248	12	1	wywóz na składowisko odpadów
Oczyszczalnia hydrobotaniczna Sarbsk	mechaniczno-biologiczna	34	210	14	1	wywóz na składowisko odpadów
Oczyszczalnia Krakulice	mechaniczna	15	185	10	1	wywóz na składowisko odpadów
Oczyszczalnia Zdrzewno	mechaniczna	9	125	9	1	wywóz na składowisko odpadów
Oczyszczalnia Roszczyce	mechaniczna	9	125	9	1	wywóz na składowisko odpadów

Źródło: dane z Urzędów Gmin

Tab. 50. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu

Wyszczególnienie	J.m.	2011
BZT5	kg/rok	15339
ChZT	kg/rok	143844
zawiesina ogólna	kg/rok	19470
azot ogólny	kg/rok	48773
fosfor ogólny	kg/rok	2355

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 51. Liczba i przepustowość przemysłowych oczyszczalni ścieków w Powiecie Łębskim

Wyszczególnienie	J.m.	2011
oczyszczalnie biologiczne	szt.	1
przepustowość	m ³ /dobę	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 52. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do wód lub do ziemi

Wyszczególnienie	J.m.	2011
BZT5	kg/rok	7871
ChZT	kg/rok	16614
zawiesina ogólna	kg/rok	5348
suma jonów chlorków i siarczanów	kg/rok	7367
azot ogólny	kg/rok	2425
fosfor ogólny	kg/rok	217

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Aglomeracje priorytetowe zlokalizowane w Powiecie Łębskim charakteryzują się zróżnicowanym stopniem realizacji zadań zapisanych w KPOŚK.

Wg stanu na koniec 2011 r. (określonego na podstawie sprawozdań z realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej w roku 2011) w aglomeracjach Łeba oraz Wicko nie były dotrzymywane parametry jakościowe oczyszczanych ścieków komunalnych w istniejących oczyszczalniach ścieków komunalnych. W aglomeracji Łębork ścieki oczyszczane w oczyszczalni spełniały wymogi określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra

Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006 r. Nr 137, poz. 984). Wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. wymagany % RLM korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, spośród aglomeracji Powiatu Lęborskiego, osiągnęła tylko aglomeracja Łeba. W wyniku realizacji projektów inwestycyjnych będących w trakcie realizacji, oraz do których realizacji gminy przystąpią w najbliższym czasie, mających zapewnione źródło finansowania, w tym dofinansowanych ze środków funduszy unijnych (FS, EFRR i EFRROW) i przy osiągnięciu deklarowanego efektu w postaci liczby mieszkańców, którzy będą korzystać z nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej – szacuje się, że wymagany % RLM korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej powinna uzyskać również aglomeracja Wicko. W aglomeracji Lębork różnica pomiędzy wymaganym % RLM korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, a szacowanym % RLM korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, po realizacji projektów inwestycyjnych będących w trakcie realizacji, oraz do których realizacji gminy przystąpią w najbliższym czasie, mających zapewnione źródło finansowania, w tym dofinansowanych ze środków funduszy unijnych, wynosi do 10%.

Wypełnienie wymogów KPOŚK obejmuje: osiągnięcie wymaganego poziomu % RLM korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej; zapewnienie dotrzymywania standardów jakości ścieków odprowadzanych do środowiska wodnego z oczyszczalni ścieków komunalnych w aglomeracji, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska; wyposażenie aglomeracji w oczyszczalnię/oczyszczalnię o wydajności odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanych przez aglomerację (wydajność oczyszczalni nie mniejsza niż wielkość aglomeracji). Realne jest wypełnienie ww. wymogów przez aglomerację Łeba po zakończeniu modernizacji oczyszczalni ścieków.

3.2.9. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Aktualnie na terenie Powiatu Lęborskiego nie funkcjonuje jednolity dla wszystkich gmin system gospodarki odpadami komunalnymi. Sposoby prowadzenia gospodarki odpadami regulowane są uchwałami Rad Gmin lub Rad Miejskich w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminie.

Na obszarze powiatu zlokalizowane jest składowisko odpadów komunalnych w Czarnówku (g, Nowa Wieś Lęborska) zarządzane przez Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu Odpadów Sp. z o.o. Na terenie składowiska, od 2009 roku funkcjonuje Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina”, który swoim zasięgiem obejmuje 9 gmin, w tym: Lębork, Nową Wieś Lęborską, Cewice, Łebę oraz Wicko. Gminy Powiatu Lęborskiego przystąpiły do spółki Przedsiębiorstwa Składowania i Przerobu Odpadów w Czarnówku, na mocy porozumienia międzygminnego, które ma na celu usprawnić funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami.

Roczna zdolność przerobu odpadów w ZZO w Czarnówku wynosi 30 000 Mg. Zakład wyposażony jest m.in. w:

- mechaniczno-ręczną sortownię o wydajności 100 t/dobę przeznaczoną do sortowania zarówno zmieszanych odpadów komunalnych, jak i pochodzących z selektywnej zbiórki wraz z placem manewrowym i magazynowym,

- kompostownię bioreaktorową o przepustowości 25 000 Mg/rok, przeznaczoną do kompostowania frakcji organicznej wydzielanej na sortowni oraz osadów ściekowych wraz z placem dojrzewania i placem manewrowym oraz magazynem materiału wsadowego.

W granicach Powiatu Lęborskiego brak innych (czynnych) składowisk, przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów komunalnych. W przeszłości na omawianym obszarze funkcjonowało 14 składowisk odpadów, które obecnie są zamknięte. Listę nieczynnych obiektów przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 53. Zestawienie nieczynnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie Powiatu Lęborskiego

Lp.	Nazwa i adres składowiska	Termin zakończenia rekultywacji
1.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Oskowie	31.12.2009r.
2.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Lucinie	31.05.2013r.
3.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Garczegorze	30.04.2005r.
4.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Krępa Kaszubska	przed rokiem 2004
5.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Łebień	30.04.2005r.
6.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Pogorzelice	30.04.2005r.
7.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Redkowice	30.04.2005r.
8.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Tawęcino	30.04.2005r.
9.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Wilkowo	30.04.2005r.
10.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Nowa Wieś Lęborska	30.04.2005r.
11.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Popowo	Odpady wywiezione na składowisko w Oskowie Przed rokiem 2004
12.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Cewice	przed rokiem 2004
13.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Wicko	przed rokiem 2004
14.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Wojciechowo	przed rokiem 2004

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami za lata 2009-2010 dla Powiatu Lęborskiego

W Powiecie Lęborskim obserwuje się zjawisko porzucania odpadów w miejscach do tego nieprzystosowanych np. w gminie miejskiej Lębork okresowo wykrywanych jest 1-2 dzikich wysypisk w rejonie wyrobisk po glinie.

Sposób zbiórki odpadów w powiecie jest typowy dla warunków polskich i nie odbiega pod względem technicznym (stosowanych pojemników, samochodów) od standardów przyjętych w krajach Unii Europejskiej. Do zbierania odpadów stosowane są często duże pojemnościowe kontenery (KP-7, PA-100, SM-240, SM-110) rozmieszczone w dogodnych do

ich odbioru miejscach, bądź też stosowane są pojemniki zbiorcze o mniejszej pojemności rozmieszczone przy posesjach.

System zbierania odpadów, głównie odpadów opakowaniowych, funkcjonuje w oparciu o zakupione kolorowe pojemniki przeznaczone do segregacji odpadów typu szkło i tworzywa sztuczne. Na terenach placówek handlowych stopniowo wprowadzane są torby biodegradowalne i opakowania proekologiczne.

System zbierania odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów zielonych i organicznych z gospodarstw domowych na terenie powiatu nie funkcjonuje w pełni. Na terenie Przedsiębiorstwa Składowania i Przerobu Odpadów w Czarnówku powstał Lokalny Punkt Segregacji Odpadów, do którego mieszkańcy gmin mogą nieodpłatnie przekazywać odpady. Kompost produkowany na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” w Czarnówku zostanie wykorzystany do rekultywacji zamykanego składowiska. Ponadto odpady ulegające biodegradacji są wykorzystywane na terenie gminy Nowa Wieś Lęborska i Wicko, w miejscu powstania, czyli w gospodarstwach domowych.

Odpady typu zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny przyjmują głównie specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenie na zbieranie i transport tego typu odpadów (np. Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu Odpadów w Czarnówku, firma Remondis). Na terenie gminy Cewice organizowane są wystawki. Ponadto w Czarnówku funkcjonuje Autoryzowany Punkt Zbierania ZSEiE, przyjmujący nieodpłatnie od mieszkańców i firm zużyty sprzęt. Odpady typu zużyte baterie zbierane są do specjalnych pojemników na terenie placówek oświatowych oraz w instytucjach, niektórych sklepach, firmach.

Odpady medyczne i weterynaryjne zbierane są w lokalnych przychodniach zdrowia, aptekach oraz przychodniach weterynaryjnych.

System selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych opiera się o odbiór przez przedsiębiorstwa posiadające umowy na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Odpady odbierane są również przez wystawki (organizowane na terenie Gminy Cewice oraz gminy Nowa Wieś Lęborska), jak również mieszkańcy we własnym zakresie przekazują odpady na składowisko w Czarnówku.

System zbiórki odpadów komunalnych w Powiecie Lęborskim budują prywatne podmioty, działające na podstawie odpowiednich zezwoleń, wydanych przez organy władz samorządowych. Listę podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, wg. stanu na 31.12.2011 r., przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 54. Podmioty zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, działające na terenie poszczególnych gmin Powiatu Lęborskiego

Lp.	Wyszczególnienie	Lębork g. miejska	Łeba g. miejska	Cewice g. wiejska	Nowa Wieś Lęborska g. wiejska	Wicko g. wiejska
1.	REMONDIS Sp. z o.o. ul. Zawodzie 16, 02-981 Warszawa, Oddział w Lęborku 84-300 Lębork ul. Kossaka 91-95	x		x	x	x
2.	Usługi Komunalne i Transportowe Zbigniew Naczek 84-312 Cewice Osowo Lęborskie 24 A	x		x		
3.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „AGORA-1” Sp. z o.o. 84-300 Lębork ul. Kossaka 81	x		x	x	x
4.	„ELWOZ” Sp. z o.o. Oddział Sierakowie , 83-340 Sierakowice ul. Słupska 2	x		x	x	x

5.	Mechanika-Blacharstwo Kazimierz Szur, 84-300 Łębork ul. Wierzbowa 1	x		x	x	
6.	Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu Odpadów Sp. z o.o. Czarnówko 3484-351 Nowa Wieś Łębska	x	x	x	x	x
7.	LUKAS ul. Zwycięstwa 7 84-300 Łębork	x	x			
8.	Usługi Transportowe i Komunalne Władysław Barzowski 76-230 Potęgowo Runowo 10	x				
9.	PHU ARTAS Grzegorz Marzęcki ul. Czołgistów 34d/1 84-300 Łębork	x				
10.	PHU DAREX Dariusz Żynda ul. Pomorska 3 M 84-300 Łębork	x		x		
11.	MAR-POL Marcin Zbigniew Ochoński 87-500 Rypin Cetki 5	x				
12.	AQUA-EXPRES Ryszard Milczarek ul. Cicha 2/15 77-330 Czarne	x				
13.	Sanipol s.c. Usługi Sanitarno-Transportowe ul. Nowecka 31a 84-360 Łeba		x			x
14.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „WIMAK-MERX” Edward Mielewczyk ul. Ogrodowa 6 84-351 Nowa Wieś Łębska				x	

Źródło: dane z Urzędów Gmin

Informację na temat ilości zebranych odpadów komunalnych w Powiecie Łębskim w 2010 r. przedstawiono w tabeli poniżej, którą sporządzono w oparciu o dane statystyki publicznej GUS. Zgodnie z tymi danymi, w 2010 r., 5246 budynków mieszkalnych na terenie powiatu objętych było zbieraniem odpadów komunalnych z gospodarstw domowych.

Tab. 55. Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w 2010 r. na terenie Powiatu Łębskiego

Wyszczególnienie	Jednostka	Wartość
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku ogółem	t	15588,99
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych	t	10990,43

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2010

Od 1 stycznia 2012 r. weszła w życie znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Nowe regulacje prawne wprowadzają radykalne zmiany w gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

Znowelizowana ustawa nałożyła na gminy obowiązek zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy. Tym samym właściciele nieruchomości, najpóźniej z dniem 1 lipca 2013 roku zostają zwolnieni z obowiązku podpisywania umów na odbieranie odpadów komunalnych z podmiotami prowadzącymi działalność w tym zakresie.

Gmina została zobowiązana do przeprowadzenia przetargu na odbieranie odpadów komunalnych. Spółki gminne będą mogły odbierać odpady komunalne na zlecenie gminy tylko w przypadku, gdy zostaną wybrane w ramach przetargu na odbieranie odpadów.

Nowelizacja wyposaża rady gmin także w nowe uprawnienia. Rada gminy może, w drodze uchwały, podjąć decyzję o odbieraniu odpadów komunalnych również od właścicieli nieruchomości na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. To rada gminy zdecyduje, czy odpady będą odbierane wyłącznie z gospodarstw domowych, czy

również od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Gmina ustanowi obowiązek selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujący co najmniej następujące frakcje: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady wielomateriałowe (np. opakowania po mleku, sokach) oraz odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji. Opłata za odbiór odpadów dla tych właścicieli którzy prowadzić będą selektywną zbiórkę będzie niższa.

Gmina organizując system gospodarowania odpadami jest zobowiązana do 31 grudnia 2020 r. osiągnąć poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych:

- papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła wynoszący co najmniej 50 % wagowo,
- odpadów innych niż niebezpieczne, budowlanych i rozbiórkowych co najmniej 70 % wagowo.

Ponadto gmina jest zobligowana do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko:

- do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50 %
- do dnia 16 lipca 2020 r. nie więcej niż 35% wagowo

w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.

Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

- zmieszane odpady komunalne,
- odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk),
- pozostałości po sortowaniu odpadów komunalnych przeznaczone do składowania (z selektywnej zbiórki),

należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Powyższe odpady powinny zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami (z wyjątkiem kierowania ich do instalacji zastępczej wyznaczonej w Wojewódzkich Planach Gospodarki Odpadami w sytuacji awaryjnej lub braku RIPOK).

Zgodnie z ustawą o odpadach region gospodarki odpadami to obszar liczący co najmniej 150 tys. mieszkańców, oparty o funkcjonowanie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 tys. mieszkańców, spełniające w zakresie technicznym wymagania najlepszej dostępnej techniki.

Zgodnie z uchwałą Nr 416/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania przyjętego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018, w granicach województwa wyznaczono 7 regionów gospodarki odpadami komunalnymi. Pomorskie regiony gospodarki odpadami obsługiwane są przez regionalne, bądź zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, które realizują kompleksowe zagospodarowanie odpadów, z selektywnym zbieraniem „u źródła” oraz z zastosowaniem procesów mających na celu zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska.

Zgodnie z przyjętym podziałem, gminy Powiatu Lęborskiego wchodzą w skład Regionu Północnego. W Regionie funkcjonuje instalacja regionalna do przetwarzania odpadów

komunalnych, zlokalizowana w granicach analizowanego powiatu, w gminie Nowa Wieś Lęborska, zwana RIPOK Czarnówko. Oprócz tego w Regionie, ale już poza granicami Powiatu Lęborskiego, wyznaczono:

- instalację regionalną do zagospodarowania selektywnie zebranych odpadów zielonych (gm. Puck);
- instalację zastępczą (gm. Potęgowo), która po rozbudowie uzyska status instalacji regionalnej (RIPOK Chlewnica);
- 3 tymczasowe instalacje zastępcze (2 w gm. Gniewino, 1 w gm. Puck) działające do momentu uzyskania przez RIPOK Czarnówko i RIPOK Chlewnica zdolności przerobowych wystarczających do przyjęcia i przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych z całego regionu.

Odpady Gospodarcze

Odpady gospodarcze powstają w przemyśle, handlu i usługach. W Powiecie Lęborskim silnie rozwinięty jest przemysł rolno-spożywczy, przetwórstwo ryb, przemysł elektrotechniczny, maszynowy, materiałów budowlanych, drzewny oraz drobny handel. Najważniejszym ośrodkiem przemysłowym i usługowym w regionie jest miasto Lębork z dobrze rozwiniętą infrastrukturą, sprzyjającą lokalizowaniu tam inwestycji.

W związku z powyższym w bilansie wytwarzanych odpadów gospodarczych (innych niż komunalne) dominują:

- odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności
- odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury.
- odpady z procesów termicznych;

Podstawowe informacje na temat wytwarzanych i zagospodarowywanych odpadów gospodarczych na terenie powiatu przedstawiono w tabeli poniżej, sporządzonej na podstawie danych GUS za 2010 r.

Tab. 56. Wytwarzanie odpadów gospodarczych (innych niż komunalne) na terenie Powiatu Lęborskiego w 2011 r.

Wyszczególnienie	Jednostka	Wartość
Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem	tys.t	71
Odpady wytworzone w ciągu roku poddane odzyskowi	tys.t	44,7
Odpady wytworzone w ciągu roku unieszkodliwione razem	tys.t	25,5
Odpady wytworzone w ciągu roku unieszkodliwione - składowane na składowiskach własnych i innych	tys.t	24,7
Odpady wytworzone w ciągu roku magazynowane czasowo	tys.t	0,8
Odpady wytworzone w ciągu roku odpady składowane w % wytworzonych	%	34,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2011

Na terenie Powiatu Lęborskiego znajdują się instalacje służące do zagospodarowywania odpadów gospodarczych. Instalacje te nie mają jednak charakteru zakładów zagospodarowania odpadów, a prowadzony w nich proces odzysku w znacznej większości nie stanowi podstawowego profilu prowadzonej działalności. Ilość odzyskiwanych i

unieszkodliwianych w nich odpadów nie ma istotnego znaczenia w ogólnym bilansie wytwarzanych odpadów w powiecie. Listę instalacji wraz z informacją na temat mocy przerobowych oraz rodzaju i ilości zagospodarowywanych w nich odpadów w 2010 r. przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 57. Instalacje od odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne na terenie Powiatu Łębskiego

Lp.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Symbol R lub D wg decyzji	Rodzaj odpadu/kod	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]	Ilość odpadów przetworzonych w roku 2010 [Mg]
1.	Odlewnia Żeliwa i Metali Nieżelaznych SPOMEL S.P., ul. Abrahama 15, 84-300 Łębork	Piece odlewnicze do top. żeliwa (ŻELIWIAKI), ul. Abrahama 15, 84-300 Łębork	R4	10 09 80	12 524	392,66
				16 01 17		2 568
				17 04 05		4 559
2.	VEKTOR RECYKLING Sp. z o.o., ul. AL. Jana Pawła II 27, 00-867 Warszawa	termiczna, Łebieniec 64, 84-360 Łeba	R1	030105	66	3,56
3.	SKANSKA S.A., ul. Gen. Józefa Zajączka 9, 01-518 Warszawa	krusząca gąsienicowa, Cewice – teren JW. Nr 4653 w Siemirowicach	R15	17 01 01	16 200	43
		granulator, Cewice – teren JW. Nr 4653 w Siemirowicach	R15	17 03 02	54 000	380
4.	Punkt Skupu Surowców Wtórnych, Kazimierz Bandzmer, ul. Pionierów 13, 84-300 Łębork	Aquareka 15, ul. Pionierów 13, 84-300 Łębork	R14	16 01 99	176	0,835
				17 04 11		41,34
		Kruszarka szczękowa NORBEG, ul. Pionierów 13, 84-300 Łębork	R14	17 01 01	80 000	179,28
		Prasownice TAURUS, ul. Pionierów 13, 84-300 Łębork	R14	16 01 17	15 190	2 190
			R15	16 01 17		474,788
				16 01 18		5,499
5.	"AUTO NAPRAWA" Brunon Krampa, ul. Długa 28 B, 84-300 Łębork	Stacja Demontażu pojazdów, ul. Długa 28 B, 84-300 Łębork	R14	16 01 04*	400	591,8086
6.	Wienerberger Cegielnie Łębork, ul. Ostrobramska 79, 04-175 Warszawa	linia produkcyjna, ul. łączna 2, 84-300 Łębork	R14	03 01 05	34 000	13 972,4
				10 01 02		9 295, 2
				10 01 80		394,2
				10 12 99		1 955,4
7.	"KRAUSDREW" Jerzy Krausa, ul. Witosa 19 b, 84-312 Cewice	kotłownia zakładowa, ul. Witosa 19 b, 84-312 Cewice	R1	03 01 05	75	78,13
8.	ZAKŁAD PRZEROBU DREWNA Lasów Państwowych w Łęborku, ul. I Armii WP 25, 84-300 Łębork	kotłownia, ul. I Armii WP 25, 84-300 Łębork	R1	03 01 05	1 100	743,8
9.	DREWCOW Sp. z o.o., ul. W. Witosa 64 A, 84-312 Cewice	kotłownia, ul. W. Witosa 64 A, 84-312 Cewice	R1	03 01 05	65	57,8
10.	Przedsiębiorstwo	cegielnia - linia technologiczna, ul.	R5	10 12 08		188,1

	Produkcyjno-Handlowo-Usługowe DAWIA, ul. Pułaskiego 1, 84-300 Lębork	Pułaskiego 1, 84-300 Lębork	R14	03 01 05	500	16
				10 01 01		47,1
		cegielnia – piec wypałow, ul. Pułaskiego 1, 84-300 Lębork	R1	15 01 03	15	2,1

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

3.2.10. System obszarów i obiektów prawnie chronionych

Wyjątkowe wartości przyrodnicze i krajobrazowe Powiatu Lęborskiego zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. Występują tu:

- obszary Natura 2000 SOO: PLH220002 Białe Błoto, PLH220036 Dolina Łupawy, PLH220045 Górkowski Las, PLH220071 Karwickie Źródłiska, PLH220040 Łebskie Bagna, PLH220018 Mierzeja Sarbska, PLH220023 Ostoja Słowińska;
- obszary Natura 2000 OSO: PLB220003 Pobrzeże Słowińskie, PLB990002 Przybrzeżne wody Bałtyku;
- Słowiński Park Narodowy (SPN);
- rezerваты przyrody: Mierzeja Sarbska (krajobrazowy), Nowe Wicko (florystyczny), Las Górkowski (torfowiskowy), Karwickie Źródłiska (leśny), Łebskie Bagno (torfowiskowy), Czarne Bagno (torfowiskowy);
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Fragment pradoliny Łeby i wzgórze morenowe na południe od Lęborka”
- użytki ekologiczne: Wąska Łączka, Ciągi Słonek, Trójkątna Łączka, Storczykowa Łąka, Margłowa Łąka, Sarnia Łąka, Oskowskie Szuwary, Łąka nad Jeziorem Oskowskim, Rozlewiska Jeziora Święte, Długa Łączka, Karwicka Łąka, Nad Grązelowym Jeziorem, Nad Rzeką Unieszynką, Torfowa Łąka, Łąka nad Torowiskiem, Kostroga;
- 111 pomników przyrody.

Obszary Natura 2000

Na terenie Powiatu Lęborskiego znajduje się 9 obszarów chronionych w ramach sieci Natura 2000, w tym 7 stanowiących specjalne obszary ochrony siedlisk oraz 2 obszary specjalnej ochrony ptaków.

PLH220002 Białe Błoto

Obszar Białe Błoto stanowi otoczone lasem torfowisko kotłowe, położone w krajobrazie sandrowym. W centralnej, wypiętrzającej się części torfowiska dominuje roślinność wysokotorfowiskowa. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują zbiorowiska dolinkowe. Obszar w całości zajęty jest przez siedliska z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, których zidentyfikowano tu 3 rodzaje - torfowiska wysokie z roślinnością troficzną (żywe), torfowiska przejściowe i trzęsawiska, obniżenia dolinkowe i pła mszarne. Doskonale zachowało się typowo wykształcone torfowisko kotłowe z cennymi zbiorowiskami roślinnymi i bardzo dużymi populacjami rzadkich i ginących gatunków torfowiskowych. Można tu obserwować czynny proces torfotwórczy.

PLH220036 Dolina Łupawy

Obszar obejmuje doliny rzek Łupawy i Bukowiny od wypływu z jez. Jasień. W granicach obszaru występują: naturalne, głębokie koryta rzeczne Łupawy i Bukowiny, źródła i niewielkie potoki, rozległe obszary łąg o podgórskim charakterze Carici remotae-Fraxinetum na zboczach doliny, jak również grądy dębowo-grabowe Stellario-Carpinetum w wielu wąwozach oraz buczyny Luzulo-Fagetum and Asperulo-Fagetum, podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie, oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach. Obszar zawiera 18 typów siedlisk z zał. I Dyrektywy Siedliskowej. Są to jednocześnie ważne siedliska fauny, niezwykle tu bogatej. Dodatkową wartość stanowią: górski i podgórski charakter rzeki, jedno z największych skupisk źródeł na Pomorzu, malowniczy krajobraz z rozległymi kompleksami lasów, duże kompleksy łąg o podgórskim charakterze, liczne rzadkie i zagrożone gat. roślin z Polskiej Czerwonej Księgi, bardzo liczna populacja słodkowodnego glonu *Hildenbrandtia rivularis*, świadcząca o czystości wód.

PLH220045 Górkowski Las

Rezerwat przyrody obejmujący silnie zniekształcony kompleks boru i brzeziny bagiennej, porastający dawne torfowisko typu bałtyckiego w dolinie Łeby. Obszar leży w pradolinie Łeby, na wysokości od 2 do 4 m n.p.m. i obejmuje enklawę leśną w rozległym terenie rolniczym. Obszar jest cenny ze względu na występujące tam typy siedlisk leśnych. Siedliska są silnie zdegradowane, lecz plan ochrony rezerwatu zmierza do ich renaturyzacji. Na torfowisku niskim turzycowo-szuwarowym wytworzyły się tu bór wilgotny i bór bagienny brzoźowo-sosnowo oraz las borealny (brzezina bagienna) – siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. W 2005 r. rozpoczęto projekt ich renaturalizacji, realizowany wg zapisów planu ochrony istniejącego tu rezerwatu Las Górkowski. Lasy zajmują prawie cały obszar, niewielki fragment obszaru zajmują łąki i pastwiska (ok. 3 %). Znajdują się tu również stanowiska licznych gatunków roślin podlegających w Polsce ochronie (m. in. bagno zwyczajne, konwalia majowa, paprotka zwyczajna, porzeczka czarna, kruszyna pospolita, śmiełek pogięty, borówka czarna, kalina koralowa), nie są to jednak gatunki z Załącznika II Dyrektywy siedliskowej.

PLH220071 Karwickie Źródła

Teren w 60 % zajmują siedliska rolnicze, pozostałą część zajmują lasy liściaste, mieszane oraz iglaste. Obszar jest dobrze zachowanym kompleksem źródłiskowym, zajęty przez zbiorowisko łągowe i otoczonym przez buczynę, z bogatym zestawem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Obecność wielu innych źródeł, dających początek drobnym ciekom, oraz zatorzonych zagłębień. Obszar ze źródłiskami dającymi m.in. początek rzece Unieszynce. Obszar stanowi częściowo leśny teren, z obecnością siedlisk przyrodniczych oraz licznymi źródłami, zasilającymi strumienie płynące kilkoma rynnami. Najcenniejszym obiektem jest cyrk źródłiskowy wraz z otoczeniem, powstały w wyniku erozji wstecznej, z intensywnym wypływem wód podziemnych spod stromych zboczy. Kopułę źródłiskową zajmuje dawne torfowisko, obecnie porożcinane przez strumienie i pokryte przez płat zbiorowiska w typie łąg jesionowo-olszowego. Zbocza zajmują fitocenozy zespołów leśnych: kwaśnej buczyny niżowej, żyznej buczyny niżowej oraz grądu subatlantyckiego. W dolinach z ciekami obecne są płaty łągów; część terenów leśnych zajmuje rozległy płat kwaśnej dąbrowy. Teren jest

bogaty w szereg gatunków roślin i niektórych zwierząt rzadkich i chronionych oraz wykazuje wysokie walory krajobrazowe.

PLH220040 Łebskie Bagno

W skład ostoi wchodzi dwa bałtyckie torfowiska wysokie łebskie Bagno oraz Czarne Bagno, położone w dolinie Łeby. Częściowo są one niestety zdegradowane na skutek działalności związanej z wydobywaniem torfu (a także w wyniku odwodnień, pożarów i zalesiania), ale wciąż zdolne są do regeneracji. Bagna otoczone są lasami bagiennymi. Wierzchowiny torfowisk w części otwarte: na łebskim Bagnie fragmenty żywego torfowiska wysokiego w stanie zastoju oraz bardzo dobrze regenerujące zbiorowiska mszarne w dobrze uwodnionych wyrobiskach poeksploatacyjnych. Na Czarnym Bagnie zupełny brak nienaruszonych mszarów wysokotorfowiskowych. Zbocza kopuła obu torfowisk opalone przez bory bagienne ze spontanicznym lub nasadzanym drzewostanem. Ponad osiemdziesiąt procent terenu zasiedlana jest przez siedliska wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (aż 60 procent stanowią bory i lasy bagienne, 23 procent zajmowanych jest przez torfowiska wysokie, w tym niestety tylko 5 procent stanowią torfowiska żywe, reszta jest zdegradowana). Wśród gatunków roślin występujących na terenie ostoi, na szczególną uwagę zasługuje Wełnianeczka darniowa, wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi roślin jako gatunek o wysokim stopniu ryzyka wyginięciem ze względu na bardzo małą populację (przy czym gatunek nie jest zagrożony bezpośrednio, lecz w wyniku zmian zachodzących na torfowiskach).

PLH220018 Mierzeja Sarbska

Obszar leżący na wysokości od 0 do 24 m npm obejmuje wąską mierzeję między Bałtykiem a kryptodepresyjnym Jeziolem Sarbsko i położoną na wschód od niego równinę błot przymorskich. Ostoja stanowi jedyny na polskim wybrzeżu - poza Słowińskim Parkiem Narodowym - kompleks wydm wałowych i parabolicznych (w części ruchomych) oraz zróżnicowanych wilgotnościowo, porastających je borów bażynowych. Zagłębienia międzywydmowe (niecki deflacyjne) są wypełnione torfem. Często występują w nich mokre wrzosowiska wierzbowo-wrzoścowe, zanikające zbiorowiska mające w Polsce nieliczne stanowiska. Dużą część obszaru pokrywają zbiorowiska leśne. Oprócz borów bażynowych (ok. 75% powierzchni ostoi) występują tu dobrze zachowane, kwaśne i żyzne olsy i brzeziny bagienne. Walec tego terenu podnoszą zarośla z bardzo rzadką woskownicą europejską (*Myrica gale*), i (nieliczne w Polsce) stanowisko *Linaria loeselii*. Wyjątkowo licznie reprezentowane są populacje gatunków roślin naczyniowych oraz zwierząt zagrożonych i prawnie chronionych w Polsce. Jest tu stanowisko lęgowe puchacza oraz miejsce stałego pobytu takich gatunków jak bielik i rybołów. Ponad 50% obszaru zajmuje 9 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Nadmorskie wydmy, piaszczyste plaże zajmują 16% obszaru, siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują 2% powierzchni a siedliska leśne - 82%.

PLH220023 Ostoja Słowińska

Obszar obejmuje Słowiński Park Narodowy wraz z przyległym do niego terenem od strony południowo-zachodniej. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego PN (wraz z włączonymi do parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem, dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Występują tu

ruchome wydmy, będące jednymi z największych w Europie, wznoszące się na wysokość 30 m. n.p.m. Wydmy rocznie przesuwają się od 3 do 10 m. w ostoje znajdują się również trzy słonawe jeziora przymorskie, których brzegi porasta szeroki pas szuwaru trzcinowego i pałkowego oraz otaczające je podmokłe łąki, pastwiska i lasy. Pomiedzy wydmami wykształciły się zbiorowiska psammofitów i wilgotnych wrzosowisk. Występują tu również nadmorskie bory bażynowe, będące ostatnim stadium sukcesji w tych środowiskach. Obszar uznany został za ostoje ptaków o randze europejskiej, a także wpisano go na listę obszarów Konwencji Ramsar. Stwierdzono tu występowanie 28 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 11 gatunków regularnie migrujących nie wymienionych w dyrektywie. Ponadto 11 gatunków żyjących tu ptaków wpisano do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Do lęgów przystępuje tu przynajmniej 1% krajowej populacji: bielika, orła przedniego, rybołowa, puchacza, biegusa zmiennego, i sieweczki obrożnej. Odnotowano też dość wysokie zagęszczenie kormorana czarnego i błotniaka łąkowego. W czasie przelotów występuje tu ponad 4% populacji szlaku wędrówkowego gęsi zbożowej, 3% żurawia, 2% bielaczka i ponad 1% nurogęsia. Jest to również ostoja morświna, wielu rzadkich gatunków bezkręgowców, z pijawkami i pajęczakami na czele. Stwierdzono tu również 22 gatunki roślin chronionych.

PLB220003 Pobrzeże Słowińskie

Obszar zajmuje dobrze zachowane, wykształcone typowe na dużych powierzchniach siedliska charakterystyczne dla terenów nadmorskich. Spośród nich 9 rodzajów siedlisk europejskich. Stanowiska 12 gatunków rzadkich i zagrożonych mających znaczenie europejskie, w tym rośliny naczyniowe, bezkręgowce: pijawki, pajęczaki, ważna ostoja ptasia o randze europejskiej, m.in.: bocian czarny i biały, bąk, bielaczek, bielik, błotniak stawowy i łąkowy, orliki, derkacz, żuraw, rybitwy, puchacz, dzierzba gąsiorek. To także siedlisko ptaków migrujących: świstuna, gęsi, nurogęsi, mewy srebrzystej. Obszar chroni krajobraz różnorodnych form morfologicznych, obserwowanych na Mierzei Gardnieńsko-łębskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m.n.p.m.), wędrujące w tempie 3-10 m rocznie. 2 największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko i Gardno wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi.

PLB990002 Przybrzeżne wody Bałtyku

Obszar obejmuje pas wód przybrzeżnych Bałtyku o około 15 kilometrowej szerokości i głębokości sięgającej od 0 do 20 m. Rozciąga się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego po granicę z ostoją Zatoki Pomorskiej przebiegającą prostopadle do zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łązy). Dno morskie jest nierówne, deniwelacje dna sięgają 3 m. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są morskie ssaki duże - foki szare i obrączkowane oraz morświny. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Szczególne znaczenie mają również populacje lodówki, nurnika i uhli.

Słowiński Park Narodowy

Słowiński Park Narodowy utworzony został 1 stycznia 1967 r., na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 września 1966 r. (Dz.U. Nr 42 poz.254). Całkowita powierzchnia Parku wynosi 32774,03 ha, z czego 2743,97 ha znajduje się na terenie Powiatu Lęborskiego (2382,79 ha w g. Wicko i 361,18 ha w g. Łeba).

Ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe, został uznany przez UNESCO w 1977r., za Światowy Rezerwat Biosfery. Główną atrakcją Parku są wędrujące z wiatrem wydmy, odsłaniające martwe lasy - pozostałości po zasypanych piaskiem drzewostanach. Wydmy tworzy piasek wyrzucany na plażę, wysuszany przez wiatr i słońce i przenoszony w głąb lądu. Osiągają one do 30 m wysokości i wędrują z szybkością 3 -10 m w ciągu roku. Teren Parku niegdyś stanowił zatokę morską, która w wyniku działalności morza i innych procesów geomorfologicznych, została całkowicie oddzielona od niego mierzeją Gardno-Łebską. W ten sposób powstały płytkie przymorskie jeziora, Gardno i Łebsko, będące również osobliwością na miarę europejską. Ważnym elementem krajobrazu jest pas polodowcowych wzgórz morenowych otaczających Park od południa i zachodu. Z najwyższego wzniesienia Rowokół (115m n.p.m.) roztacza się widok na cały Park.

Szczególną wartość przyrodniczą Słowińskiego Parku Narodowego stanowią różnorodne zespoły roślinne - od pionierskich roślin tworzących naturalne ciągi sukcesyjne na piaszczystych plażach jak honkenia piaskowa czy rukwiel nadmorska - do typowych nadmorskich, sosnowych borów bażynowych z wrzosami i storczykami w runie. Największą powierzchnię w Parku, bo ok. 80% zajmują różne odmiany borów sosnowych, od suchych poprzez świeże, aż do bagiennych. Występują tu również różnego typu torfowiska: wysokie, przejściowe, niskie i łąkowe. We florze Parku stwierdzono 920 gatunków roślin naczyniowych, z czego 92 podlega ochronie np. rosnący na wydmach mikołajek nadmorski, a także widłak torfowy, rosiczki okrągłolistna i długolistna, brzeżyca jednokwiatowa, poryblin jeziorny, długosz królewski, storczyki, włosownica europejska. Położenie Parku na trasie wiosennych i jesiennych przelotów powoduje, iż teren ten jest przez cały rok miejscem gniazdowania lub wypoczynku dla około 260 gatunków ptaków. Do najcenniejszych z nich należy zaliczyć: bielika, orła przedniego, puchacza, ohara, biegusa zmiennego, sieweczke obrożną. Na terenie parku żyją sarny, jelenie, dziki, jenoty, norki amerykańskie, wydry, bobry. W przeszłości tereny Parku zamieszkiwała grupa ludności Kaszubskiej - Słowińcy, od których Park wzięł swoją nazwę. W miejscowości Kluki znajduje się skansen, który prezentuje interesującą przeszłość i kulturę tej grupy etnicznej.

Rezerваты przyrody

Mierzeja Sarbska

Rezerwat krajobrazowy utworzony w 1976 r., na mocy Zarządzenia MLiPD z dnia 10 listopada 1976 r. (MP Nr 42 z 1976 r., poz. 206) w celu ochrony naturalnych zbiorowisk wydmy i bagiennych wykształconych w specyficznych warunkach wąskiej (ok. 1 km) mierzei nadmorskiej. Poza SPN, jest to jedyne miejsce na polskim wybrzeżu z ruchomymi wydmami parabolicznymi. Znajdują się tu torfowiska i bory bażynowe oraz olsy. Stanowi ostoję puchacza. Rezerwat zajmuje powierzchnię 546,63 ha, w tym na terenie powiatu lęborskiego ok. 330 ha. Rezerwat posiada plan ochrony.

Nowe Wicko

Rezerwat florystyczny utworzony w 1984 r. na mocy Zarządzenia MLiPD z dnia 18 maja 1984 r. Rezerwat znajduje się na terenie gminy Wicko i zajmuje powierzchnię 24, 5 ha. Obejmuje silnie zarośnięte jezioro eutroficzne wraz ze zbiorowiskami szuwarowymi, zaroślami łożowymi, olesem, łęgim i brzeziną bagienną (działka ewidencyjna nr 7 na

gruntach wsi Wicko, własność Skarbu Państwa). Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora z naturalnymi zespołami roślinnymi oraz stanowiska woskownicy europejskiej na południowo-wschodniej granicy zasięgu.

Las Górkowski

Rezerwat torfowiskowy utworzony w 1984 r. na mocy Zarządzenia MLiPD z dnia 18 maja 1984 r. Znajduje się na terenie gminy Wicko i zajmuje powierzchnię 99,4 ha. Obejmuje on torfowisko wraz z brzezią bagienną i olesem w dolinie Łupawy. Celem ochrony jest zachowanie torfowiska wraz ze starodrzewem i charakterystycznymi dla gleb torfowych zbiorowiskami roślinnymi.

Karwickie Źródłiska

Rezerwat leśny utworzony w 2007 r. na mocy rozporządzenia Nr 24/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 lipca 2007 r. Obejmuje obszar źródlisk i lasu o powierzchni 3,22 ha, położony jest w granicach gminy Cewice. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie obszaru źródliskowego wraz z otaczającym lasem oraz z charakterystycznymi, rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin. W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę rezerwatu, o łącznej powierzchni 38,84 ha.

Łebskie Bagno

Rezerwat torfowiskowy utworzony w 2006 r. na mocy rozporządzenia Nr 51/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. Obejmuje torfowisko wysokie typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi i leśnymi. Powierzchnia rezerwatu stanowi 111,54 ha.

Czarne Bagno

Rezerwat torfowiskowy utworzony w 2006 r. na mocy rozporządzenia Nr 50/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. Torfowisko wysokie typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi, bagiennymi, wodnymi i leśnymi. Powierzchnia rezerwatu to 102,86 ha.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Fragment pradoliny Łeby i wzgórze morenowe na południe od Lęborka”

Ww. Obszar Chronionego Krajobrazu zatwierdzony został uchwałą Nr X/42/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku z dnia 08.12.1981 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” oraz obszarów krajobrazu chronionego (Dz.Urz WRN w Słupsku Nr 9, poz.23).

Powierzchnia OChK wynosi 16731 ha, z czego blisko 92 % (15350 ha) znajduje się na terenie powiatu lęborskiego. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje zalesiony fragment wysoczyzny morenowej i część doliny Okalicy i Unieszynki.

Użytki ekologiczne

Rozporządzeniem Nr 78/2006 Wojewody Pomorskiego, na terenie Powiatu Lęborskiego, zostały utworzone użytki ekologiczne wymienione i krótko scharakteryzowane w tabeli poniżej.

Tab. 58. Użytki ekologiczne występujące na terenie Powiatu Lęborskiego

L.p.	Nazwa obiektu	Cel ochrony	Powierzchnia /ha/	Położenie	Numer w rejestrze Wojewody Pomorskiego
1.	Wąska Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych	0,20	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 162j	328
2.	Ciągi Słonek	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	1,56	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Uniesin Oddział 10lp, 110c	314
3.	Trójkątna Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych	1,66	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Leśnik Oddział 136d	315
4.	Storczykowa Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych i cennych gatunków roślin	4,81	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 120c,j	316
5.	Margłowa Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	2,57	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 118n, o	317
6.	Sarnia Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	4,17	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 116d	318
7.	Oskowskie Szuwary	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	2,41	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Kozin Oddział 199n	319
8.	Łąka nad Jeziorem Oskowskim	zachowanie biocenozy łąkowych	3,67	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Kozin Oddział 199b	320
9.	Rozlewiska Jeziora Święte	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	1,88	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Święte Oddział 159f	321
10.	Długa Łączka	zachowanie biocenozy łąkowych i szuwarowych	2,34	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Święte Oddział 145j, 161b	322
11.	Karwicka Łąka	zachowanie biocenozy łąkowych	3,02	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Jeziernik Oddział 152t	323
12.	Nad Grąźelowym Jeziorem	zachowanie biocenozy łąkowych i oczka śródlęśnego	1,50	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 148f	324
13.	Nad Rzeką	zachowanie biocenozy	0,18	Nadleśnictwo Cewice	325

	Unieszynką	łąkowych		Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 152bx	
14.	Torfowa łąka	zachowanie biocenoz łąkowych	0,18	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 161f	326
15.	Łąka nad Torowiskiem	zachowanie biocenoz łąkowych	0,20	Nadleśnictwo Cewice Obręb Cewice Leśnictwo Jeziernik Oddział 161h	327
16.	Kostroga	zachowanie biocenoz łąkowych i szuwarowych	1,48	Nadleśnictwo Cewice Obręb Mikorowo Leśnictwo Kozin Oddział 231m	329

Źródło: RDOŚ Gdańsk, 2012

Pomniki przyrody

rodzaj	ilość	gat_1	gat_2	gat_3	gat_4	organ_powołujący	numer_aktu	data_aktu	zarządzają	gmina
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 163	1966-10-21		Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 164	1966-10-21		Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 176	1967-05-16		Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 178	1967-05-16		Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 229	1968-01-13		Cewice
drzewo	1	buk zwyczajny				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 230	1968-01-13		Cewice
drzewo	1	klon zwyczajny				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 231	1968-01-13		Cewice
drzewo	1	klon zwyczajny				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 232	1968-01-13		Cewice
drzewo	1	klon zwyczajny				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 233	1968-01-13		Cewice
drzewo	1	klon zwyczajny				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 234	1968-01-13		Cewice
aleja	32	buk zwyczajny	buk zwyczajny			Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 235	1968-01-13	Gmina Cewice	Cewice
drzewo	1	lipa drobnolistna				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 236	1968-01-13	Gmina Cewice	Cewice
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 246	1969-12-09	Nadleśnictwo Lębork	Cewice
drzewo	1	klon zwyczajny				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 254	1969-12-09	Edmund Dawidowski	Cewice
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 257	1969-12-09		Wicko
grupa drzew	4	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy	wiąz szypułkowy	Wydz. RiL Prez. WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 266	1970-12-30		Cewice
grupa drzew	3	lipa drobnolistna	wiąz szypułkowy	wiąz szypułkowy		Prezydium WRN Gdańsk	Orzeczn. nr 273	1970-12-30	Gmina Nowa Wieś Lęborska	Nowa Wieś Lęborska
drzewo	1	wiąz				Prezydium WRN	Orzeczn. nr 27	1970-12-30	Piotr	Nowa Wieś

		szypułkowy				Gdańsk	4		Łuczyński	Lęborska
głaz	1					Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr27 6	1970-12-30	Nadleśnictwo Lębork	Nowa Wieś Lęborska
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr27 7	1970-12-30		Nowa Wieś Lęborska
grupa drzew	2	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr27 8	1970-12-30	Parafia Rzym.- Kat.Garczegor ze	Nowa Wieś Lęborska
drzewo	1	sosna zwyczajna				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr27 9	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
grupa drzew	4	dąb bezszypułkow y	dąb bezszypułkow y	dąb bezszypułkowy	dąb bezszypułkowy	Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 0	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
grupa drzew	3	dąb bezszypułkow y	dąb bezszypułkow y	dąb bezszypułkowy		Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 1	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
grupa drzew	2	sosna zwyczajna	dąb szypułkowy			Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 2	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
grupa drzew	2	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 3	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 4	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
grupa drzew	5	buk zwyczajny	buk zwyczajny	buk zwyczajny	buk zwyczajny	Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 5	1970-12-30	Nadleśnictwo Choczewo	Wicko
drzewo	1	cis pospolity				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr28 6	1970-12-30	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	jarząb szwedzki				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr29 1	1971-12-30	Gmina Nowa Wieś Lęborska	Nowa Wieś Lęborska
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr29 2	1971-12-30		Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Prezydium WRN Gdańsk	Orzec.nr29 4	1971-12-30	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Orzec. 253	1969-12-09		Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Orzec297/ 163	1984-05-16	Miasto Łeba	Łeba m.
drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Rejon Dróg Publicznych Lębork	Nowa Wieś Lęborska

drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Rejon Dróg Publicznych Łębork	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Rejon Dróg Publicznych Łębork	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Rejon Dróg Publicznych Łębork	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Gmina Nowa Wieś Łębska	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Gmina Nowa Wieś Łębska	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 2/90	1990-07-31	Leszek i Adam Wołoszki	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Cewice	Cewice
drzewo	1	grab zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Cewice
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Cewice
drzewo	1	klon zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Cewice
grupa drzew	5	lipa drobnolistna	lipa drobnolistna			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Cewice	Cewice
grupa drzew	5	lipa drobnolistna	lipa drobnolistna			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Cewice	Cewice
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Nowa Wieś Łębska
grupa drzew	2	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	grab zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska

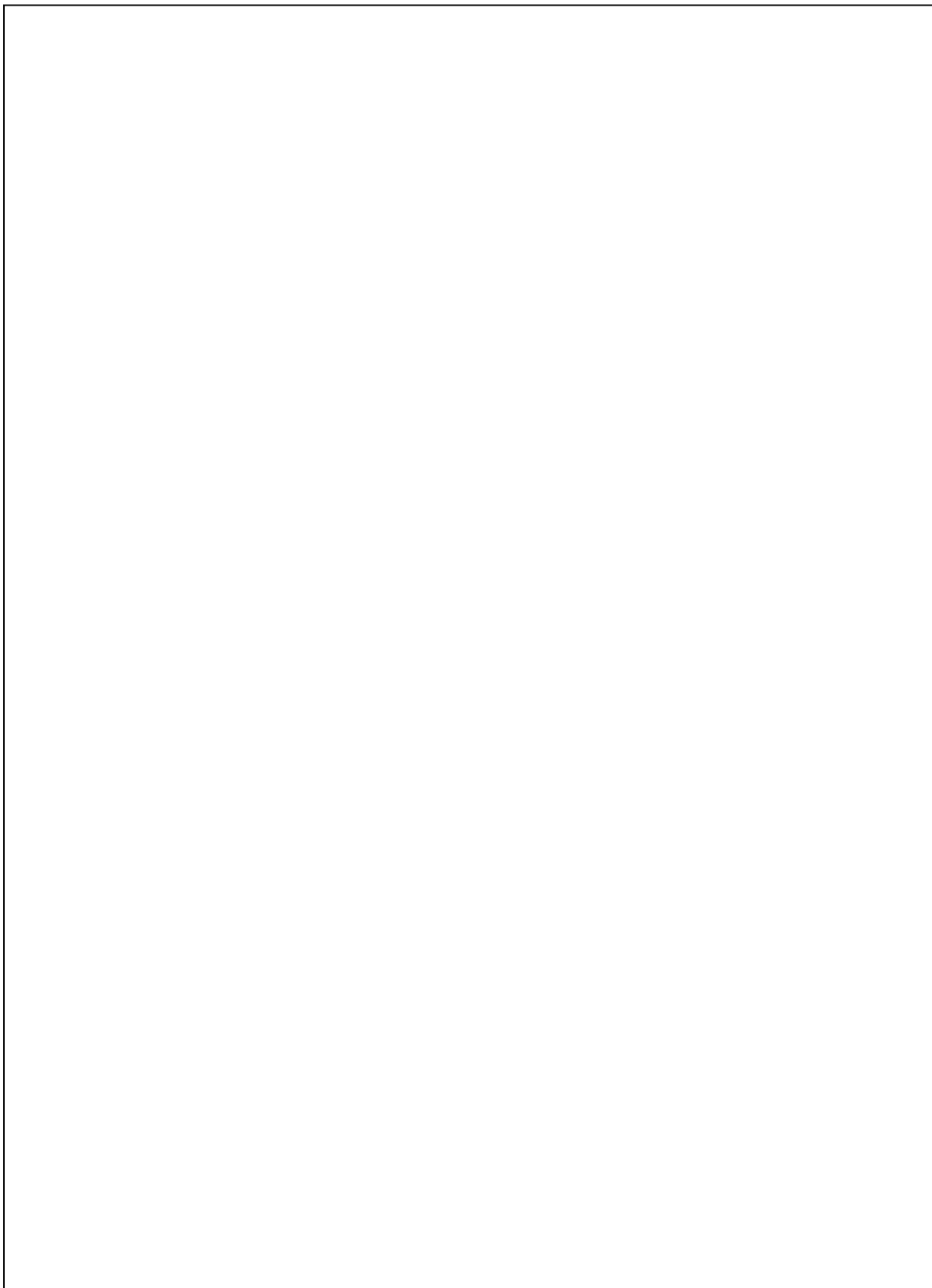
drzewo	1	platan klonolistny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska
grupa drzew	3	lipa drobnolistna	lipa drobnolistna	lipa drobnolistna		Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska
grupa drzew	2	klon zwyczajny	klon zwyczajny			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	platan klonolistny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	platan klonolistny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Nowa Wieś Łębska
drzewo	1	cis pospolity				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	kasztan jadalny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	jesion wyniosły				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	jesion wyniosły				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	jesion wyniosły				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	wiąz górski				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo	Wicko

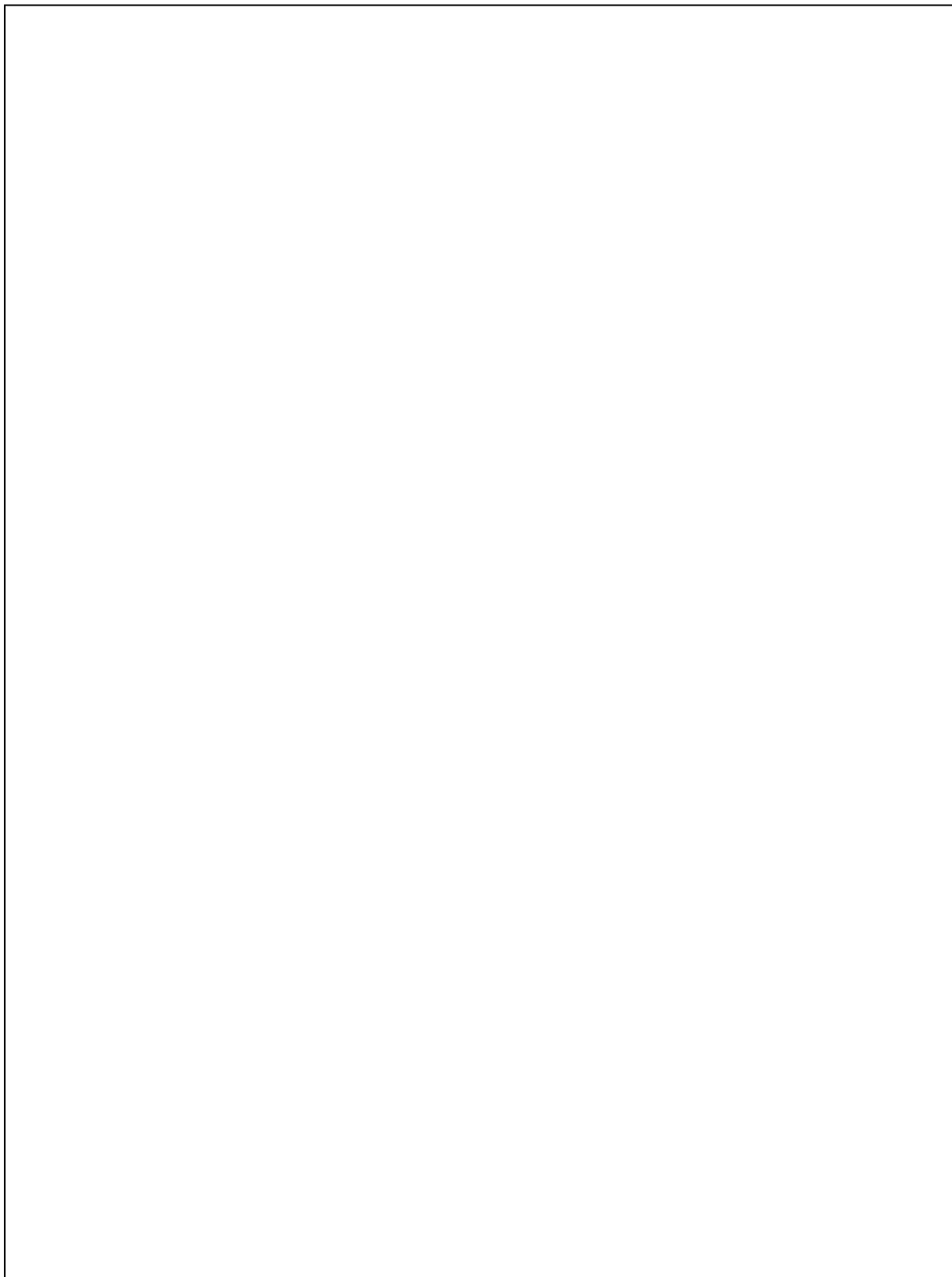
		szypułkowy							Łębork	
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
grupa drzew	2	buk zwyczajny	buk zwyczajny			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	jesion wyniosły				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	klon jawor				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
grupa drzew	2	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dagleźja zielona				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	kasztan jadalny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	lipa drobnolistna				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo	Wicko

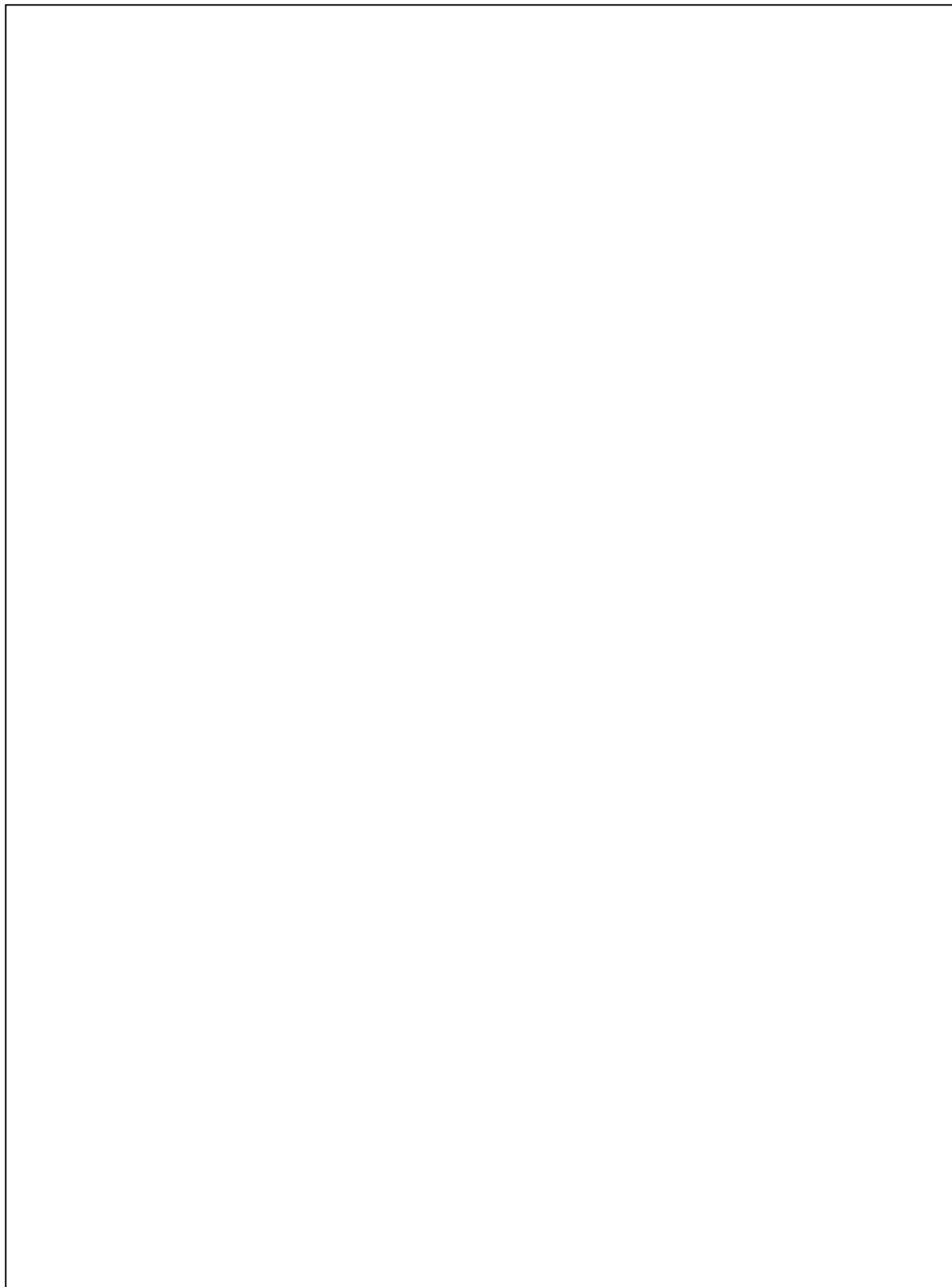
		szypułkowy							Łębork	
grupa drzew	2	buk zwyczajny	buk zwyczajny			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
grupa drzew	7	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	jesion wyniosły				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	platan klonolistny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	buk zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
grupa drzew	3	buk zwyczajny	buk zwyczajny	buk zwyczajny		Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
grupa drzew	3	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy		Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
grupa drzew	2	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	AWRSP	Wicko
drzewo	1	grab zwyczajny				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	jesion wyniosły				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Gmina Wicko	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	sosna zwyczajna				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
grupa drzew	2	modrzew europejski	modrzew europejski			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
grupa drzew	2	dąb szypułkowy	dąb szypułkowy			Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
drzewo	1	dąb szypułkowy				Wojewoda Słupski	Rozp. 51/95	1995-08-28	Nadleśnictwo Łębork	Wicko
aleja	12	lipa				Rada Miejska w Łęborku	Uchw. XXVI- 232/2004	2004-09-03	MZGK Łębork	Łębork
drzewo	1	lipa srebrzysta				Rada Miejska w Łęborku	Uchw. XXVI- 232/2004	2004-09-03	MZGK Łębork	Łębork
drzewo	1	buk czerwony				Rada Miejska w Łęborku	Uchw. XXVI- 232/2004	2004-09-03	MZGK Łębork	Łębork

drzewo	1	lipa szerokolistna				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	jesion wyniosły				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	grab rozłożysty				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
grupa drzew	2	Kasztanowiec zwyczajny				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	klon srebrzysty				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	klon srebrzysty				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	lipa drobnolistna				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	dąb szypułkowy				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	dąb szypułkowy				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	dąb szypułkowy				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	dąb szypułkowy				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
grupa drzew	2	brzoza brodawkowata				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
grupa drzew	2	wierzba biała				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	lipa drobnolistna				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
drzewo	1	buk pospolity				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
grupa drzew	2	buk zwyczajny	brzoza brodawkowata			Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork
grupa drzew	6	buk zwyczajny				Rada Miejska w Lęborku	Uchw. XXVI-232/2004	2004-09-03	MZGK Lębork	Lębork

Źródło: RDOŚ Gdańsk, Urząd Miejski w Lęborku, 2012

3.2.11. Tereny zieleni

W Powiecie Lęborskim znajduje się szereg zabytkowych parków o dużej wartości kulturalnej i przyrodniczej:

- park w zespole pałacowym w Łebuni,
- park w Lęborku,
- park w zespole pałacowym w Charbrowie,
- park w zespole pałacowym w Nowęcinnie,
- park w Poraju,
- park w zespole pałacowym w Ulinii,
- park w zespole pałacowym w Zdrzewnie.

Tab. 59. Tereny zieleni w Powiecie Lęborskim w 2011 roku

Parki spacerowo-wypoczynkowe		Zieleńce		Zieleń uliczna	Tereny zieleni osiedlowej	Parki zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	Cmentarze
szt.	ha	szt.	ha	ha	ha	ha	szt.
8	32,8	61	53,9	8,1	27,6	114,3	18

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 60. Tereny zieleni w gestii samorządów miast na terenie Powiatu Lęborskiego w 2011 roku

Kategoria	Parki spacerowo-wypoczynkowe		Zieleńce		Tereny zieleni osiedlowej
Jednostka	szt.	ha	szt.	ha	ha
Powiat Lęborski	8	32,8	61	53,9	4,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tab. 61. Nasadzenia i ubytki drzew i krzewów w 2011 roku w Powiecie Lęborskim

Nasadzenia drzew	Nasadzenia krzewów	Ubytki drzew	Ubytki krzewów
szt.	szt.	szt.	szt.
196	1160	95	165

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

3.2.12. Zasoby leśne

Powiat Lęborski charakteryzuje się lesistością wynoszącą około 40%. Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa we wszystkich gminach Powiatu Lęborskiego sprawuje Starosta, powierzając jego prowadzenie Nadleśniczemu. Lasy niebędące własnością Skarbu Państwa, występujące w granicach Powiatu Lęborskiego zajmują powierzchnię 893,3 ha.

Tab. 62. Powierzchnia gruntów leśnych w 2011 roku [ha]

ogółem	grunty leśne publiczne			grunty leśne prywatne	lesistość %
	razem	własność Skarbu Państwa	w zarządzie Lasów Państwowych		
28988,8	28095,5	27926,2	27222	893,3	39,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Największe kompleksy leśne koncentrują się w południowej części powiatu (gmina Cewice). Zasoby leśne stanowią duży potencjał gospodarczy i ekologiczny tej części powiatu, a także odgrywają istotną rolę w przestrzeni przyrodniczej i sieci ekologicznej regionu. Są one podstawą rozwoju lokalnego przemysłu drzewnego oraz podstawowym elementem zaplecza dla rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej.

Stosunkowo dużą lesistością charakteryzuje się również miasto Łeba. Lasy koncentrujące się w północnej części miasta w pasie mierzejowym, w całości zaliczone są do lasów ochronnych (wodochronnych i glebochronnych).

Centralna część powiatu charakteryzuje się umiarkowaną lesistością. Kompleksy leśne, koncentrują się w strefie krawędziowej wysoczyzny (zbrocza Pradoliny Redy-Łeby).

Najmniejszy udział procentowy powierzchni leśnej posiada gmina miejska Lębork. Całość powierzchni leśnej w granicach administracyjnych miasta Lębork zaliczona jest do kategorii lasów ochronnych.

Lasy Powiatu Lęborskiego znajdują się w zarządzie dwóch Nadleśnictw: Lębork oraz Cewice.

Nadleśnictwo Lębork dzieli się na obręby: Lębork, Łeba, Wicko, Nowa Wieś Lęborska oraz Dziechno i Popowo. Lasy obrębu Lęborskiego położone są na wzniesieniach morenowych, dochodzących do wysokości 193 m.n.p.m. i stokach doliny rzeki Łeby. Charakteryzują się urozmaiconą mozaiką siedlisk, różnorodnością gatunkową roślin oraz bogactwem form krajobrazu. Przewaga siedlisk lasowych w tym obrębie sprawia, że dominują tutaj lasy liściaste bukowe lub dębowo-bukowe dobrej jakości, tworzące wartościowe odnowienia naturalne.

Obręb Łeba graniczy bezpośrednio z Morzem Bałtyckim i Słowińskim Parkiem Narodowym. Na terenie tego obrębu znajdują się dwa rezerваты przyrody: "Mierzeja Sarbska" oraz "Las Górkowski". Na terenie obrębu Łeba dominują siedliska borowe z przewagą gatunków iglastych, głównie sosny.

Wśród lasów Powiatu Lęborskiego, objętych zarządem Nadleśnictwa Cewice (gmina Cewice z wyłączeniem obrębu Dziechno i Popowo), najważniejszym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, współpanująca z bukiem, dębem, świerkiem modrzewiem lub brzozą. Drugim co do ilości występowania gatunkiem iglastym jest świerk, tworzący głównie drzewostany mieszane z udziałem sosny, dębu, buka i brzozy, rzadziej lite świerczyny. Następnym panującym gatunkiem iglastym jest modrzew. Natomiast z gatunków liściastych najliczniej występuje buk. Drzewostany bukowe charakteryzują się dobrą jakością, zdrowotnością oraz dużą dynamiką w zakresie odnowień naturalnych. Buk tworzy drzewostany mieszane z udziałem sosny, świerka, dębu,

brzozy i graba oraz lite buczyny. Ważnym gatunkiem liściastym jest również dąb, który tworzy przeważnie drzewostany mieszane, głównie z bukiem, sosną, świerkiem, brzozą, rzadziej z olszą i grabem. Nielicznie występują lite dąbrowy, charakteryzujące się dobrą jakością hodowlaną i techniczną. Kolejnym gatunkiem lasotwórczym jest brzoza. Na uwagę zasługuje również olsza. Pozostałe gatunki zajmują zarówno w udziale powierzchniowym jak i masowym poniżej 1,0 %.

4. Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w Powiecie Lęborskim

4.1. Główne zagrożenia środowiska – podsumowanie

Zagrożenia środowiska mogą mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń jest ściśle związana ze specyfiką danego obszaru, tj. rozwojem gospodarczym w powiązaniu z warunkami fizyczno - geograficznymi.

4.1.1. Zagrożenia naturalne

Główne zagrożenia naturalne na terenie Powiatu Lęborskiego mogą dotyczyć:

- wystąpienia powodzi i lokalnych podtopień - zagrożenie to dotyczy głównie terenów Pradoliny Redy-Łeby, w tym Lęborka, oraz otoczenia jez. Łebsko, w tym miasta Łeba.; w mniejszym stopniu na podtopienia narażone są tereny położone nad małymi ciekami wodnymi; lokalne podtopienia są często skutkiem działalności człowieka, powoduje je m.in. podnoszenie rzędnych działek budowlanych, zasypywanie rowów melioracyjnych, czy uszkodzanie drenów;
- wystąpienia pożarów lasów – duża penetracja lasów przez mieszkańców oraz turystów sprzyja powstawaniu pożarów, dotyczy to zwłaszcza drzewostanów sosnowych na siedliskach boru suchego i boru świeżego w okresie lata i wczesnej wiosny. Zagrożenie pożarami lasów jest zwiększane przez:
 - złą kondycję zdrowotną lasów;
 - zmiany klimatyczne, a w szczególności występowanie bezśnieżnych zim i długotrwałych okresów wysokich temperatur
- erozji gleb – czynnikami sprzyjającymi temu procesowi są m.in. wycinanie i wypalanie lasów, źle prowadzone osuszanie terenów, usuwanie zakrzewień i zadrzewień śródpolnych, zbyt intensywny wypas zwierząt;
- zakwaszenia gleb - głównymi źródłami jonów wodorowych, określających odczyn (pH), w glebie są procesy zachodzące między cząsteczkami gleby i korzeniami roślin podczas pobierania przez nie mineralnych składników odżywczych, mineralizacja substancji organicznej gleby, tworzenie się kwasów organicznych w próchnicy glebowej, bezpośredni opad kwaśnych deszczów; procesy te są wspierane przez czynniki antropogeniczne tj. stosowanie w leśnictwie i rolnictwie nawozów amonowych, intensyfikacja rolnictwa.

4.1.2. Zagrożenia antropogeniczne

Zagrożenia antropogeniczne dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Mieszkalnictwo

Główny problem stanowi niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej – korzysta z niej około 72,6 % mieszkańców powiatu (wg GUS, 2010). Niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej

i systemów oczyszczania ścieków stwarza problem nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych, które trafiają do wód lub do ziemi, co powoduje ich zanieczyszczenie. Również wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych wiąże się ze zwiększaniem ich trofii (żywności), a co za tym idzie pogorszeniem jakości wód. Powiat Lęborski znajduje się na obszarze trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP 107 Pradolina rzeki Łeba, GZWP 114 Zbiornik międzymorenowy Maszewo oraz niewielki fragment GZWP 108 Zbiornik międzymorenowy Salino. Wszelkie zanieczyszczenia przedostające się do wód gruntowych mogą infiltrować wгłęb podłoża geologicznego stwarzając zagrożenie dla zasobów wodnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Zwiększenie udziału powierzchni zabudowanych wpływa również na ilość wody retencjonowanej w glebie. Wody opadowe i roztopowe z terenów utwardzonych i zabudowanych trafiają często do sieci kanalizacyjnej bądź bezpośrednio do cieków wodnych. Taki sposób zagospodarowania wód przyczynia się do zmniejszenia ilości wody zasilającej wody podziemne, a co za tym idzie zmniejszenia zasobów tych wód. Zwiększenie gęstości zabudowy na terenach położonych w pobliżu brzegów jezior przyczynia się do pogorszenia stanu jakości wód poprzez zwiększenie spływu powierzchniowego.

Kolejne zagrożenie stanowi emisja niska zanieczyszczeń powietrza. Wśród technologii ogrzewania mieszkań w Powiecie Lęborskim nadal duży udział stanowią piece centralnego ogrzewania opalane węglem i drewnem. Około 50,5% ludności powiatu korzysta z instalacji gazowej. Pozostałe gospodarstwa domowe wyposażone są w indywidualne systemy grzewcze na tradycyjne paliwo, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki, benzo/a/pirenu i pyłu w powietrzu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla, jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych.

Istotnym problemem jest presja urbanizacyjna. Zbyt szybki i źle zaplanowany rozwój budownictwa mieszkaniowego może przyczynić się do degradacji ważnych przyrodniczo obszarów.

System komunikacyjny

Stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, a więc emisji spalin, generowania hałasu, degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska związkami ropopochodnymi, związkami chemicznymi używanymi do odśnieżania. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin ze strony systemu komunikacyjnego na terenie Powiatu Lęborskiego występuje wzdłuż drogi krajowej nr 6, dróg wojewódzkich nr 212, 213, 214, w mniejszym stopniu dotyczy to dróg powiatowych i gminnych.

Szlaki komunikacyjne stanowią bariery w migracji organizmów żywych, dlatego niezwykle istotny jest rozwój sieci drogowej z uwzględnieniem przyrodniczej roli obszarów.

Przemysł

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest kilka większych zakładów przemysłowych, które mogłyby wpływać na pogorszenie stanu jakości środowiska. Przede wszystkim są to zakłady legitymujące się pozwoleniami zintegrowanymi.

Dla przykładu, wśród zagrożeń jakie mogą pojawić się ze strony Odlewni Żeliwa i Metali Nieżelaznych „Spomel” należy wymienić:

- odpady powstające w podczas produkcji odlewów stanowiące zużytą masę formierską i rdzeniową, żużel, szlamy i pyły, oraz materiały ogniotrwałe, wióry, zalewki, zużyte szpilki, zbrojenia form i rdzeni, naddatki technologiczne, materiały ściernie, zużyte oleje i emulsje;
- emisję gazową powstającą podczas przygotowywania masy oraz przy produkcji rdzeni z zastosowaniem spoiw organicznych (monomerów używanych żywic np. fenoli, formaldehydu, alkoholu furfurylowego oraz rozpuszczalników stosowanych do produkcji spoiw np. węglowodory, alkohole, chlorowcopochodne węglowodorów i inne);
- uwalnianie się do atmosfery produktów pirolizy składników masy (CO, CO₂, węglowodory alifatyczne, benzen, toluen, WWA - wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, aldehydy, ketony, kwasy, fenol, amoniak, chlorowodór, cyjanowodór, tlenki azotu, tlenki siarki);
- emisję pyłu z odpylania pieców topialnych, który ze względu na zawartość w nim metali ciężkich jest zaliczany do odpadów niebezpiecznych.

Poważne awarie

Na terenie Powiatu Lęborskiego nie występują zakłady o zwiększonym oraz o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

W latach 2009-2012 WIOŚ odnotował następujące zdarzenia o znamionach poważnych awarii na obszarze powiatu:

- rozszczelnienie cysterny z olejem napędowym na przejeździe kolejowym w Mostach;
- rozszczelnienie beczki z chlorem w Garczegorzu w rejonie torów kolejowych.

Rolnictwo

Rolnictwo odgrywa bardzo dużą rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego Powiatu Lęborskiego, użytki rolne stanowią 90,2 % jego powierzchni.

Rolnictwo jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin) oraz ścieków pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich. Niewłaściwa gospodarka nawozami mineralnymi oraz niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych i sianokiszzonek jest źródłem zanieczyszczeń przyczyniających się do eutrofizacji wód

powierzchniowych. Również użytkowanie gruntów ornych i pastwisk położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków może mieć negatywny wpływ na jakość wód.

Rolnictwo może także przyczyniać się do zwiększonej erozji wodnej i eolicznej gleb poprzez niewłaściwe gospodarowanie na obszarach o dużych spadkach terenu.

4.2. Priorytety ochrony środowiska

W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska w Powiecie Lęborskim:

W zakresie ochrony przyrody:

- Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Minimalizacja presji mieszkańców na tereny cenne przyrodniczo;
- Ochrona dolin rzecznych;
- Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

W zakresie ochrony wód:

- Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej;
- Dociążenie istniejących oczyszczalni ścieków;
- Likwidacja nielegalnych form odprowadzania ścieków;
- Racjonalne wykorzystanie lokalnych zasobów surowcowych;
- Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia ludności w wodę;
- Zapewnienie najwyższej jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- Ochrona wód podziemnych w obszarach GZWP oraz wód powierzchniowych;
- Ochrona zasobów wód podziemnych poprzez likwidację lub legalizację nielegalnych punktów (studni) poboru wody;
- Ochrona wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany ze źródeł rolniczych.
- Modernizacja wałów przeciwpowodziowych oraz budowa zbiorników małej retencji.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- Zmniejszenie emisji niskiej poprzez zmianę systemów grzewczych;
- Rozbudowa sieci gazowej;
- Stosowanie energooszczędnych oraz niskoemisyjnych technologii i termomodernizacja budynków;
- Zmniejszenie zagrożenia ze strony systemu komunikacyjnego.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Zapewnienie dotrzymania standardów jakości gleb na terenie powiatu;
- Ochrona terenów rolniczych o dużych spadkach terenu przed degradacją;
- Zmniejszenie zakwaszenia gleb;
- Wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost);
- Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- Likwidacja nielegalnego wydobycia surowców.

W zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem jonizującym:

- Monitorowanie poziomu hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg oraz hałasu emitowanego przez zlokalizowane na terenie powiatu zakłady;
- Dbłość o zachowanie odpowiedniej odległości od ciągów komunikacyjnych w stosunku do projektowanej zabudowy;
- Tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej.

W zakresie ochrony przed odpadami:

- Kontrolowanie podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- Rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawnych;
- Monitorowanie prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest.

W zakresie edukacji ekologicznej:

- Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży;
- Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców;
- Propagowanie zdrowego stylu życia.

5. Strategia ochrony środowiska do roku 2019

5.1. Wprowadzenie

Proces planowania strategicznego i operacyjnego polega na znalezieniu odpowiedzi na trzy podstawowe pytania:

- gdzie jesteśmy?
- gdzie chcemy się znaleźć?
- w jaki sposób chcemy to zrobić?

Odpowiedzi na pierwsze dwa pytania nakreślają ramy procesu planowania strategicznego, natomiast odpowiedź na trzecie pytanie definiuje zakres planowania operacyjnego. Planowanie strategiczne określa długoterminową wizję i misję powiatu oraz wyznacza cele strategiczne. Planowanie operacyjne transformuje cele strategiczne na realne zadania, których wykonanie zbliży do osiągnięcia celów strategicznych.

W celu opracowania dokumentów strategicznych przyjmuje się na ogół trójstopniową hierarchię celów: cel nadrzędny, cele systemowe, kierunki działań.

Na proces planowania nakładają się również uwarunkowania wynikające z istniejących programów sektorowych, planów i programów wyższego szczebla. Formułowane cele i zadania są pochodną obecnego stanu i zagrożeń środowiska na terenie powiatu. Specyfika przeważającej działalności gospodarczej oraz charakterystyka funkcjonalna powiatu warunkuje kierunki działań i zadania jakie należy wykonać aby we właściwy sposób przeciwdziałać degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu.

5.2. Cel nadrzędny

W przypadku Powiatu Lęborskiego cel nadrzędny został zdefiniowany jako:

„Zrównoważony rozwój powiatu gwarantujący wysoką jakość życia mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu lub przywracaniu równowagi przyrodniczej”

5.3. Cele systemowe

Cele systemowe wyznaczają stan jaki należy osiągnąć w horyzoncie czasowym 8-10 lat. Cele systemowe są identyfikowane na podstawie analizy obszarów problemowych występujących na danym terenie. W przypadku tym stan negatywny zostaje przekształcony na stan pozytywny. Cele systemowe powinny charakteryzować się tym, że są: specyficzne, mierzalne, akceptowalne, realistyczne i terminowe.

Na poszczególne cele systemowe składają się kierunki działań, a w ramach tych konkretne zadania poprzez które cele te będą realizowane. Zadania podzielono na krótkoterminowe, czyli takie które przewidziano do realizacji w latach 2012 – 2015 oraz zadania długoterminowe - przewidziane do realizacji w latach 2016 – 2019.

W harmonogramie działań na lata 2012-2015 ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów, wraz z szacunkowymi kosztami realizacji zadania w poszczególnych latach, potencjalnymi źródłami finansowania zadania, jednostką odpowiedzialną za realizację oraz wskaźnikiem monitoringu wykonania zadania.

Zasoby przyrody

Cel systemowy:

Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych powiatu

Kierunki działań:

1) Ochrona przyrody i krajobrazu

Zadania krótkoterminowe:

- Współpraca z instytucjami zarządzającymi obszarami Natura 2000, Słowińskim Parkiem Narodowym oraz Obszarem Chronionego Krajobrazu położonymi na terenie powiatu, w zakresie utrzymania walorów tych obszarów;
- Aktualizacja inwentaryzacji zasobów przyrody;
- Tworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- Zachowanie i ochrona najwartościowszych, nieprzekształconych zespołów i fragmentów krajobrazów;

Zadania długoterminowe:

- Zachowanie różnorodności biologicznej

Priorytetowym zadaniem w zakresie ochrony przyrody będzie zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym). Podstawą wszelkich działań powinna być znajomość środowiska naturalnego powiatu, a zwłaszcza jego żywego komponentu (fauna i flora). Wiedzę tę można zaczerpnąć z inwentaryzacji przyrodniczej, która ma na celu przede wszystkim ocenę obszaru ze względu na obiekty i obszary rzadkie, ginące, cenne, warte lub wymagające ochrony.

Zadanie realizowane jest poprzez wprowadzenie szeregu ograniczeń, zakazów i nakazów, których zakres uzależniony jest od formy ochrony prawnej oraz indywidualnych cech chronionego ekosystemu. Obszary zielone stanowią miejsce infiltracji wód opadowych i roztopowych, naturalny filtr powietrza, a także pełnią funkcje ekranów akustycznych i terenów rekreacyjnych. Ze względu na dużą presję mieszkańców na te tereny oraz negatywny wpływ zanieczyszczeń środowiska, obszary te wymagają specjalnej uwagi władz powiatu.

2) Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej

Zadania krótkoterminowe:

- Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych i gruntów nieprzydatnych rolniczo;
- Lokalizacja zadrzewień i zakrzewień wzdłuż istniejących i projektowanych dróg;
- Zakładanie nowych zadrzewień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew i krzewów;
- Objęcie ochroną powierzchni lasów, gdzie ekosystemy zachowały się w stanie mało zmienionym;
- Powiększanie powierzchni terenów zieleni urządzonej;
- Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi.

Zadania długoterminowe:

- Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Zachowanie różnorodności biologicznej środowiska leśnego;
- Ograniczenie antropopresji na lasy

Zrównoważone użytkowanie lasów należy realizować poprzez gospodarkę leśną prowadzoną zgodnie z wymaganiami ochrony przyrody. Trwale zrównoważona gospodarka leśna, to działalność zmierzająca do ukształtowania takiej struktury lasów i wykorzystania ich w taki sposób i w tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i żywotności. Wszelkie zabiegi techniczno-leśne powinny uwzględniać konieczność zachowania bogactwa gatunkowego i strukturalnego lasu. Należy dążyć do renaturyzacji lasów silnie przekształconych gospodarką leśną, a ekosystemy zbliżone do naturalnych przynajmniej częściowo objąć ochroną bierną. Planując skład gatunkowy nowych drzewostanów należy uwzględniać skład gatunkowy zbiorowiska roślinnego stanowiącego potencjalną roślinność naturalną na odpowiednich siedliskach. Lasy i tereny zadrzewione pełnią funkcje rekreacyjne, klimatotwórcze i ochronne. Starosta nadzoruje gospodarkę leśną w lasach prywatnych i powinien egzekwować od prywatnych właścicieli prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej. Na podstawie stosownego porozumienia Starosta Lęborski powierzył Nadleśnictwu Lębork oraz Nadleśnictwu Cewice nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Działania edukacyjne w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych skierowane będą do całego społeczeństwa, a szczególnie do właścicieli lasów prywatnych. Realizacja zadania polegała będzie na organizowaniu spotkań promujących to zagadnienie.

Władze powiatu powinny uwzględniać lokalizację nowych zadrzewień i zakrzewień wzdłuż dróg powiatowych. Stanowią one korytarze ekologiczne oraz ograniczają rozprzestrzenianie się hałasu i zanieczyszczeń powietrza na tereny przylegające do ciągów komunikacyjnych. Należy

również w celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu, z zachowaniem szczególnie cennych okazów oraz zabytkowych alej drzew, usuwać drzewa rosnące na koronach dróg i zakładać nowe szpalery na pasach ochronnych po zewnętrznych stronach rowów. Stworzenie sieci zadrzewień będzie wpływać pozytywnie również na pozostałe komponenty środowiska takie, jak jakość wód, czy powietrza.

Podstawowym zadaniem retencji w lasach jest zmiana uwilgotnienia siedlisk, nie prowadząca jednak do nadmiernego ich uwilgotnienia skutkującego wyłączeniem określonego gruntu z użytkowania leśnego. Mała retencja w lasach służy zwiększaniu zasobów wodnych, wpływa na poziom wód gruntowych, kształtuje mikroklimat, służy zwiększeniu bioróżnorodności, a także stwarza bariery ograniczające wędrówkę zanieczyszczeń, a dodatkowo wpływa na walory estetyczne i turystyczne. Potrzeba zwiększenia retencji w lasach wynika z istnienia niesprzyjających warunków środowiskowych i warunków będących efektem antropopresji: niskie opady, wysokie temperatury, niski poziom wód gruntowych (*leje depresyjne spowodowane działalnością człowieka*), duży pobór wód do celów gospodarczych, nieuzasadnione uproduktywnianie tzw. nieużytków poprzez ich odwodnienie.

Zasoby wodne

Cel systemowy:

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. Zapewnienie mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody pitnej.

Kierunki działań:

1) Ochrona wód i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi

Zadania krótkoterminowe:

- Ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków komunalnych oraz deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne – poprzez odpowiednie zapisy w pozwoleniach wodno-prawnych;
- Weryfikacja wydanych pozwoleń wodno-prawnych w zakresie stanu i składu odprowadzanych ścieków;
- Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia;
- Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych;
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu technicznego infrastruktury służącej do zaopatrywania w wodę pitną;
- Ochrona czynna i bierna ujęć wód podziemnych;
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu;
- Wspieranie budowy kanalizacji deszczowej i separatorów;

- Modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków;
- Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, w których jest to uzasadnione ekonomicznie i technicznie.

Zadania długoterminowe:

- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych

Priorytetowe są działania na rzecz pełnego skanalizowania powiatu, a w obszarach, gdzie jest to ekonomicznie nieuzasadnione, zapewnienie indywidualnych rozwiązań np. w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków. Część z zaplanowanych działań polegała będzie na jednoczesnej budowie i modernizacji kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, co jest uzasadnione z ekonomicznego i środowiskowego punktu widzenia. Zadania z zakresu rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej leżą w kompetencji gmin wchodzących w skład Powiatu Łębskiego, rola władz powiatu ogranicza się do wspierania tych działań w ramach posiadanych kompetencji np. do opiniowania gminnych programów ochrony środowiska.

Na jakość wód zasadniczy wpływ mają również zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych. Wielkość dopływu zanieczyszczeń przedostających się poprzez spływy powierzchniowe z terenów użytkowanych rolniczo uzależniona jest od: sposobu zagospodarowania zlewni, intensywności nawożenia, przepuszczalności geologicznych utworów powierzchniowych i warunków meteorologicznych. Tą drogą do wód dostają się związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleby. Poważnym zagrożeniem dla jakości wód jest niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków i osadów ściekowych bez zachowania wymogów ochrony środowiska. Ograniczenie spływu azotu z pól do wód podziemnych i powierzchniowych można osiągnąć poprzez racjonalne dozowanie i limitowanie środków plonotwórczych na użytkach rolnych. Odpowiednie przechowywanie nawozów naturalnych chroni przed niekontrolowanym przedostawaniem się niebezpiecznych substancji do wód.

Istotne znaczenie mają działania związane z optymalizacją zużycia wody, zarówno do celów bytowych, jak i gospodarczych. Optymalizacja zużycia wody będzie prowadzona poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników.

Duże znaczenie dla wielkości retencji wodnej mają małe, często astatyczne zbiorniki wodne. Magazynują one wodę w okresach o dużych opadach i stopniowo oddają ją w okresach suchych, stąd utrzymanie takich zbiorników jest niezwykle ważnym zadaniem. Zbiorniki te można chronić np. poprzez tworzenie użytków ekologicznych. Działanie to leży poza kompetencjami władz powiatu, których rola sprowadza się do kampanii edukacyjnych wśród mieszkańców oraz opiniowania gminnych programów ochrony środowiska. Władze powiatu mogą również wpływać na jakość wód i sposób gospodarowania nimi na etapie wydawania pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z wód, czy na rolnicze wykorzystanie ścieków.

2) Ochrona przeciwpowodziowa i ochrona przed podtopieniami

Zadania krótkoterminowe:

- Zabezpieczanie stabilności istniejących wałów przeciwpowodziowych poprzez odbudowę ubezpieczeń brzegowych rzek oraz budowa nowych wałów;
- Utrzymywanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków wodnych, rowów, obwałowań;
- Utrzymywanie w należyтым stanie wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych;
- Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym;
- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach.

Zadania długoterminowe:

- Zabezpieczenie terenu powiatu przed powodzią

Zasady dotyczące gospodarowania wodami określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej traktują wodę, jako dobro dziedziczone. Dlatego dobro to musi być chronione, co narzuca na użytkowników wód, obowiązek zrównoważonego korzystania z ich zasobów. Tak, więc istotną rolę głównie w podejściu społecznym odgrywa efektywna ochrona przed powodzią.

Ochrona przed powodzią powinna polegać na wyłączeniu z zainwestowania terenów, na których występuje zagrożenie powodzią. W celu przeciwdziałania lokalizacji zabudowy na obszarach zagrożonych zalaniem wykorzystane powinny być instrumenty opiniowania i uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Mała retencja stanowi skuteczny sposób zapobiegania skutkom suszy hydrologicznej. Utrzymanie naturalnego i zbliżonego do naturalnego stanu cieków oraz ich renaturyzacja spowoduje zwiększenie retencji wody w glebie i korytach tych cieków oraz zmniejszy zagrożenie powodziowe.

Powietrze atmosferyczne

Cel systemowy:

Poprawa i utrzymanie wymaganej jakości powietrza atmosferycznego. Ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
--

Kierunki działań:

1) Ograniczenie niskiej emisji

Zadania krótkoterminowe:

- Przeprowadzenie inwentaryzacji źródeł energii cieplnej w gospodarstwach domowych;

- Zmiana systemów grzewczych z węglowych na bardziej przyjazne środowisku (gaz, olej opałowy, biomasa) w obiektach należących do powiatu;
- Rozbudowa sieci gazowej na terenie powiatu;
- Termomodernizacja budynków będących we władaniu powiatu oraz poszczególnych jego gmin;
- Ograniczenie zużycia energii poprzez zwiększenie efektywności energetycznej oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.

Zadania długoterminowe:

- Dalsza rozbudowa sieci gazowej na obszarze powiatu.

Ograniczenie niskiej emisji polegać powinno głównie na wymianie węglowych urządzeń grzewczych na urządzenia opalane bardziej ekologicznym paliwem.

Należy promować działania zmniejszające straty ciepłe w budynkach (izolacja cieplna, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej). Termomodernizacja prowadzona zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej pozwoli na redukcję zużycia energii i ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

2) Ograniczenie emisji przemysłowej

Zadania krótkoterminowe:

- Weryfikacja wydanych pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza pod kątem rzeczywistej emisji w zakładach przemysłowych;
- Modernizacja układów technologicznych ciepłowni, w tym wprowadzanie nowoczesnych technik spalania paliw oraz stosowanie wysokosprawnych urządzeń odpylających;
- Stosowanie wysokiej jakości węgla lub zmiana nośnika na bardziej ekologiczny,
- Modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych;
- Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku.

Zadania długoterminowe:

- Wspieranie inwestycji w zakresie ochrony powietrza.

Duży wpływ na przekraczanie dopuszczalnych norm jakości powietrza wywierają zakłady przemysłowe. Konieczne jest zatem wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez przedsiębiorców i kontrola spełniania wymogów nałożonych na nich na podstawie stosownych decyzji administracyjnych.

3) Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego

Zadania krótkoterminowe:

- Zwiększenie liczby ścieżek rowerowych oraz spacerowych, a także poprawa ich jakości;

- Budowa i modernizacja dróg powiatowych, w tym obwodnic.

Zadania długoterminowe:

- Remonty nawierzchni dróg powiatowych;
- Rozwój transportu rowerowego;

Z uwagi na to, że na coraz gorszą kondycję środowiska przyrodniczego składają się również zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunikacyjnych, istotne będzie wprowadzanie środków transportu, które są mniej emisyjne, bądź tworzenie systemów przewozów kombinowanych, w których znaczny udział będą stanowiły „przyjazne dla środowiska” środki lokomocji.

Hałas

Cel systemowy:

Ochrona przed hałasem

Kierunki działań:

1) Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego

Zadania krótkoterminowe:

- Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- Budowa ekranów akustycznych wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu;
- Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania dla dróg o największym natężeniu hałasu;
- Uwzględnianie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego wymagań w zakresie ochrony przed hałasem;
- Poprawa standardów technicznych dróg;

Zadania długoterminowe:

- Zmniejszenie uciążliwości hałasu

Na obszarze powiatu zostały przeprowadzone pomiary poziomu hałasu w odniesieniu do jednej z dróg. Badania te wykazały przekroczenia norm hałasu w punkcie objętym monitoringiem. Wobec tego należy dokonać wszelkich starań aby doprowadzić do obniżenia poziomu hałasu do wartości określonych przez standardy.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel systemowy:

Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym

Kierunki działań:

1) Ograniczenie uciążliwości pól elektromagnetycznych

Zadania krótkoterminowe:

- Uwzględnianie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.

Zadania długoterminowe:

- Aktualizacja rejestru terenów zagrożonych niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Brak powszechnych pomiarów pól elektromagnetycznych (maszty i stacje przekaźnikowe telekomunikacyjne, stacje radarowe, linie wysokiego napięcia) oraz dokładnej inwentaryzacji znaczących jego źródeł uniemożliwia dokładne określenie stopnia zagrożenia i sposobu ograniczenia uciążliwości.

Ochrona ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych powinna polegać na właściwej lokalizacji obiektów, które mogą emitować pole elektromagnetyczne, czyli uwzględniania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin.

Powierzchnia terenu i środowisko glebowe

Cel systemowy:

Ochrona powierzchni ziemi i surowców mineralnych

Kierunki działań:

1) Zapobieganie degradacji gleb i powierzchni terenu

Zadania krótkoterminowe:

- Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi;
- Zabezpieczenie terenów narażonych na erozję poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień;
- Kontrole w zakresie wykonywania rekultywacji terenów zdegradowanych;
- Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Lucinie.

Zadania długoterminowe:

- Zachowanie standardów jakości gleb;

- Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze.

Występowanie gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych wiąże się z potrzebą wapnowania gleb. Zabieg ten nie tylko wpływa na zmianę pH gleby, ale także wzbogaca glebę w wapń, magnez, a niekiedy również w mikroelementy. Należy zapoznać rolników z problemem zakwaszenia gleb i korzystnym wpływem wapnowania na właściwości fizyczne, strukturę i przepuszczalność gleb, co w efekcie doprowadza do wzrostu wydajności gleby.

Erozja wietrzna jest typowa dla otwartych przestrzeni rolnych, dlatego niezbędne będzie stosowanie zadrzewień śródpolnych oraz podobnie jak przy zapobieganiu erozji wodnej stałe utrzymanie gleby pod pokrywą roślinną.

Istotnym kierunkiem działań w rolnictwie będzie wdrażanie i upowszechnianie *Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR)*. Konieczna jest bowiem właściwa edukacja w zakresie prowadzonych prac agrotechnicznych, zapobiegających degradacji rolniczej gleb (np. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin, poprzeczno stokowy układ działek i pól, dobór roślin i płodozmiany przeciwerozyjne, fitomelioracje przeciwdziałające sptywowi powierzchniowym).

Zasadniczym zagrożeniem dla przyległych do szlaków komunikacyjnych gruntów ornych jest emisja pyłu i metali ciężkich, która powoduje kumulację zanieczyszczeń w glebie i w uprawianych na nich roślinach. Na użytkach rolnych przyległych do ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu wskazane jest stosowanie upraw nasiennych, gdyż rośliny nie akumulują metali ciężkich w nasionach.

2) Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami surowców mineralnych

Zadania krótkoterminowe:

- Nadzór i kontrola koncesji na wydobywanie kopalin;
- Rozpoznanie nielegalnego wydobycia kopalin.

Zadania długoterminowe:

- Likwidacja nielegalnego wydobycia kopalin;
- Wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów o zakazie wykorzystywania terenów złóż kopalin w inny sposób niż z przeznaczeniem na koncesje;
- Ochrona złóż kopalin z uwzględnieniem perspektywicznej eksploatacji.

Zaniechanie nielegalnego wydobycia kopalin wymaga pełnego wykorzystania uprawnień ustawowych Starosty. Koniecznym staje się każdorazowe wszczynanie postępowań w celu ustalenia okoliczności oraz osób dokonujących nielegalnego wydobycia, a następnie zobowiązanie tych osób do likwidacji wyrobisk i przywrócenia gruntu do stanu poprzedniego.

Gospodarka odpadami

Cel systemowy:

Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju
--

Kierunek działań:

1) Ograniczanie wytwarzania i uciążliwości odpadów

Zadania krótkoterminowe/długoterminowe

- Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami;
- Koordynowanie działań związanych z gospodarką odpadami na terenie powiatu;
- Współpraca w zakresie eliminacji z terenu powiatu azbestu zgodnej z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Rozwiązanie problemu zagospodarowania odpadów komunalnych oraz pozostałych grup odpadów wytwarzanych w powiecie, które powstają w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej wymaga współpracy organów, których kompetencje wzajemnie się uzupełniają.

Azbest, oprócz tego, że przez lata był postrzegany jako surowiec o zdolności do łatwego łączenia się z innymi materiałami, a także odporności na działanie wysokich i niskich temperatur, ścieranie oraz działanie czynników chemicznych, jest materiałem wywołującym u ludzi nowotwory. To sprawiło, że jego stosowanie zaczęto ograniczać, a następnie używanie azbestu zostało całkowicie zakazane. Obecnie trwają prace nad usuwaniem już zastosowanego materiału z terenu kraju, dlatego ważne jest podejmowanie działań w tym zakresie na szczeblu lokalnym. Niezwykle istotne przy tym są działania edukacyjne i informacyjne.

Edukacja ekologiczna

Cel systemowy:

Kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Kierunek działań:

1) Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Zadania krótkoterminowe/długoterminowe:

- Prowadzenie programów edukacji ekologicznej i organizowanie konkursów o tematyce ekologicznej w szkołach;
- Organizowanie cyklicznych tematycznych wydarzeń poświęconych ochronie środowiska (Sprzątanie Świata, Dni Ochrony Środowiska);
- Działania informacyjne o programach pomocowych na inwestycje proekologiczne;

- Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ekosystemów wodnych i ochrony przeciwpowodziowej;
- Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych w ramach nadzoru nad gospodarką leśną;
- Edukacja rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych;
- Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw;
- Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii, modernizacji ogrzewania i stosowania odnawialnych źródeł energii;
- Wdrożenie i rozwój systemu odpowiedniego informowania mieszkańców Powiatu na temat funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w powiecie;
- Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest;
- Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku.

Niezbędnym warunkiem realizacji celów w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska oraz racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych jest dobrze zorganizowany system edukacji ekologicznej. Konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do: dzieci oraz osób dorosłych i różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przedsiębiorców). Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze w powiecie problemy związane z ochroną środowiska.

Najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan. Edukacja społeczeństwa powinna pomóc w ukształtowaniu właściwego stosunku do otaczającego środowiska naturalnego, doprowadzić do jego większego poszanowania i zachęcić do wprowadzania zdrowego trybu życia.

Należy również podjąć działania na rzecz sprawnego pozyskiwania i dystrybucji informacji o środowisku. Udostępnianie informacji będzie pomocne przy stymulowaniu proekologicznych zachowań społeczności lokalnej.

6. Harmonogram rzeczowo – finansowy

Wybrane cele wskazują na możliwość lepszego wykorzystania szans rozwoju gospodarczego, zrozumienia sensu zachowania stref funkcjonalnych w rozwoju przestrzennym, a przede wszystkim poprawienia jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń. Istotnymi zagadnieniami ujętymi w niniejszym dokumencie są również działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz sposoby zarządzania środowiskiem.

W poniższym harmonogramie rzeczowo-finansowym ujęto zarówno działania wyszczególnione w strategii ochrony środowiska do roku 2019 dla Powiatu Lęborskiego, które będą realizowane przez powiat, jak i zadania, które będą realizowane przez poszczególne gminy powiatu. W tym ostatnim przypadku rola powiatu ogranicza się do wydawania pozwoleń na korzystanie ze środowiska (np. pozwoleń wodnoprawnych) oraz do opiniowania programów ochrony środowiska poszczególnych gmin. Założono, że przyjęte do realizacji projekty będą wypadkową obiektywnych potrzeb powiatu i realnych możliwości ich spełnienia. Ich wybór wynika z zadań obligatoryjnych, nałożonych na samorząd powiatowy przez ustawodawcę, zawartych w obowiązujących aktach prawnych i wytycznych „Polityki ekologicznej państwa” oraz bezpośrednich zagrożeń środowiska, potwierdzonych diagnozą stanu środowiska naturalnego w Powiecie Lęborskim.

Poniższy zestaw celów i zadań stanowi katalog działań proekologicznych, których realizacja uzależniona jest od aktualnych potrzeb powiatu, jej sytuacji finansowo – ekonomicznej oraz możliwości uzyskania dofinansowania na poszczególne przedsięwzięcia.

Zadania powiatu podzielone są na zadania własne (W) i koordynowane (K). Poprzez koordynację rozumie się zaplanowane uczestniczenie w danym zadaniu lub procesie, a nie wydawanie decyzji wynikających z kompetencji Starostwa Powiatowego. Większość zadań dla powiatu to zadania koordynowane, gdyż tak wynika z kompetencji powiatu zapisanych w aktach prawnych. Realizacja zadań inwestycyjnych spoczywa na gminach i związana jest z infrastrukturą: wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, drogi, której stan wpływa znacznie na poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Tab. 63. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie "Zasoby przyrody"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych powiatu									
Ochrona przyrody i krajobrazu	Współpraca z instytucjami zarządzającymi obszarami Natura 2000, Słowińskim Parkiem Narodowym oraz Obszarem Chronionego Krajobrazu położonymi na terenie powiatu, w zakresie utrzymania walorów tych obszarów (W)	Powiat	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu, RDOŚ, centralny, WFOŚiGW	dobra kondycja istniejących obszarów chronionych
	Aktualizacja inwentaryzacji zasobów przyrody (W)	Powiat	2013	b.d.				Budżet powiatu	dokument opisujący aktualny stan przyrody, będący punktem wyjścia do planowania nowych form ochrony przyrody
	Tworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych (K)	Gminy, RDOŚ, sejmik województwa,	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet gmin, województwa, RDOŚ, WFOŚiGW	liczba nowych form ochrony przyrody

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	Zachowanie i ochrona najwartościowszych, nieprzekształconych zespołów i fragmentów krajobrazów (K)	Powiat, Gminy, sejmik województwa	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet gmin, województwa	powierzchnia obszarów z nieprzekształconym krajobrazem
Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych i gruntów nieprzydatnych rolniczo (W, K)	Powiat, Gminy, ARiMR, właściciele gruntów nieleśnych	zadanie ciągłe	b.d.				Fundusz leśny, środki pomocowe, budżet gmin	stosunek powierzchni zalesionej do gruntów o niskich klasach bonitacyjnych oraz nieprzydatnych rolniczo
	Lokalizacja zadrzewień i zakrzewień wzdłuż istniejących i projektowanych dróg (K)	Powiat, zarządcy dróg	zadanie ciągłe	zadanie będzie realizowane równoległe z remontami i budową dróg				Budżet zarządców dróg	długość utworzonych zadrzewień i zakrzewień
	Zakładanie nowych zadrzewień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew i krzewów (-)	Gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet gmin	skład gatunkowy istniejących zadrzewień i zakrzewień
	Objęcie ochroną powierzchni lasów, gdzie ekosystemy zachowały się w stanie mało zmienionym (-)	RDOŚ	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet RDOŚ	powierzchnia obszarów objętych ochroną
	Powiększanie powierzchni terenów zieleni urządzonej (-)	Gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet gmin	powierzchnia terenów zielonych

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi (W, K),	Powiat, Gminy, Nadleśnictwa	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu, gmin i Nadleśnictw	długość szlaków turystycznych w powiecie

Tab. 64. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie "Zasoby wodne"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. Zapewnienie mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody pitnej.									
Ochrona wód i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi	Ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków komunalnych oraz deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne – poprzez odpowiednie zapisy w pozwoleniach wodno-prawnych (W)	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu	dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych
	Weryfikacja wydanych pozwoleń wodno-prawnych w zakresie stanu i składu odprowadzanych ścieków (W)	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu	dobra jakość wód podziemnych
	Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do	Powiat, Gminy, przedsiębiorstwa wodociągowe	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, gmin	dobra jakość wody przeznaczonej do spożycia

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	spożycia (K)								
	Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych (-)	Gminy, przedsiębiorstwo wodociągowe	2012-2015		b.d.			NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet gmin, fundusze strukturalne i celowe, dotacje	długość zmodernizowanej sieci wodociągowej
	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu technicznego infrastruktury służącej do zaopatrywania w wodę pitną (-)	Gminy, przedsiębiorstwa wodociągowe	2015		b.d.			Budżet gmin	udostępnienie wszystkim mieszkańcom wody pitnej o wysokiej jakości i w dostatecznej ilości; dobry lub bardzo dobry stan techniczny infrastruktury służącej do zaopatrywania w wodę pitną
	Ochrona czynna i bierna ujęć wód podziemnych (W)	Powiat, RZGW	zadanie ciągłe		b.d.			Budżet powiatu, RZGW	dobra jakość wody przeznaczonej do spożycia
	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu (-)	Gminy	2012-2015		b.d.			NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet gmin, fundusze strukturalne i celowe, dotacje	długość czynnej sieci kanalizacyjnej; długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej
	Wspieranie budowy kanalizacji deszczowej i separatorów (K)	Powiat, Gminy	2012-2015		b.d.			Budżet gmin, powiatu	długość kanalizacji deszczowej
	Modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków (-)	Gminy	2012-2015		b.d.			NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet gmin, fundusze strukturalne i celowe, dotacje	liczba funkcjonujących oczyszczalni ścieków, zwiększenie przepustowości oczyszczalni, zwiększenie oczyszczania

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, w których jest to uzasadnione ekonomicznie i technicznie (-)	Gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Budżety gmin	liczba założonych przydomowych oczyszczalni ścieków
Ochrona przeciwpowodziowa i ochrona przed podtopieniami	Zabezpieczanie stabilności istniejących wałów przeciwpowodziowych poprzez odbudowę ubezpieczeń brzegowych rzek oraz budowa nowych wałów (-)	WZMiUW, RZGW	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet WZMiUW, RZGW, NFOŚiGW	długość wałów przeciwpowodziowych i ich stan
	Utrzymywanie w należytym stanie technicznym koryt cieków wodnych, rowów, obwałowań (-)	WZMiUW	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet WZMiUW, gmin	wzrost odsetka długości koryt cieków wodnych, rowów oraz obwałowań, poddawanych pracom utrzymaniowym w danym roku; nakłady przeznaczane na utrzymywanie koryt cieków wodnych, rowów, obwałowań
	Utrzymywanie w należytym stanie wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych (W)	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, środki z budżetu centralnego na ochronę przeciwpowodziową	ponoszone nakłady na doposażanie i utrzymywanie magazynów przeciwpowodziowych; osiągnięcie i utrzymywanie stanu gotowości magazynów przeciwpowodziowych

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	Opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym (-)	RZGW	2015	b.d.				Budżet RZGW	dokumenty zarządzania ryzykiem powodziowym
	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach (-)	Gminy	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gmin				Budżet gmin	istnienie planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego obszary zalewowe

Tab. 65. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie "Powietrze atmosferyczne "

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Poprawa i utrzymanie wymaganej jakości powietrza atmosferycznego. Ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych									
Ograniczenie niskiej emisji	Przeprowadzenie inwentaryzacji źródeł energii cieplnej w gospodarstwach domowych (-)	Gminy	2013	b.d.				Budżet gmin	identyfikacja udziału poszczególnych źródeł energii cieplnej na terenie poszczególnych gmin
	Zmiana systemów grzewczych z węglowych na bardziej przyjazne środowisku (gaz, olej opałowy, biomasa) w obiektach należących do	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet Powiatu	liczba ekologicznych instalacji grzewczych

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	powiatu (K)								
	Rozbudowa sieci gazowej na terenie powiatu (-)	Gminy	2012-2015		b.d.			NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet gmin, dotacje	długość czynnej sieci gazowej
	Termomodernizacja budynków będących we władaniu powiatu oraz poszczególnych jego gmin (W, -)	Powiat, gminy	2013		7 600 000			Budżet powiatu, gmin, dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	liczba obiektów, na których przeprowadzono prace termomodernizacyjne
	Ograniczenie zużycia energii poprzez zwiększenie efektywności energetycznej oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (W,K)	Powiat, Gminy	zadanie ciągłe		b.d.			Budżet powiatu, gmin, dotacje	zmniejszenie zużycia energii ze źródeł tradycyjnych, udział energii ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii cieplnej i elektrycznej
Ograniczenie emisji przemysłowej	Weryfikacja wydanych pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza pod kątem rzeczywistej emisji w zakładach przemysłowych (W)	Powiat	zadanie ciągłe		b.d.			Budżet powiatu	liczba kontroli
	Modernizacja układów technologicznych ciepłowni, w tym wprowadzanie nowoczesnych technik spalania paliw oraz stosowanie	Gminy, zakłady przemysłowe	zadanie ciągłe		b.d.			Budżet gmin, budżet zakładów	liczba przeprowadzonych modernizacji, zastosowanych urządzeń odpylających

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	wysokosprawnych urządzeń odpylających (-)								
	Stosowanie wysokiej jakości węgla lub zmiana nośnika na bardziej ekologiczny (-)	Gminy, zakłady przemysłowe	2012-2015	b.d.				Budżet gmin, zakładów	liczba ekologicznych instalacji grzewczych
	Modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych (-)	Zakłady przemysłowe	2012-2015	b.d.				Budżet zakładów	poniesione nakłady finansowe, spadek emisji
	Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (-)	Zakłady przemysłowe	2012-2015	b.d.				Budżet zakładów	poniesione nakłady finansowe
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego	Zwiększenie liczby ścieżek rowerowych oraz spacerowych, a także poprawa ich jakości (W, K)	Powiat, zarządcy dróg	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, środki własne zarządców dróg, fundusze na modernizację dróg	długość wybudowanych ścieżek rowerowych i spacerowych
	Budowa i modernizacja dróg, w tym obwodnic (K)	Powiat, zarządcy dróg	zadanie ciągłe	b.d.				Fundusze na modernizację dróg	długość wyremontowanych dróg

Tab. 66. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie "Hałas"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Ochrona przed hałasem									
Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjne-go i przemysłowego	Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (W)	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu	liczba wydanych decyzji
	Budowa ekranów akustycznych wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu (-)	Zarządcy dróg	2015	b.d.				Budżet zarządców dróg	liczba powstałych ekranów akustycznych
	Utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania dla dróg o największym natężeniu hałasu (W,K)	Powiat, urząd marszałkowski	2013	b.d.				Budżet powiatu, urzędu marszałkowskiego	liczba obszarów ograniczonego użytkowania dla dróg
	Uwzględnianie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego wymagań w zakresie ochrony przed hałasem (-)	Gminy	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gmin				Budżet gmin	istnienie planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego ochronę przed hałasem
	Poprawa standardów technicznych dróg (-)	Zarządcy dróg	zadanie ciągłe	b.d.				Środki własne zarządców dróg	dobry stan dróg

Tab. 67. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie " Promieniowanie elektromagnetyczne"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym									
Ograniczenie uciążliwości pól elektromagnetycznych	Uwzględnianie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego (-)	Gminy	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gmin				Budżet gmin	istnienie planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego lokalizacje źródeł promieniowania niejonizującego

Tab. 68. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie " Powierzchnia terenu i środowisko glebowe"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Ochrona powierzchni ziemi i surowców mineralnych									
Zapobieganie degradacji gleb i powierzchni terenu	Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi (W)	Organy wg właściwości	Zadanie ciągłe	b.d.				Budżet poszczególnych jednostek	liczba przeprowadzonych badań
	Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień (-)	Właściciele nieruchomości, zarządcy dróg	zadanie ciągłe	b.d.				Środki własne zarządców dróg, właścicieli nieruchomości	liczba nasadzeń
	Kontrole w zakresie wykonywania rekultywacji terenów zdegradowanych (W)	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu	liczba przeprowadzonych kontroli

	Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Lucinie	Gmina	2013	b.d.	Budżet gminy	% powierzchni zrehabilitowanej
Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami surowców mineralnych	Nadzór i kontrola koncesji na wydobywanie kopalin (W,K)	Powiat, urząd marszałkowski	zadanie ciągłe	b.d.	Budżet powiatu, urzędu marszałkowskiego	realizacja wydobycia zgodnie z prawem
	Rozpoznanie nielegalnego wydobycia kopalin (W)	Powiat, Okręgowy Urząd Górniczy	zadanie ciągłe	b.d.	Budżet powiatu	liczba kontroli

Tab. 69. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie „Gospodarka odpadami”

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju									
Ograniczanie wytwarzania i uciążliwości odpadów	Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami (W)	Powiat	Zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu	liczba przeprowadzonych kontroli
	Koordinowanie działań związanych z gospodarką odpadami na terenie powiatu (W)	Powiat	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu	Liczba koordynowanych działań
	Współpraca w zakresie eliminacji z terenu powiatu azbestu zgodnej z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (W, K)	Powiat, gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Środki własne właścicieli nieruchomości, budżet gminy, budżet powiatu, WFOŚiGW, inne zewnętrzne	Ilość azbestu usuniętego z terenu powiatu

Tab. 70. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2012-2015 w zakresie „Edukacja ekologiczna”

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
Kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa									
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Prowadzenie programów edukacji ekologicznej i organizowanie konkursów o tematyce ekologicznej w szkołach (-)	Placówki oświatowe	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet placówek oświatowych	liczba przeprowadzonych programów, konkursów
	Organizowanie cyklicznych tematycznych wydarzeń poświęconych ochronie środowiska (Sprzątanie Świata, Dni Ochrony Środowiska) (W)	Powiat	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu	liczba działań
	Działania informacyjne o programach pomocowych na inwestycje proekologiczne (W)	Powiat	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu	liczba działań
	Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ekosystemów wodnych i ochrony przeciwpowodziowej (W)	Powiat	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu	liczba działań
	Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych w ramach nadzoru nad gospodarką leśną (W, K)	Powiat, jednostki oświatowe	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu	liczba przeprowadzonych spotkań, liczba rozpowszechnionych ulotek

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2012	2013	2014	2015		
	Edukacja rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych (K)	Powiat, WODR, WIR	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, WODR, WIR, Fundusze UE	liczba przeprowadzonych szkoleń
	Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw (K)	Powiat, jednostki oświatowe	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy powiatu				Budżet powiatu	liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba rozpowszechnionych materiałów
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii, modernizacji ogrzewania i stosowania odnawialnych źródeł energii (W,K)	Powiat, Gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, gmin	mniej zużycie energii, liczba zmodernizowanych ogrzewań
	Wdrożenie i rozwój systemu odpowiedniego informowania mieszkańców powiatu na temat funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w powiecie (W, K)	Powiat, gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, gmin	poziom świadomości mieszkańców
	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest (W. K)	Powiat, gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Budżet powiatu, gmin	liczba przeprowadzonych spotkań
	Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku (W)	Powiat	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy Powiatu				Budżet powiatu	istnienie systemu dostępu do informacji o środowisku

7. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

7.1. Wprowadzenie

Warunkiem realizacji Programu ochrony środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym programem. System ten powinien składać się z następujących elementów:

- zasady realizacji Programu,
- instrumenty zarządzania,
- monitoring,
- sprawozdawczość z realizacji Programu,
- harmonogram realizacji,
- działania w zakresie zarządzania.

Zarządzanie Programem odbywać się powinno z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania, zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

7.2. Uczestnicy wdrażania Programu

Podstawową zasadą realizacji Programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań jednostek związanych z systemem zarządzania środowiskiem, świadomych istnienia Programu i ich uczestnictwa w nim. Można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w Programie z uwagi na pełnioną przez nie rolę. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Włączanie do procesu szerokiego grona uczestników zapewnia jego akceptację i równomierne obciążenie poszczególnych partnerów w postaci środków i obowiązków.

Bezpośrednim realizatorem programu będą podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez Program, jak również samorządy gminne jako realizatorzy inwestycji w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie. Podmioty te będą również przekazywały informacje w ramach monitoringu realizacji zadań Programu i efektów w środowisku. Bezpośrednim odbiorcą programu będzie społeczeństwo powiatu.

7.3. Instrumenty realizacji Programu

Zarządzanie Programem będzie się odbywać z wykorzystaniem instrumentów, które pozwolą na jego weryfikację w oparciu o wyniki monitorowania procesów zachodzących w szeroko rozumianym otoczeniu realizowanej polityki ekologicznej powiatu. Instrumenty służące realizacji Programu wynikają z ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o odpadach, ustawy

Prawo geologiczne i górnicze, ustawy Prawo budowlane. Są to instrumenty prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

7.3.1. Instrumenty prawne

Do instrumentów prawnych należą:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych.

Ponadto bardzo ważnymi instrumentami służącymi właściwemu gospodarowaniu zasobami środowiska są raporty i przeglądy ekologiczne oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli pomiar stanu środowiska prowadzony zarówno w odniesieniu do badań jakości środowiska, jak też do ilości zasobów środowiskowych.

7.3.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska - za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie odpadów komunalnych, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych i in.

7.3.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia instytucjonalne i konsultacje społeczne są ważnym elementem skutecznego zarządzania realizującego zasady zrównoważonego rozwoju. Wśród nich istnieje podział na dwie kategorie wewnętrzne: pierwsza dotyczy działań samorządów, druga polega na budowaniu powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem.

W pierwszym przypadku narzędziami są:

- doszkaltanie profesjonalne i systemy szkoleń,
- interdyscyplinarny model pracy,

- współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych.

W drugim:

- udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez systemy konsultacji i debat publicznych,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Narzędziami dla formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych są:

- środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
- strategie i plany działań,
- systemy zarządzania środowiskiem,
- ocena wpływu na środowisko,
- ocena strategii środowiskowych.

Narzędziami włączającymi mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju są:

- opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
- regulacje cenowe,
- regulacje użytkowania,
- ocena inwestycji,
- środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
- kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.

Narzędziami dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków rozwoju zrównoważonego są:

- wskaźniki równowagi środowiskowej,
- ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
- monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Edukacja ekologiczna jest bardzo ważnym instrumentem społecznym wspomagającym wdrażanie Programów ochrony środowiska. Głównym jej celem jest kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw. W społeczeństwie zaczyna istnieć coraz większa potrzeba posiadania takiej wiedzy. W ciągu ostatnich dziesięciu lat obserwuje się znaczny rozwój edukacji ekologicznej. Istotną rolę odgrywają tutaj pozarządowe organizacje ekologiczne i szkoły wszystkich szczebli. Ponadto ważny oddźwięk w społeczeństwie mają kampanie ekologiczne, które mają na celu uświadamianie i nagłaśnianie problemów ekologicznych społeczeństwu.

Szkolenia powinny być organizowane w szczególności dla:

- pracowników administracji,
- mieszkańców,

- nauczycieli szkół wszystkich szczebli,
- członków organizacji pozarządowych,
- dziennikarzy,
- dyrekcji i kadry zakładów produkcyjnych.,
- właścicieli i pracowników gospodarstw rolnych.

Podstawą skuteczności działań edukacyjnych jest rzetelne informowanie społeczeństwa nt. stanu środowiska np. poprzez wydawanie ogólnodostępnych raportów o stanie środowiska. Istotne jest także komunikowanie się ze społeczeństwem przy podejmowaniu decyzji o działaniach inwestycyjnych mogących mieć wpływ na jakość środowiska.

7.3.4. Instrumenty strukturalne

Do instrumentów strukturalnych należą programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi. Strategia jest dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych (np. dot. rewitalizacji, rozwoju przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska, itd.).

7.3.5. Monitoring środowiska

Celem monitoringu jest ocena stanu środowiska - czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Wyniki prowadzonego monitoringu są również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Monitoring dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Badanie stanu środowiska realizowane jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, który z mocy ustawy koordynowany jest przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Sieci krajowe i regionalne koordynowane są przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zaś sieci lokalne przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska. Skoordynowanie działań pozwala na szerokie i wszechstronne wykorzystanie wyników badań.

Głównym zadaniem sieci krajowych jest śledzenie w skali kraju trendów poszczególnych wskaźników jakości środowiska dla potrzeby realizacji polityki ekologicznej państwa. W ramach sieci krajowych realizowane są również badania wynikające z zobowiązań międzynarodowych. Dane są gromadzone i przetwarzane na poziomie centralnym. Krajowe bazy danych zlokalizowane są w instytutach naukowo-badawczych sprawujących nadzór merytoryczny nad poszczególnymi podsystemami.

Sieci regionalne podzielone na międzywojewódzkie i wojewódzkie mają za zadanie udokumentowanie zmian zachodzących w środowisku w regionie czy województwie. Programy badań są specyficzne dla regionu tzn. ściśle powiązane z geograficzną, gospodarczą i ekologiczną charakterystyką danego obszaru. W praktyce inicjatywę odnośnie organizacji systemów regionalnych podejmują wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska. Ujęcie w programie

istotnych problemów ekologicznych osiągnąć jest poprzez uzgadnianie programów z wojewodami.

Sieci lokalne funkcjonują w celu śledzenia i kontrolowania wpływu najbardziej szkodliwych źródeł punktowych lub obszarowych na lokalny poziom zanieczyszczeń. Tworzone są przez organy administracji państwowej, gminy oraz podmioty gospodarcze oddziałujące na środowisko. Koordynacyjna rola WIOŚ realizowana jest poprzez uzgadnianie programów pomiarowych realizowanych w sieci lokalnej, jak również weryfikację uzyskanych danych pomiarowych. Natomiast decyzje obligujące podmioty gospodarcze do realizacji badań środowiska, na które mają znaczący wpływ wydawane są przez władze samorządowe.

W Powiecie Lęborskim monitoring jakości środowiska realizowany jest w ramach monitoringu regionalnego województwa pomorskiego i prowadzony jest przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Gdańsku. W okresie wdrażania Programu, dane uzyskiwane z monitoringu jakości środowiska będą pomocne przy ocenie realizacji i aktualizacji Programu ochrony środowiska.

7.4. Kontrola, monitoring i zarządzanie Programem

7.4.1. Kontrola i monitoring Programu

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu ochrony środowiska winien obejmować określenie stopnia wykonania działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Koordinator wdrażania Programu będzie oceniać co dwa lata stopień wdrożenia. W latach 2012-2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2016 - 2023, z uszczegółowieniem działań na lata 2016 - 2019.

Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

7.4.2. Wdrażanie i zarządzanie Programem

Program ochrony środowiska dla Powiatu Lęborskiego wchodzi do realizacji na podstawie uchwały Rady Powiatu.

Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym Programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Za realizację programu odpowiedzialne są władze powiatu, które powinny wyznaczyć koordynatora wdrażania programu. Taką rolę, w imieniu Starosty, powinien pełnić referat

odpowiedzialny za ochronę środowiska. Koordynator będzie współpracował ściśle ze Starostą i Radą Powiatu, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu.

Program będzie wdrażany przy udziale wielu partnerów, wśród których należy wymienić: poszczególne wydziały i referaty Starostwa Powiatowego, podmioty gospodarcze, instytucje kontrolujące (WIOŚ w Gdańsku Delegatura w Słupsku, WSSE w Gdańsku, Powiatowa SSE w Lęborku), mieszkańców, organizacje pozarządowe, nauczycieli i inne. Wszystkie jednostki będą musiały ze sobą współpracować poprzez stałą wymianę informacji i wiedzy. Jednocześnie każdy z partnerów powinien być informowany o postępach we wdrażaniu Programu. W celu usprawnienia tych działań zaleca się opracować szczegółowy harmonogram spotkań partnerów uczestniczących we wdrażaniu Programu.

Bardzo ważna jest również współpraca pomiędzy gminami powiatu, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę z sąsiednimi powiatami, np. w zakresie gospodarki odpadami. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

7.4.3. Harmonogram wdrażania Programu

W tabeli poniżej określono harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Lęborskiego.

Tab. 71. Harmonogram wdrażania „Programu Ochrony środowiska Powiatu Lęborskiego”

Zadania	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego</i>								
Cele długoterminowe do 2018 r.	do 2019				do 2023			
Cele krótkoterminowe do 2014 r.	2012 - 2015				2016-2019			
<i>Monitoring</i>								
Monitoring stanu środowiska	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Monitoring polityki środowiskowej</i>								
Mierniki efektywności Programu			x		x		x	
Ocena realizacji celów krótkoterminowych			x		x		x	

Zadania	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Raport z realizacji Programu			x		x		x	
Weryfikacja Programu					x			

„x” oznaczono rok wykonania

7.4.4. Mierniki realizacji Programu

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

Tab. 72. Mierniki realizacji Programu Ochrony Środowiska

Cel	Mierniki	Wartość	Źródło danych
Powietrze atmosferyczne. Poprawa i utrzymanie wymaganej jakości powietrza atmosferycznego. Ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	- poziom zanieczyszczenia powietrza wg oceny rocznej	pył PM10 - C SO ₂ - A NO ₂ - A Pb - A O ₃ - C (D ₂) CO - A B(a)P - C As - A Cd - A Ni - A	WIOŚ Gdańsk, 2011
	- przyłącza sieci gazowej do budynków mieszkalnych i niemieskalnych	2 871	GUS, 2010
	- ogólna długość sieci gazowej	104 018 m	GUS, 2010
Zasoby wodne Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. Zapewnienie mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody pitnej.	- długość sieci wodociągowej	409,35 km	GUS, 2011
	- długość sieci kanalizacyjnej	187,85 km	GUS, 2011
	- stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	0,46	GUS, 2011
	- udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	90,3 %	GUS, 2010
	Liczba przyłączy wodociągowych	6458 szt.	GUS, 2011

Cel	Mierniki	Wartość	Źródło danych
	- udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej	72,6%	GUS, 2010
	- zużycie wody ogólnie	3912985 m ³ /rok	Urząd Marszałkowski, 2011
	- liczba mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej	57 879	GUS, 2010
Środowisko glebowe Ochrona powierzchni ziemi i surowców mineralnych	- gleby orne bardzo dobre[%]	0,02	Starostwo Powiatowe
Zasoby przyrodnicze Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych powiatu	- liczba użytków ekologicznych	16	RDOŚ Gdańsk, 2011
	- % powierzchni zalesionej	40	GUS, 2011
	-liczba pomników przyrody	111	RDOŚ Gdańsk, 2011
Gospodarka odpadami Ograniczanie wytwarzania i uciążliwości odpadów	- ilość zebranych odpadów komunalnych	15 588,99 t	GUS, 2010
	- ilość wytworzonych odpadów gospodarczych	71 tys. t	GUS, 2011
Edukacja Kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa	- rodzaj prowadzonych działań	Konkursy, szkolenia, ulotki,	Starostwo powiatowe

Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji programu mogą być brane pod uwagę również wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa. Wskaźniki te ze względu na ich opisowy charakter oraz trudności w definiowaniu ich wartości należy traktować, jako fakultatywne.

Wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,

- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych, poprawę jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawę jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- ograniczenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów,
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

Wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym,
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli,
- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych,
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

7.5. Ocena i weryfikacja Programu. Sprawozdawczość

Ocena realizacji celów i zadań ochrony środowiska winna być realizowana:

- co 4 lata ocena skuteczności realizacji polityki ekologicznej państwa z wykorzystaniem określonych mierników,

- co 2 lata ocena realizacji wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska sporządzonych w celu realizacji polityki ekologicznej państwa,
- ocena realizacji programów naprawczych poszczególnych komponentów środowiska przez organy inspekcji ochrony środowiska.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań Programu będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe. Uzyskiwane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm komponentów środowiska, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą zaawansowanie realizacji Programu w skali rocznej i umożliwiać dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

W nawiązaniu do wykonywanych ocen realizacji celów i zadań ochrony środowiska oraz na podstawie Ustawy Prawo Ochrony Środowiska będą sporządzane 2 rodzaje raportów:

- raporty Rady Ministrów z realizacji polityki ekologicznej państwa przedkładane Sejmowi, sporządzane co 4 lata, na szczeblu ponad powiatowym;
- raporty organów wykonawczych województwa, powiatu i gminy, z realizacji Programów Ochrony Środowiska przedkładane odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu i radzie gminy co 2 lata.

Do niniejszego Programu Ochrony Środowiska tyczy się obowiązek oceny wdrażania Programu poprzez opracowanie raportu przez organ wykonawczy Powiatu Lęborskiego, który powinien być przedkładany radzie powiatu w cyklu dwuletnim.

7.6. Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i realizacji Programu

Duże znaczenie dla możliwości upowszechniania informacji o stanie środowiska i realizacji Programu daje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Ustawa ta nakłada na organy administracji obowiązek udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie znajdujących się w ich posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone.

Informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest poprzez:

- publikacje Głównego Urzędu Statystycznego,
- publikacje Ministerstwa Środowiska,
- publikacje służb państwowych: Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną,
- programy i plany strategiczne, opracowania jednostek samorządu terytorialnego,
- prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej,
- programy telewizyjne i radiowe,
- publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych,

- publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe,
- targi i giełdy ekologiczne,
- akcje i kampanie edukacyjne i promocyjne,
- internet.

8. Aspekty ekonomiczne wdrażania Programu

8.1. Koszty wdrożenia przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2012 – 2015

Realizacja zadań wytyczonych w Programie Ochrony Środowiska wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi. Oszacowanie kosztów wdrażania programu podaje się zwykle w ujęciu cztero- lub pięcioletnim, tj. odpowiadającym okresowi realizacji celów krótkoterminowych. Szacunek kosztów w perspektywie do 2019 roku byłby obciążony zbyt dużym błędem i stałby się mało przydatny.

Zestawienie kosztów realizacji działań w latach 2012 - 2015 opracowano w oparciu o inwestycje, wyszczególnione w harmonogramie realizacji przedsięwzięć w rozdziale 6. Dla pewnych działań pozainwestycyjnych koszty zostały określone jako „wkład rzeczowy”. Dotyczy to przedsięwzięć, które są trudne do oszacowania, gdyż uzależnione są od bieżącego zapotrzebowania i sytuacji. Wiele działań nie inwestycyjnych będzie również realizowane w ramach codziennych obowiązków pracowników Starostwa Powiatowego w Lęborku, a więc bez dodatkowych kosztów. Określenie „wkład rzeczowy” dotyczyć może również udziału merytorycznego, udostępnienia zasobów, czy partycypowania w organizacji przedsięwzięcia.

8.2. Struktura finansowania

W oparciu o prognozę źródeł finansowania realizacji polityki ekologicznej państwa (PEP) można spodziewać się, że struktura finansowania wdrażania Programu w najbliższych latach będzie kształtować się podobnie.

Tab. 73. Prognozowana struktura finansowania wdrażania Programu

Źródło finansowania	Wg PEP 2008 (2009-2012)	Wg PEP 2008 (2013-2016)
	Udział (%)	
Środki własne przedsiębiorstw	43	45
Środki jednostek samorządu	11	7
Polskie fundusze ekologiczne	21	24
Budżet państwa	5	7
Fundusze zagraniczne	20	17

Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016, Warszawa 2008

8.3. Źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska

Wdrażanie niniejszego Programu będzie możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Podstawowymi źródłami finansowania działań proekologicznych są: fundusze ekologiczne (obecnie 2 stopniowy system), fundacje i programy pomocowe, własne środki inwestorów, budżety powiatów i gmin oraz budżet centralny.

8.3.1. Krajowe fundusze ekologiczne

8.3.1.1. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Celem istnienia funduszy ekologicznych jest zapewnienie ciągłości finansowania przedsięwzięć proekologicznych niezależnie od sytuacji ekonomiczno-finansowej budżetu państwa. Fundusze stanowią najpopularniejsze źródło dotacji i preferencyjnych pożyczek dla podmiotów podejmujących działania proekologicznych. Wynika to z ilości środków jakimi dysponują fundusze, korzystnymi warunkami udostępniania środków finansowych, uproszczonymi procedurami uzyskania wsparcia finansowego, regionalnego i lokalnego charakteru funduszy. Lokalny charakter funduszy sprawia, że różnią się one między sobą co do zasobności finansowej, priorytetów inwestycyjnych, koordynacji prac i systemu procedur.

W Polsce działają:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Istnieje od 1989 roku. Jego misją jest wspieranie zrównoważonego rozwoju kraju, a także zadań i celów wynikających z polityki ekologicznej państwa. Narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska działają na podstawie art. 400 ustawy Prawo ochrony środowiska. Fundusze te udzielają wsparcia w formie dotacji i pożyczek preferencyjnych.

O dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu mogą ubiegać się podmioty podejmujące realizację przedsięwzięć służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu finansowania przedsięwzięć określonych w ustawie. Najważniejszym zadaniem NFOŚiGW w ostatnich latach jest sprawne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej. Źródłem wpływów NFOŚiGW są opłaty za korzystanie ze środowiska i kary za naruszanie przepisów regulujących warunki korzystania ze środowiska.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

W Funduszu obowiązują następujące formy dofinansowania: pożyczki, dotacje, dopłaty do kredytów bankowych.

Dominującą formą pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW w Gdańsku są oprocentowane pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach. Wysokość oprocentowania pożyczki wynosi 0,5 – 1,0 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym ale nie mniej niż 3% w stosunku rocznym i jest niezmienna w danym roku kalendarzowym. Okres kredytowania stosowany przy udzielaniu pożyczek wynosi do 6 lat. W przypadku pożyczek wyższych niż 5 mln zł Zarząd Funduszu może przedłużyć okres kredytowania, lecz nie dłużej niż o 4 lata. Pożyczka udzielona ze środków Funduszu może być częściowo umorzona, po spełnieniu określonych warunków.

Fundusz udziela również dotacji w formie pomocy bezzwrotnej - przeznaczonych głównie na realizację zadań o charakterze nieinwestycyjnym (edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, itp.).

Standardowo wynoszą one do 50% kosztu całkowitego przedsięwzięcia, ale w uzasadnionych przypadkach poziom ten może być wyższy.

Kolejną propozycją są dopłaty do kredytów komercyjnych zaciąganych w bankach.

Dofinansowanie ze środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku udzielane jest na cele określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r., Nr 25, poz. 150 ze zm.) zgodnie z listą przedsięwzięć priorytetowych ustaloną w oparciu o Politykę Ekologiczną Państwa i Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego oraz zgodnie z kryteriami wyboru przedsięwzięć i planem działalności Funduszu na kolejne lata oraz zasadami udzielania dofinansowania.

8.3.1.2. Fundusz Leśny

Podstawą prawną do utworzenia Funduszu Leśnego była ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji gruntów z 1971 r. Fundusz Leśny stanowi formę gospodarowania środkami na cele wskazane w ustawie o lasach. Fundusz Leśny przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Środki Funduszu Leśnego mogą także być przeznaczone na: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urządzenia lasu, prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych, inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach.

Część środków funduszu leśnego przeznacza się na zalesianie gruntów, które nie są własnością Skarbu Państwa.

Źródła wpływów Funduszu Leśnego:

- a) Odpis podstawowy liczony od wartości sprzedaży drewna obciążający koszty działalności nadleśnictw;
- b) Należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych;
- c) Należności wynikające z odszkodowań:
 - Cywilnoprawnych za szkody powstałe w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, a także z innych tytułów;
 - Z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanów na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
 - Za szkody powstałe w wyniku pożarów, prac górniczych i geologicznych;
- d) Dochody z udziału w spółkach;
- e) Dotacje budżetowe, z wyłączeniem dotacji celowych na zadania zlecone przez administrację rządową, a w szczególności na:

- Wykup lasów i gruntów do zalesień oraz ich rekultywację, a także wykup
- innych gruntów w celu zachowania ich przyrodniczego charakteru;
- Wykonywanie krajowego programu zwiększania lesistości oraz pielęgnację i ochronę upraw i młodników powstałych w ramach realizacji tego programu;
- Zagospodarowanie i ochronę lasów w przypadku zagrożenia ich trwałości;
- Sporządzanie okresowych, wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów, aktualizacji stanu zasobów leśnych oraz prowadzenie banku danych o zasobach leśnych;
- Opracowywanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody znajdujących się
- w zarządzie Lasów Państwowych oraz ochronę gatunkową roślin i zwierząt;
- Finansowanie edukacji leśnej społeczeństwa.

8.3.1.3. Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Fundusz Termomodernizacji utworzono w Banku Gospodarstwa Krajowego ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Dz. U. Nr 162 ze zmianami). W 2009 roku na mocy ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U.10.76.493), rozpoczął działalność Fundusz Termomodernizacji i Remontów, który przejął aktywa i zobowiązania Funduszu Termomodernizacji.

Podstawowym celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne przy pomocy kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych. Pomoc ta zwana "premią termomodernizacyjną" stanowi źródło spłaty 25% zaciągniętego kredytu na wskazane przedsięwzięcia. Oznacza to, że realizując przedsięwzięcie termomodernizacyjne inwestor spłaca 75% kwoty wykorzystanego kredytu. Premia termomodernizacyjna przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne z własnych środków.

Przedsięwzięciem termomodernizacyjnym jest ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie:

- Roczного zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania i budynków służących do wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego zadań publicznych na potrzeby ogrzewania oraz podgrzewania wody użytkowej:
 - W budynkach, w których modernizuje się jedynie system grzewczy - co najmniej o 10%;
 - W budynkach, w których w latach 1985-2001 przeprowadzono modernizację systemu grzewczego - co najmniej o 15%;
 - W pozostałych budynkach - co najmniej o 25%;
- Co najmniej 25% rocznych strat energii pierwotnej w lokalnym źródle ciepła, tj.:

- Kotłowni lub węźle cieplnym, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku;
- Ciepłowni osiedlowej lub grupowym wymienniku ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11,6 MW, dostarczającej ciepło do budynków;
- Wykonanie przyłączy technicznych do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła w celu zmniejszenia kosztów zakupu ciepła dostarczanego do budynków - co najmniej o 20% w stosunku rocznym;
- Zamianę konwencjonalnych źródeł energii na źródła niekonwencjonalne.

O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy, z wyjątkiem jednostek budżetowych i zakładów budżetowych:

- Budynków mieszkalnych;
- Budynków użyteczności publicznej wykorzystywanych przez jednostki samorządu terytorialnego;
- Lokalnej sieci ciepłowniczej;
- Lokalnego źródła ciepła;
- Budynków zbiorowego zamieszkania, przez które rozumie się: dom opieki społecznej, hotel robotniczy, internat i bursę szkolną, dom studencki, dom dziecka, dom emeryta i rencisty, dom dla bezdomnych oraz budynki o podobnym przeznaczeniu.

Z premii będą mogli korzystać wszyscy inwestorzy bez względu na status prawny, np.:

- Osoby prawne (np. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego);
- Gminy;
- Osoby fizyczne, w tym właściciele domów jednorodzinnych;
- Wspólnoty mieszkaniowe.

Premię termomodernizacyjną przyznaje Bank Gospodarstwa Krajowego. Wniosek o przyznanie premii należy składać, wraz z wnioskiem kredytowym, w Banku Gospodarstwa Krajowego bez udziału innych banków. Formularz wniosku o przyznanie premii termomodernizacyjnej można otrzymać w banku Gospodarstwa Krajowego. Podstawowym warunkiem formalnym ubiegania się o premię jest przedstawienie audytu energetycznego. Audyt taki powinien być dołączony do wniosku o przyznanie premii składanego wraz z wnioskiem kredytowym w banku kredytującym.

Kredyty na realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych z premią termomodernizacyjną są udzielane przez banki, które podpisały umowę o współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Są to: Bank BPH S.A., Bank DnB NORD Polska S.A., Bank Millennium S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., Bank Poczty S.A., Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Bank Zachodni WBK S.A., ING Bank Śląski S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy, Kredyt Bank S.A., Mazowiecki Bank Regionalny S.A., Nordea Bank Polska S.A., PKO BP S.A., Bank Pekao S.A.

8.3.2. Fundusze Unii Europejskiej

8.3.2.1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Rada Ministrów przyjęła 29 listopada 2006 roku projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, który - zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO) - stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych:

- Gospodarka wodno - ściekowa
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
- Transport przyjazny środowisku
- Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej
- Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Kultura i dziedzictwo kulturowe
- Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
- Infrastruktura szkolnictwa wyższego
- Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Pomoc techniczna – Fundusz Spójności
- Konkurencyjność regionów.

Tryb pozakonkursowy obejmie zgodnie z projektem ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- duże projekty, których koszt całkowity przekracza 25 mln euro – w przypadku projektów dotyczących środowiska naturalnego oraz projektów o wartości powyżej 50 mln euro – w przypadku innych dziedzin, zatwierdzone przez Komisję Europejską.
- projekty systemowe - polegające na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek;
- projekty indywidualne – określone w programie operacyjnym, zgłaszane przez beneficjentów imiennie wskazanych w programie operacyjnym;
- projekty pomocy technicznej.

Pozostałe projekty będą wybierane w drodze konkursu.

Tab. 74. Wykaz instytucji uczestniczących w realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Instytucja Pośrednicząca	Oś priorytetowa	Instytucja Wdrażająca
Ministerstwo Środowiska	I	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej *
	II	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej *
	III	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
	IV	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
	V	Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
Ministerstwo Transportu	VI	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
	VII	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
		Ministerstwo Gospodarki Morskiej
		Centrum Unijnych Projektów Transportowych

Instytucja Pośrednicząca	Oś priorytetowa	Instytucja Wdrażająca
	VIII	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
		Ministerstwo Gospodarki Morskiej
	IX	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
Ministerstwo Gospodarki	X	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
		Instytut Paliw i Energii Odnawialnej
	XI	Instytut Nafty i Gazu
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	XII	Władza Wdrażająca Programy Europejskie
Ministerstwo Zdrowia	XIII	Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	XIV	Ośrodek Przetwarzania Informacji

*NFOŚiGW dla projektów powyżej 25 mln euro netto, WFOŚiGW dla projektów poniżej 25 mln euro netto

8.3.2.2. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

RPOWP jest jednym z 16 programów regionalnych, które są realizowane w ramach Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (SRK) oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013. Program ma za zadanie wspierać wzrost gospodarczy i zatrudnienie w regionie. Jego cele są realizowane w oparciu o współdziałanie z partnerami społecznymi i gospodarczymi, a środki UE mają za zadanie wspierać osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Realizacja RPO przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności regionu i zwiększenia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Województwa Pomorskiego. W ramach programu wyznaczono 4 **cele szczegółowe**:

- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców;
- Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi;
- Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej;
- Przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Celem głównym osi priorytetowej 5 „Środowisko i energetyka przyjazna środowisku” jest „Poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń ekologicznych”, która będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- Poprawa funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami;
- Poprawa jakości infrastruktury gospodarki wodnej;
- Usprawnienie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych;
- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- Poprawa efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii.

8.3.2.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007 – 2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) jest dokumentem operacyjnym, określającym cele, priorytety i zasady wspierania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Program będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych:

- Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego;
- Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;
- Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej;
- Oś 4: Leader.

Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Fundusze związane z ochroną środowiska będzie można pozyskać w ramach następujących działań PROW:

1) Oś 1:

Działanie 121 -Modernizacja gospodarstw rolnych

Działanie ma m.in. na celu zharmonizowanie warunków produkcji rolnej z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego. Pomoc jest udzielana na inwestycje dotyczące modernizacji lub rozwoju pierwotnej produkcji roślinnej lub zwierzęcej, z wyłączeniem produkcji leśnej i rybnej. Operacje mogą dotyczyć produkcji produktów żywnościowych jak i nieżywnościowych (w tym produktów rolnych wykorzystywanych do produkcji energii odnawialnej). W zakres operacji mogą wchodzić inwestycje związane z wytwarzaniem i wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych na potrzeby prowadzenia produkcji rolnej.

Dotowaniu podlegają m.in. wydatki na:

- budowę lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli;

- zakup lub instalację maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego;
- zakup, instalację lub budowę elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej.

Beneficjentem pomocy jest osoba fizyczna, osoba prawna, spółka osobowa, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

W pierwszym okresie wdrażania Programu, celem ułatwienia dostępu do środków publicznych podmiotom, które dotychczas nie otrzymały wsparcia, ogranicza możliwość korzystania z pomocy beneficjentom działania „Inwestycje w gospodarstwach rolnych” Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”.

Szczegółowe zasady w tym zakresie określone są w przepisach krajowych.

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji (części poniesionych kosztów realizacji inwestycji). Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania, w okresie realizacji PROW, nie może przekroczyć 300 000 zł (76 848,2 euro). Równowartość kwoty wyrażona w euro ma charakter indykatywny.

Do realizacji mogą być przyjęte operacje, których wysokość kosztów kwalifikowanych będzie wynosiła powyżej 20 tys. zł. Ograniczenie to nie dotyczy operacji obejmujących wyłącznie wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do składowania nawozów naturalnych lub projektów związanych z dostosowaniem do norm wspólnotowych.

Poziom pomocy wynosi maksymalnie:

- 40% kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą;
- 50% kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej przez osobę fizyczną, która w dniu złożenia wniosku o pomoc nie ukończyła 40 roku życia;
- 50% kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej na obszarach górskich, innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, obszarach rolnych objętych siecią NATURA 2000 lub obszarach, na których obowiązują ograniczenia w związku z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- 60% kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej przez osobę fizyczną, która w dniu złożenia wniosku o pomoc nie ukończyła 40 roku życia, na obszarach górskich, innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, obszarach rolnych objętych siecią NATURA 2000 lub obszarach, na których obowiązują ograniczenia w związku z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- 75% kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej w związku z wprowadzeniem w życie Dyrektywy Azotanowej – dotyczy umów zawartych do dnia 30 kwietnia 2008 r.

Działanie 125 - Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa

Schemat II – Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi

Celem Schematu II jest poprawa jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, zwiększenie retencji wodnej i poprawa ochrony użytków rolnych przed powodzią.

Pomoc udzielana w ramach tego schematu dotyczy realizacji projektów z zakresu melioracji wodnych, a także projektów związanych z kształtowaniem przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego, pod warunkiem, że służą one regulacji stosunków wodnych w glebie, ułatwieniu jej uprawy oraz ochronie przeciwpowodziowej użytków rolnych, w tym w szczególności:

- budowa lub remont urządzeń melioracji wodnych służących do retencjonowania i regulacji poziomu wód, np. jazów, zastawek, zbiorników wodnych, stopni wodnych itp.;
- budowa lub remont systemów nawodnień grawitacyjnych;
- remont istniejących urządzeń melioracji wodnych w celu dostosowania ich do nawodnień grawitacyjnych;
- budowa lub remont urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę w ramach systemów urządzeń melioracji wodnych;
- projekty służące poprawie warunków korzystania z wód dla potrzeb rolnictwa;
- projekty z zakresu poprawy ochrony przeciwpowodziowej użytków rolnych.

Zakres działania obejmuje:

- opracowanie dokumentacji technicznej projektów;
- koszty robót budowlano-montażowych z zakresu melioracji wodnych, w tym dotyczących retencji wodnej, w szczególności budowy i modernizacji sztucznych zbiorników wodnych, budowli piętrzących oraz urządzeń do nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych;
- koszty wykupu gruntu pod inwestycje (koszty te nie mogą stanowić więcej niż 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu).

Beneficjentem Schematu II jest Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych. Poziom pomocy wynosi maksymalnie 100% kosztów kwalifikowalnych inwestycji.

2) Oś 2:

Działanie 214 – Program rolnośrodowiskowy

Realizacja programu rolnośrodowiskowego ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i zachowania różnorodności biologicznej na tych terenach. Głównym założeniem programu jest promowanie produkcji rolnej opartej na metodach zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody.

Celem działania jest poprawa środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich, w szczególności:

- przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo oraz zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich;
- promowanie zrównoważonego systemu gospodarowania;
- odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód;
- ochrona zagrożonych lokalnych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych.

Działanie obejmuje 9 pakietów rolnośrodowiskowych:

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne

Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone

Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000

Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Pakiet 8. Ochrona gleb i wód

Pakiet 9. Strefy buforowe.

Płatność rolnośrodowiskowa wypłacana jest w formie zryczałtowanej i stanowi rekompensatę utraconego dochodu, dodatkowych poniesionych kosztów oraz ponoszonych kosztów transakcyjnych. Płatności rolnośrodowiskowe są przyznawane rolnikom, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązania rolnośrodowiskowe.

Płatność rolnośrodowiskowa jest pomocą wieloletnią, wypłacaną corocznie, po wykonaniu określonego zestawu zadań w ramach danego wariantu.

Beneficjentem działania jest rolnik.

Działanie 221, 223 – Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne

Cele Działania:

- powiększenie obszarów leśnych poprzez zalesianie użytków rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa;
- utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych;
- zwiększenie udziału lasów w globalnym bilansie węgla oraz ograniczeniu zmian klimatu.

Działanie obejmuje następujące formy pomocy:

- wsparcie na zalesienie, która pokrywa koszty założenia uprawy zgodnie z zasadami obowiązującymi w krajowych przepisach o lasach (Zasady Hodowli Lasu) oraz jeśli jest to uzasadnione - ochrony przed zwierzyną poprzez grodzenie uprawy,
- premię pielęgnacyjną za utrzymanie nowej uprawy leśnej oraz za ochronę indywidualną sadzonek drzew przed zwierzyną,
- premię zalesieniową, stanowiącą ekwiwalent za wyłączenie gruntu z upraw rolnych.

Wsparcie na zalesienie polega na dofinansowaniu kosztów założenia uprawy, wykonania poprawek w 2 roku i zabezpieczenia przed zwierzyną. Wsparcie to ma postać zryczałtowanej płatności w przeliczeniu na 1 hektar zalesianych gruntów. Wsparcie będzie wypłacane jednorazowo po założeniu uprawy.

Premia pielęgnacyjna stanowi zryczałtowaną płatność w przeliczeniu na 1 hektar zalesionych gruntów, wypłacaną co roku, przez 5 lat od założenia uprawy, która uwzględnia koszty prac pielęgnacyjnych (zwalczanie chwastów i patogenów), ochronę indywidualną cennych drzew oraz wczesne czyszczenie.

Premia zalesieniowa stanowi zryczałtowaną płatność w przeliczeniu na 1 hektar zalesionych gruntów, wynikającą z utraconych dochodów z tytułu przekształcenia gruntów rolnych na grunty leśne i jest wypłacana co roku, przez 15 lat od założenia uprawy leśnej.

Beneficjentem Działania jest rolnik - właściciel gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem stanowiącym własność Skarbu Państwa.

Działanie 226 – Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz/wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych

Celem Działania jest przywrócenie lasom zniszczonym w wyniku katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych ich potencjału biologicznego oraz potrzeba ochrony prewencyjnej lasów zagrożonych pożarami.

W ramach działania mogą być wspierane projekty związane z:

- przygotowaniem leśnego materiału rozmnożeniowego na potrzeby odbudowy uszkodzonych lasów;
- uporządkowaniem uszkodzonej powierzchni leśnej;
- odnowieniem lasu wraz z pielęgnacją i ochroną założonych upraw;
- pielęgnacją i ochroną uszkodzonych drzewostanów oraz cennych obiektów przyrodniczych;
- udostępnianiem terenów leśnych dla wypełniania funkcji społecznych lasu;
- wzmocnieniem systemu ochrony przeciwpożarowej.

Działanie realizowane będzie w ramach dwóch schematów:

Schemat I – Wsparcie dla obszarów, na których nastąpiła katastrofa naturalna lub klęska żywiołowa.

Schemat II – Wprowadzenie elementów zapobiegawczych na terenach zaliczonych do dwóch najwyższych kategorii zagrożenia pożarowego.

Pomoc udzielana w ramach powyższego działania dostępna będzie, w przypadku wystąpienia naturalnej katastrofy lub pożaru na obszarach leśnych całej Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na formę własności.

Beneficjentem są jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej – Nadleśnictwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Pomoc udzielana jest na mocy umowy i polega na refinansowaniu poniesionych kosztów.

3) Oś 3:

Działanie 321 -Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej

Pomocy udziela się na realizację projektów w zakresie:

- gospodarki wodno-ściekowej w szczególności:
- zaopatrzenia w wodę;
- odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej;
- tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych;
- wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.

Zakres pomocy obejmuje koszty inwestycyjne, w szczególności: zakup materiałów i wykonanie prac budowlano – montażowych, zakup niezbędnego wyposażenia.

Beneficjentem jest gmina lub jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania określone w zakresie pomocy.

Pomoc może być przyznana na:

a) projekt realizowany w miejscowości należącej do:

- gminy wiejskiej lub
- gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub
- gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys.

b) projekt spełniający wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tego projektu.

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowalnych projektu – max. 75 % kosztów kwalifikowalnych inwestycji. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu pochodzi ze środków własnych.

8.3.2.4. Fundusz LIFE+

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody.

LIFE+ składa się z trzech komponentów, w ramach których współfinansowane są projekty w zakresie:

- wdrażania dyrektywy Ptasiej i dyrektywy Siedliskowej, w tym ochrony priorytetowych siedlisk i gatunków;
- ochrony środowiska, zapobiegania zmianom klimatycznym, innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony zdrowia i polepszania jakości życia oraz wdrażania polityki zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami;
- działań informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej w społeczeństwie, w tym kampanie na temat zapobiegania pożarom lasów oraz wymiany najlepszych doświadczeń i praktyk.

Program LIFE+ podzielony jest na trzy komponenty tematyczne:

- Przyroda i różnorodność biologiczna
- Polityka i zarządzanie w zakresie środowiska
- Informacja i komunikacja.

Program LIFE+ zapewnia wsparcie finansowe w średniej wysokości 50% wartości projektu. Nabór wniosków ogłaszany jest raz do roku przez Komisję Europejską.

8.3.3. Instytucje i programy pomocowe

8.3.3.1. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Dopłaty do upraw roślin energetycznych

O płatność do upraw roślin energetycznych może ubiegać się rolnik, który:

- uprawia rośliny energetyczne przeznaczone do przetworzenia na produkty energetyczne i zawrze umowę na dostawę surowców energetycznych z zatwierdzonymi podmiotami skupującymi lub pierwszymi jednostkami przetwórczymi i ilości roślin dostarczonych do zatwierdzonej pierwszej jednostki przetwórczej lub zatwierdzonego podmiotu skupującego na podstawie umowy odpowiadają, co najmniej planowi reprezentatywnemu albo;

- uprawiane rośliny energetyczne wykorzystuje lub przetwarza w gospodarstwie na cele energetyczne w ilości odpowiadającej, co najmniej plonowi reprezentatywnemu.

Płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne przyznawane są, jeżeli zadeklarowana powierzchnia upraw wszystkich roślin energetycznych wynosi, co najmniej 0,3 ha.

Rośliny uprawnione do uzyskania płatności do upraw roślin energetycznych:

- rośliny uprawiane na gruntach rolnych, będące przedmiotem umowy dostarczenia roślin energetycznych przeznaczonych do przetworzenia na produkty energetyczne:
 - jednoroczne rośliny (np. rzepak, rzepik, żyto, kukurydza, len włókniasty);
 - buraki cukrowe;
 - soja;
 - rośliny wieloletnie (np. róża bezkolcowa, ślazier pensylwański, miskant olbrzymi, topinambur, rdest sachaliński, mozga trzcinowata);
 - zagajniki drzew leśnych o krótkim okresie rotacji (np. wierzba energetyczna);
- rośliny uprawiane na gruntach rolnych, wykorzystywane jako paliwo do ogrzewania gospodarstw lub w celu wytworzenia energii bądź biopaliwa w gospodarstwie:
 - zagajniki drzew leśnych o krótkim okresie rotacji (np. wierzba energetyczna);
 - zboża;
 - nasiona roślin oleistych – nasiona soi łamane nieprzeznaczone do siewu, rzepak, rzepik o wysokiej zawartości kwasu erukowego, nasiona słonecznika (łamane, wyłuskane, w łusce), nasiona słonecznika nieprzeznaczone do siewu;
- jednoroczne i wieloletnie rośliny przetwarzane w gospodarstwie na biogaz.

Grunty rolne, na które rolnik ubiega się o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych, muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

8.3.3.2. Departament Generalny XI Komisji Europejskiej

Dotacje przyznawane przez departament wspierają działania na rzecz ochrony środowiska i zachowania różnorodności przyrody i krajobrazu. Finansowane są również małe projekty. Kwota dofinansowania projektu waha się w granicach od 20 do 60 tys. euro, pomoc może być udzielana przez okres 1 roku. Aby otrzymać dofinansowanie należy złożyć wniosek za pośrednictwem Ministerstwa Środowiska lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wnioski składa się w listopadzie i grudniu. Formularz wniosku można otrzymać bezpośrednio z Departamentu Generalnego XI.

8.3.3.3. Fundusz na Rzecz Globalnego Środowiska

Funduszem zarządza Bank Światowy, UNDP i UNEP. Fundusz finansuje przedsięwzięcia w dziedzinach:

- ochrona różnorodności biologicznej (ekosystemów o znaczeniu globalnym)
- przeciwdziałanie zmianom klimatu: technologie wytwarzania i wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- ochrona wód (przeciwdziałanie zanieczyszczeniom transgranicznym)
- ochronę warstwy ozonowej
- przeciwdziałanie degradacji powierzchni ziemi, pustyynnieniu ziemi i niszczeniu lasów.

8.3.3.4. Fundacja Partnerstwo dla Środowiska – Fundusz Partnerstwa

Funduszu Partnerstwa przejął działalność dotacyjną Fundacji Partnerstwo dla Środowiska. Udzielane przez Fundusz Partnerstwa dotacje wspierają i uzupełniają programy realizowane przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska.

Fundusz Pożyczkowy dla Grup Partnerskich

Fundusz jest tworzony jako mechanizm wsparcia organizacji pozarządowych skupionych w Krajowej Sieci Grup Partnerskich, zrównania ich szans w stosunku do innych podmiotów w pozyskiwaniu środków na realizację projektów, głównie finansowanych na zasadzie refundacji kosztów. Celem Funduszu Pożyczkowego dla Grup Partnerskich jest wypracowanie optymalnego modelu współpracy z Grupami Partnerskimi w zakresie pomocy w prefinansowaniu realizowanych przez nie projektów na rzecz rozwoju zrównoważonego. Fundusz ma zwiększyć zdolność organizacji pozarządowych do realizacji ich działań statutowych, podejmowanych w ramach i na rzecz Grup Partnerskich. Cel ten będzie realizowany przez udzielanie przez Fundusz nieoprocentowanych krótkoterminowych pożyczek, które umożliwią realizację przewidzianych w projektach zadań do czasu uzyskania przez pożyczkobiorcę refundacji kosztów.

Program Czysty Biznes

Program Czysty Biznes pomaga małym i średnim przedsiębiorstwom rozwijać się dzięki działaniom na rzecz ochrony środowiska. Firmy Czystego Biznesu stają się bardziej konkurencyjne ponieważ:

- efektywnie zarządzają zasobami
- obniżają koszty działalności
- ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko
- korzystają z doświadczeń innych firm
- spełniają wymogi prawa ochrony środowiska
- zdobywają nowe rynki
- pozyskują partnerów do realizacji inicjatyw i projektów

Firmy biorą udział w programie poprzez uczestnictwo w Klubach Czystego Biznesu, które zrzeszają przedsiębiorstwa wg siedziby lub profilu działalności. Każdy klub ma swojego opiekuna (Koordynatora), którego zadaniem jest utrzymywanie stałego kontaktu z członkami w celu pomocy w korzystaniu z oferty Programu. Członkowie klubów otrzymują pomoc w postaci doradztwa, informacji i szkoleń.

Adresaci Programu:

- Małe i średnie przedsiębiorstwa - główni adresaci Programu Czysty Biznes, firmy produkcyjne lub usługowe, które chcą rozwiązywać problemy związane z ochroną środowiska i BHP.
- Duże firmy - zainteresowane ograniczeniem własnych kosztów poprzez uczestnictwo w Programie dostawców i kontrahentów firmy, zapraszane są do Programu w charakterze firmy patronackiej.
- Samorządy - zainteresowane udziałem w projektach Czystego Biznesu związanych z podnoszeniem konkurencyjności regionów oraz aktywnym wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości w zakresie podnoszenia ekologicznych standardów działania.

8.3.3.5. Banki

Banki realizują pomoc finansową na inwestycje proekologiczne najczęściej w formie pożyczek i kredytów preferencyjnych. Inne formy finansowania to poręczenia kapitałowe, emisje obligacji komunalnych, dotacje i sponsoring organizacji pozarządowych.

Do banków najaktywniej wspierających inwestycje w ochronie środowiska należą:

- Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A.
- Bank Ochrony Środowiska S.A.
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju – EBOR
- Kredyt Bank S.A.
- LG Petro Bank S.A.
- Powszechny Bank Kredytowy S.A.
- Bank BPH S.A.
- Europejski Bank Inwestycyjny
- Bank Współpracy Europejskiej S.A.
- HypoVereinsbank Bank Hipoteczny S.A.
- ING Bank Śląski S.A.

8.3.3.6. Instytucje leasingowe

W formie leasingu najczęściej finansowane są środki transportu, maszyny i urządzenia, linie technologiczne, sprzęt komputerowy. Z leasingu często korzystają zakłady komunalne jak również gminy.

8.3.3.7. Fundusze inwestycyjne

Fundusze inwestycyjne biorą udział w inwestycjach w podmiotach prywatnych o potencjalnie dużej stopie wzrostu.

Popularnym funduszem jest Central and Eastern European Infrastructure Resources Partners. Źródła środków finansowych funduszu pochodzą między innymi z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Fundusz inwestuje w projekty przemysłowe związane z:

- recyklingiem i minimalizacją ilości powstających odpadów,
- zwiększeniem efektywności produkcji i oszczędnością energii,
- produkcją sprzętu i urządzeń do budowy kanalizacji, systemów zaopatrzenia w wodę, redukcji i kontroli zanieczyszczeń,
- poszukiwaniem alternatywnych źródeł energii.

Poza tym fundusz oferuje pomoc w nawiązaniu kontaktów z partnerami zagranicznymi oraz poszukiwaniu dodatkowych źródeł finansowania.

8.4. Adresy jednostek finansujących

Tabela poniżej zawiera wykaz jednostek finansujących działania w zakresie ochrony środowiska wraz z adresami.

Tab. 75. Jednostki finansujące działania w zakresie ochrony środowiska wraz z adresami

Jednostka finansująca	Adres kontaktowy
Krajowe fundusze ekologiczne	
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	ul. Konstruktorska 3a; 02-673 Warszawa (0-22) 849 00 79; fax (0-22) 849 72 72 e-mail: fundusz@nfosigw.gov.pl www.nfosigw.gov.pl
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	ul. Straganiarska 24-27 80-837 Gdańsk tel./fax (58) 301-91-92 tel. (58) 305-56-31 fundusz@wfosigw-gda.pl http://www.wfosigw-gda.pl
Fundusz Leśny	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku ul. Ks. Rogaczewskiego 9/19, 80-804 Gdańsk tel. centrala 58 321 22 00 fax 58 302 11 25
Fundusz Termomodernizacyjny	Bank Gospodarstwa Krajowego Departament Wspierania Rozwoju Regionalnego Al. Jerozolimskie 7, 00-955 Warszawa tel. (0-22) 522 96 39, 596 59 23, fax (0-22) 522 91 94

Jednostka finansująca	Adres kontaktowy
	e-mail: dwrr@bgk.com.pl www.bgk.com.pl/fundusze/ft
Fundusze UE	
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	W zależności od realizowanego działania – patrz Tab. 8.1. www.pois.gov.pl
Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego	Urząd Marszałkowski Woj. Pomorskiego Departament Programów Regionalnych ul. Augustyńskiego 2 80-819 Gdańsk tel. (58) 326 81 33. fax: (58) 326 81 34
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Pomorski Oddział Regionalny 81-332 Gdynia, ul. Kołłątaja 1 tel. 58 668 60 00/01
Fundusz LIFE+	Ministerstwo Środowiska Departament Infrastruktury i Środowiska ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa tel. (22) 5792 417, fax (22) 5792 629 e-mail: life@mos.gov.pl
Instytucje i programy pomocowe	
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Pomorski Oddział Regionalny 81-332 Gdynia, ul. Kołłątaja 1 tel. 58 668 60 00/01
Departament Generalny XI Komisji Europejskiej	UNIT D.4 (Global Environment) TRMF 01/77; rue de la Loi 200; B-1049 Brussels fax 296 95 57; e-mail: christoph.bail@dg11.cec.be
Fundusz na Rzecz Globalnego Środowiska	al. Niepodległości 186; 00-608 Warszawa tel. (0-22) 825 45 97; fax (0-22) 825 45 97 www.undp.org.pl
Fundacja Partnerstwo dla Środowiska – Fundusz Partnerstwa	al. W. Reymonta 12a; 01-849 Warszawa tel. (0-22) 663 78 00; fax (0-22) 663 09 86
Banki	
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	ul. Kasprzaka 10/16; 01-211 Warszawa tel. (0-22) 860 40 00; 0801 123 456; fax 860 50 00 www.bgz.pl
Bank Gospodarstwa Krajowego	Al. Jerozolimskie 7; 00-955 Warszawa (0-22) 522 91 93; fax 522 91 94 www.bgk.com.pl ; email: bgk@bgk.com.pl
Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A.	ul. Dubois 5a; 00-184 Warszawa tel. (0-22) 860 11 00; fax 860 11 02 www.bise.pl ; e-mail: contact@bise.pl

Jednostka finansująca	Adres kontaktowy
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Al. Jana Pawła II 12; 00-950 Warszawa (0-22) 850 87 35; fax 850 88 91 www.bosbank.pl; e-mail: bos@bosbank.pl
Bank Światowy	ul. Emilii Plater 53; 00-113 Warszawa tel. (0-22) 520 80 00; fax 520 80 01; www.worldbank.org.pl e-mail: Poland_Feedback@worldbank.org.pl
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOR	ul. Emilii Plater 53; 00-113 Warszawa tel. (0-22) 520 57 00; fax 520 58 00; www.ebrd.com
Kredyt Bank S.A	ul. Kasprzaka 2/8; 01-211 Warszawa tel. (0-22) 634 54 00; 0800 120 360; fax 634 53 35 www.kredytbank.pl; e-mail: dbp@kredytbank.pl
LG Petro Bank S.A.	ul. Rzgowska 34/36; 93-172 Łódź tel. (0-42) 681 93 20; 0800 169 800; fax 681 93 72 www.lgpetrobank.com.pl; office@lgpetrobank.com.pl
Powszechny Bank Kredytowy S.A.	ul. Towarowa 15a; 00-958 Warszawa tel. (0-22) 53180 00; fax 531 86 40 www.pbk.pl
Bank BPH SA	Al. Pokoju 1, 31-548 Kraków tel. (012) 618 68 88, fax (012) 618 68 63 www.bph.pl, e-mail: bank@bph.pl
Europejski Bank Inwestycyjny	100 Boulevard Konrad Adenauer L-2950 Luxembourg www.eib.eu.int e-mail: infopol@eib.org
Bank Współpracy Europejskiej S.A.	ul. Sudecka 95/97, 53-128 Wrocław tel. (071) 334 91 10, fax (071) 334 91 09 www.bwe.pl, e-mail: bwe@bwe.pl
HypoVereinsbank Bank Hipoteczny S.A	ul. Chmielna 132/134, 00-805 Warszawa tel. (022) 656 21 69, fax (022) 656 21 88 www.hypovereinsbank.com.pl
ING Bank Śląski S.A.	ul. Sokolska 34, 40-086 Katowice tel. (032) 357 70 00, fax (032) 634 53 35 www.ing.pl, e-mail: mampytanie@ingbank.pl
Fundusze inwestycyjne	
Central and Eastern European Infrastructure Resources Partners	Al. Jerozolimskie 81; 02-001 Warszawa tel. (0-22) 695 09 30; fax /022/ 695 09 45

Spis tabel:

TAB. 1.	WYCIĄG Z PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU KRAJU.....	17
TAB. 2.	WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH	30
TAB. 3.	POWIERZCHNIA ORAZ LICZBA MIESZKAŃCÓW POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU LĘBORSKIEGO W 2011 ROKU 32	
TAB. 4.	WARTOŚCI PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW DEMOGRAFICZNYCH DLA POWIATU LĘBORSKIEGO	32
TAB. 5.	RYNEK PRACY W POWIECIE LĘBORSKIM W 2010 ROKU	33
TAB. 6.	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POWIECIE LĘBORSKIM	33
TAB. 7.	PODMIOTY GOSPODARCZE POWIATU LĘBORSKIEGO WG. SEKCJI PKD I RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI...33	
TAB. 8.	UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W 2010 R.	36
TAB. 9.	POWIERZCHNIA ZASIEWÓW WYBRANYCH UPRAW W 2010 ROKU	36
TAB. 10.	GOSPODARSTWA ROLNE W 2010 ROKU WG. POGŁOWIA ZWIERZĄT [SZT.]	36
TAB. 11.	BAZA TURYSTYCZNA POWIATU LĘBORSKIEGO – OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA	36
TAB. 12.	STRUKTURA OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2011 ROKU	37
TAB. 13.	JAKOŚĆ GLEB NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO	39
TAB. 14.	WYKAZ ZŁÓŻ KOPALIN NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO	39
TAB. 15.	ZESTAWIENIE UDZIAŁÓW POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKÓW WIATRU %.....	42
TAB. 16.	ZESTAWIENIE EMISJI GAZÓW I PYŁÓW DO POWIETRZA Z WYBRANYCH ZAKŁADÓW W 2011 ROKU ...	44
TAB. 17.	WIELKOŚĆ EMISJI DO POWIETRZA WYBRANYCH PYŁÓW I GAZÓW W LATACH 2010-2011	45
TAB. 18.	ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI Z	45
TAB. 19.	SIEĆ GAZOWA W POWIECIE LĘBORSKIM W 2010 ROKU	46
TAB. 20.	KOTŁOWNIE I SIEĆ CIEPLNA W POWIECIE LĘBORSKIM	47
TAB. 21.	SPRZEDAŻ ENERGII CIEPLNEJ W CIĄGU ROKU WG CELU.....	47
TAB. 22.	KUBATURA BUDYNKÓW OGRZEWANYCH CENTRALNIE	47
TAB. 23.	STĘŻENIA ŚREDNIOROCZNE ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO W 2011 ROKU 49	
TAB. 24.	WYNIKOWE KLASY STREFY POMORSKIEJ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA	49
TAB. 25.	KLASYFIKACJA Z UWZGLĘDNIENIEM PARAMETRÓW KRYTERIALNYCH OKREŚLONYCH DLA SO ₂ I NO _x POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN	50
TAB. 26.	KLASYFIKACJA Z UWZGLĘDNIENIEM PARAMETRÓW KRYTERIALNYCH OKREŚLONYCH DLA O ₃ POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN – POZIOMY DOCELOWE DO 2010 R., POZIOMY CELÓW DŁUGOTERMINOWYCH (2020 R.)	50
TAB. 27.	WYKAZ DRÓG WOJEWÓDZKICH NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO WRAZ Z POMIAREM ŚREDNIEGO DOBOWEGO RUCHU POJAZDÓW NA ROK 2010	52
TAB. 28.	PRZEKROCZENIA WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH WSKAŹNIK L _{DWN}	52
TAB. 29.	PRZEKROCZENIA WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH WSKAŹNIK L _N	53

TAB. 30.	POZIOMY DŹWIĘKU W ŚRODOWISKU OKREŚLONE POPRZECZ WSKAŹNIK L_{DWN} - POWIAT LĘBORSKI	53
TAB. 31.	POZIOMY DŹWIĘKU W ŚRODOWISKU OKREŚLONE POPRZECZ WSKAŹNIK L_N - POWIAT LĘBORSKI.....	54
TAB. 32.	POZIOM PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH W ŚRODOWISKU NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO W 2010 R.	56
TAB. 33.	GŁÓWNE CIEKI WODNE POWIATU LĘBORSKIEGO	57
TAB. 34.	JEZIORA POWIATU LĘBORSKIEGO O POWIERZCHNI POWYŻEJ 5 HA.....	57
TAB. 35.	OCENA STANU POWIERZCHNIOWYCH WÓD PŁYNĄCYCH MONITOROWANYCH PRZECZ WIOŚ W GDAŃSKU NA OBSZARZE POWIATU LĘBORSKIEGO W LATACH 2010-2011.....	57
TAB. 36.	WYNIKI MONITORINGU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ZE WZGLĘDU NA WYMA+GANIA JAKIM POWINNY ODPOWIEDAĆ WODY ŚRÓDLĄDOWE BĘDĄCE ŚRODOWISKIEM ŻYCIA RYB W WARUNKACH NATURALNYCH.....	58
TAB. 37.	CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH, KTÓRYCH CZĘŚCI WYSTĘPUJĄ W GRANICACH POWIATU LĘBORSKIEGO	60
TAB. 38.	OCENA STANU WÓD PODZIEMNYCH MONITOROWANYCH PRZECZ WIOŚ W GDAŃSKU NA OBSZARZE POWIATU LĘBORSKIEGO W LATACH 2010-2011.....	61
TAB. 39.	TERENY ZALEWOWE W POWIECIE LĘBORSKIM.....	62
TAB. 40.	WAŁY PRZECIWPOWODZIOWE NA CIEKACH TERENU POWIATU LĘBORSKIEGO.....	62
TAB. 41.	MIESZKAŃCY KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIAŁOWEJ W 2010 ROKU	64
TAB. 42.	PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SIECI WODOCIAŁOWEJ W UJĘCIU GMINNYM DLA POWIATU LĘBORSKIEGO (2011 R.).....	64
TAB. 43.	WIELKOŚĆ POBORU WÓD W LATACH 2010-2011 [M^3 /ROK]	65
TAB. 44.	UJĘCIA WODY W POWIECIE LĘBORSKIM	65
TAB. 45.	MIESZKAŃCY KORZYSTAJĄCY Z SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W 2010 ROKU	67
TAB. 46.	PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W UJĘCIU GMINNYM DLA POWIATU LĘBORSKIEGO ZA ROK 2011	67
TAB. 47.	IŁOŚĆ ODPROWADZANYCH ŚCIEKÓW W LATACH 2010-2011 [M^3 /ROK].....	67
TAB. 48.	ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYTWORZONE W POWIECIE LĘBORSKIM W 2011 R.....	67
TAB. 49.	KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W POWIECIE LĘBORSKIM	68
TAB. 50.	ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PO OCZYSZCZENIU	69
TAB. 51.	LICZBA I PRZEPUSTOWOŚĆ PRZEMYSŁOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W POWIECIE LĘBORSKIM....	69
TAB. 52.	ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH ODPROWADZANYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI	69
TAB. 53.	ZESTAWIENIE NIECZYNNYCH SKŁADOWISK ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE I OBOJĘTNE NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO.....	71
TAB. 54.	PODMIOTY ZAJMUJĄCE SIĘ ODBIÓREM ODPADÓW KOMUNALNYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI, DZIAŁAJĄCE NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU LĘBORSKIEGO	72
TAB. 55.	ODBIÓR ODPADÓW KOMUNALNYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI W 2010 R. NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO	73
TAB. 56.	WYTWARZANIE ODPADÓW GOSPODARCZYCH (INNYCH NIŻ KOMUNALNE) NA TERENIE POWIATU LĘBORSKIEGO W 2011 R.....	75

TAB. 57.	INSTALACJE OD ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE NA TERENIE POWIATU ŁĘBORSKIEGO	76
TAB. 58.	UŻYTKI EKOLOGICZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE POWIATU ŁĘBORSKIEGO.....	83
TAB. 59.	TERENY ZIELENI W POWIECIE ŁĘBORSKIM W 2011 ROKU.....	95
TAB. 60.	TERENY ZIELENI W GESTII SAMORZĄDÓW MIAST NA TERENIE POWIATU ŁĘBORSKIEGO W 2011 ROKU	95
TAB. 61.	NASADZENIA I UBYTKI DRZEW I KRZEWÓW W 2011 ROKU W POWIECIE ŁĘBORSKIM.....	95
TAB. 62.	POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W 2011 ROKU [HA]	96
TAB. 63.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE "ZASOBY PRZYRODY"	116
TAB. 64.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE "ZASOBY WODNE"	118
TAB. 65.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE "POWIETRZE ATMOSFERYCZNE "	121
TAB. 66.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE " HAŁAS"	124
TAB. 67.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE " PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE"	125
TAB. 68.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE " POWIERZCHNIA TERENU I ŚRODOWISKO GLEBOWE"	125
TAB. 69.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE „GOSPODARKA ODPADAMI”	126
TAB. 70.	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2012-2015 W ZAKRESIE „EDUKACJA EKOLOGICZNA”	127
TAB. 71.	HARMONOGRAM WDRAŻANIA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU ŁĘBORSKIEGO” .	134
TAB. 72.	MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	135
TAB. 73.	PROGNOZOWANA STRUKTURA FINANSOWANIA WDRAŻANIA PROGRAMU	140
TAB. 74.	WYKAZ INSTYTUCJI UCZESTNICZĄCYCH W REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	146
TAB. 75.	JEDNOSTKI FINANSUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA WRAZ Z ADRESAMI	158

Spis rysunków:

RYS. 1	POŁOŻENIE POWIATU ŁĘBORSKIEGO NA TLE SĄSIEDNICH POWIATÓW	28
RYS. 2	GMINY POWIATU ŁĘBORSKIEGO	29
RYS. 3	STAN TECHNICZNY DRÓG WOJEWÓDZKICH	32
RYS. 4	RÓŻA WIATRÓW DLA STACJI IMGW W ŁĘBIE	43
RYS. 5	MAPA GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH W POWIECIE ŁĘBORSKIM	60
RYS. 6	TERENY ZALEWOWE W POWIECIE ŁĘBORSKIM.....	63

BIBLIOGRAFIA

Literatura:

1. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2010r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2011;
2. Borys T. [red.], Wskaźniki ekorozwoju, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, 1999;
3. Dobrzański G. [red.], Aplikacyjne aspekty trwałego rozwoju, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2002;
4. Kistowski M, Staszek W., Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, Pomorski Urząd wojewódzki, Gdańsk, 1999;
5. Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000;
6. Miłaszewski R. [red.], Nowoczesne metody i techniki zarządzania trwałym i zrównoważonym rozwojem gminy, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2001;
7. Poradnik. Jak własnymi siłami opracować gminny lub powiatowy program ochrony środowiska, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku oraz starostwo Powiatowe w Płocku, Płock, 2003;
8. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2002;
9. Źródła i zasady finansowania ochrony środowiska w Polsce – informator, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, 2005;

Wykaz materiałów źródłowych:

1. Bank Danych Regionalnych, GUS;
2. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2005;
3. Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
4. Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013;
5. Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły;
6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego;
7. Polityka ekologiczna państwa na lata 2002-2010, Warszawa, 2002;
8. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2002;
9. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2009;
10. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010;
11. Program Wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2002;
12. Przez Edukację do Zrównoważonego Rozwoju – Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2001;
13. Raport o stanie środowiska w Województwie Pomorskim w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Gdańsk 2011;

14. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
15. Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2010 r.. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, Gdańsk, 2010.
16. Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015, Rada Ministrów RP, Warszawa, 2006;
17. Strategia Rozwoju Powiatu Lęborskiego na lata 2007 - 2013
18. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020;

Wykaz źródłowych stron internetowych:

1. <http://www.nid.pl>
2. www.lebork.gdansk.lasy.gov.pl
3. www.mos.gov.pl
4. www.stat.gov.pl
5. www.funduszeuropejskie.gov.pl
6. www.wios.gdansk.pl